

**Revista anuală
„Provocări și inovații în
învățământul non formal”**

Nr.4 / Iunie 2024

IAȘI, 2024

COLECTIVUL DE REDACȚIE

Prof. Petronela Damian

Prof. Cristina Cozma

Prof. Anca Apetroaiei

REDACTOR

Prof. Petronela Damian

COPERTĂ

Prof. Petronela Damian

GRAFICĂ ȘI TEHNOREDACTARE

Prof. Petronela Damian

ISSN 2784 – 2525 ISSN – L 2784 – 2525

CUPRINS

I. Secțiunea I - Resurse, materiale și metode educaționale în activitățile nonformale

1. **Profesorul corepetitor – partener al elevului în contextul nonformal al interpretării scenice** – prof. Smaranda Acatrinei, Colegiul Național de Artă „O. Băncilă” Iași
2. **Învățarea eficientă prin știință și creativitate în învățământul nonformal** – prof. Simona Elena Amitroaiei, Colegiul Național de Artă „O. Băncilă” Iași
3. **Caracteristicile învățământului nonformal** – prof. Anca Apetroaiei, Palatul Copiilor Iași
4. **Jocul muzical – mijloc de armonizare relațională** – prof. Simona Petronela Boroda, Colegiul Național Pedagogic „Vasile Lupu” Iași
5. **Plan de acțiune pentru integrarea copiilor cu dizabilități** – prof. Raluca Mihaela Chiru, Colegiul Național „Garabet Ibrăileanu” Iași
6. **Contribuții ale educației nonformale în muzica pentru copii** – prof. Cristina Cozma, Palatul Copiilor Iași
7. **Proiecte și aplicații în predarea limbilor străine** – prof. dr. Irina Dabija, Palatul Copiilor Iași
8. **Metode de educație nonformală. Exemple de activități distractive** – prof. Fănică Daniel, Școala Gimnazială Căndești, Buzău
9. **Elemente de pedagogie interpretativă pianistică** – prof. Irina Petronela Florian, Colegiul Național de Artă „O. Băncilă” Iași
10. **Provocări în învățământul nonformal** – prof. Andrei Holban, Palatul Copiilor Iași
11. **Metode de educație nonformală în prevenirea abandonului școlar** – prof. Ianc Mariana, Liceul Tehnologic „Mihai Viteazul” Vulcan, Hunedoara
12. **Dansul, trecut și prezent** – prof. Claudia Ivan, Clubul Copiilor Sector 5 București
13. **Modalități de integrare a elevilor din învățământul nonformal, domeniul artistic, în grupuri și ansambluri muzicale** – prof. Dumitru Lucaci, Palatul Copiilor Iași
14. **Învățarea pianului prin „ochii” unui copil nevăzător** – prof. Ana Roxana Marin, Colegiul Național de Artă „O. Băncilă” Iași
15. **Dezvoltarea limbajului vizual prin sculptura ornamentală** – prof. Maria-Elisabeta Morteci, Colegiul Național de Artă „O. Băncilă” Iași
16. **Dezvoltarea creativității copiilor prin valorificarea inteligenței naturaliste** – prof. Neagu Maria Mirabela, Palatul Copiilor Ploiești
17. **Să învățăm cu toate simțurile** – prof. Pănuș Letiția Casandra, Liceul Teoretic Nikolaus Lenau” Timișoara
18. **Impactul activităților nonformale asupra dezvoltării personalității preșcolarilor** – prof. Radu Elena Florentina, Grădinița „Brândușa” sector 3 București

-
- 19. Descoperirea patrimoniului european prin activități nonformale** – prof. Teșa Laura, Colegiul Tehnic de Transporturi „Transilvania” Cluj – Napoca
- 20. Explorarea orizonturilor învățământului noformal** – prof. Urmaciu Anca Alexandra, Școala Gimnazială „Ovid Densusianu” Făgăraș, Brașov

II. Secțiunea II - Proiecte educaționale – exemple de bune practici de activități nonformale

- 21. Dansul de pe ambele maluri ale Prutului – Festival Transfrontalier de dans** – prof. dr. Andrei Gabriela, prof. Dobranici Adrian Gelu, Palatul Copiilor Iași
- 22. Proiectul educațional cu participare națională** – prof. Petronela Damian, Palatul Copiilor Iași
- 23. Proiectele europene – surse de dezvoltare instituțională și creativitate** – prof. Ana Hegyi, Palatul Copiilor Iași
- 24. Proiect educațional „Ne deosebesc, dar ne unesc”** – prof. Ioana Maria Horga, Colegiul Național „Gheorghe Șincai” Baia Mare
- 25. Dă sens vieții tale prin voluntariat** – prof. Cezar Daniel Humelnicu, Liceul Tehnologic de Mecatronică și Automatizări Iași
- 26. Proiect educațional interdisciplinar „Chimia frumuseții”** – prof. Adriana-Rodica Luca, Colegiul Tehnic „Ioan C. Ștefănescu” Iași
- 27. O experiență inedită – CLIL** – prof. Paraschiv Ileana Cosmina, Școala Gimnazială Specială „Constantin Păunescu” Iași
- 28. Proiect didactic – „Roboțel și Roboțica” – activitate practică** – prof. Radu Elena Florentina, Grădinița „Brândușa” sector 3 București
- 29. Proiectul educațional „Per aspera ad astra”** – prof. Sandu Sergiu, prof. Rusu Iustin, Colegiul Național de Artă „O. Băncilă” Iași
- 30. Educație ecologică sau cum să schimbi lumea în mod sustenabil** – prof. Savu Lia Melisa, Școala Gimnazială Vulcana Pandle, Dâmbovița
- 31. Eco – Grădinița – Educație în aer liber** – prof. înv. preșc. Simona Tanase, Grădinița cu Program Prelungit „Sf. Sava” Iași
- 32. Proiect educațional „Târgul de toamnă al copiilor”** – prof. Tecsi Ana Maria, Liceul teoretic „Ana Ipătescu” Gherla, Cluj
- 33. Până la Lună și înapoi** – prof. Vișan Grațiela, Școala Gimnazială „Mihai Viteazul” Boldești-Scăeni, Prahova

Secțiunea I
Resurse, materiale și metode
educaționale în activitățile
nonformale

PROFESORUL COREPETITOR – PARTENER AL ELEVULUI ÎN CONTEXTUL NONFORMAL AL INTERPRETĂRII SCENICE

Prof. Smaranda Acatrinei

Colegiul Național de Artă „Octav Băncilă” Iași

Formarea adolescentului artist conține o componentă indispensabilă pentru evoluția sa către desăvârșirea ca profesionist de valoare: pregătirea pentru performanța scenică, desfășurată întotdeauna într-un context nonformal. Deși simplă la prima vedere, apariția pe scenă necesită o pregătire amănunțită și aprofundată, întrucât ea presupune în primul rând expunere. Aflat în căutarea identității, expunerea în fața unui public, fie el de specialitate (comisii de examen, olimpiadă, concurs) sau nu (în cazul recitalurilor) îi cauzează adolescentului varii dificultăți începând cu apariția complexelor legate de fizicul său până la reacții interioare psihoafective puternice și capabile să îi destabilizeze echilibrul interior, care este absolut necesar pentru ca o execuție pe scenă să fie satisfăcătoare. Elementul esențial care intervine la elevul artist în momentul unei apariții pe scenă și care trebuie construit cu grijă și dezvoltat de către profesorul acompaniator este încrederea în sine.

Astfel, profesorul corepetitor trebuie să fie părinte, doctor, confident, educator și toate acestea într-o asemenea manieră încât adolescentul artist, sensibil și fragil, să nu realizeze încercarea de a-l influența într-o măsură variabilă.

Corepetitorul trebuie să fie mai întâi de toate un factor de apreciere pozitivă permanentă. Elevul instrumentist nu trebuie să aibă senzația în nici o instanță ca profesorul său corepetitor are niște standarde extrem de ridicate pe care nu le poate atinge. Orice oră de corepetiție trebuie să reprezinte pentru el un interval de timp pozitiv, un moment de progres și o oră în care să poată simți că, indiferent de greșelile din timpul execuției, își poate exprima și trebuie să își exprime liber personalitatea și este apreciat pentru acest lucru. Profesorul corepetitor este singurul din tot traseul său formativ cu care împărtășește o experiență marcantă și, uneori, definitorie pentru evoluția sa ca instrumentist: performanța scenică.

Fiecare elev este o entitate individuală și unică, în a cărei alcătuire intră numeroși factori extrinseci și intrinseci, de toate categoriile. Muzica este, în esență, un mod de comunicare, din punctul nostru de vedere superior comunicării verbale, bazat pe empatie și mijloace senzoriale. Pentru a ajunge la realizarea unei performanțe scenice adevărate, care să tindă spre artă și să realizeze scopul fundamental al muzicii, depășind granițele unei simple execuții, este nevoie de două lucruri esențiale în relația dintre elev și profesor: încredere și cunoaștere. Profesorul corepetitor este

„plasa de siguranță” a tânărului interpret, care este ca un acrobat artistic care își realizează numărul delicat și de o frumusețe inefabilă și vremelnică la mare înălțime, fără nici un alt echipament de siguranță decât profesorul corepetitor, care trebuie să îl aștepte, trebuie să fie acolo indiferent ce se întâmplă, trebuie să îl susțină indiferent dacă este un elev bun sau rău, dacă este rebel sau nu, dacă este mic, mare, înalt, slab, etc. Probabil aceasta este trăsătura definitorie a acestei discipline: pentru a putea să cânti cu elevii pe scenă, pentru ca ei să evolueze ca muzicieni interpreți, pentru ca experiența lor în muzică să fie una înălțătoare și inițiativă, trebuie să îi acceptăm așa cum sunt, să îi cunoaștem, să le știm temerile, supărările, nesiguranțele și ezităările. Nu putem interveni în căutările lor, pentru că trebuie să își afle singuri drumul, dar putem să îi invităm alături de noi să împărtășească experiența pasiunii pentru muzică, pasiunii de a comunica, și vor simți astfel că există un loc de unde vor face totdeauna parte și cineva care îi va accepta totdeauna așa cum sunt: scena și profesorul corepetitor. Misiunea corepetitorului este dificilă, pentru că încrederea adolescenților se câștigă ușor, dar se pierde și mai ușor.

În opinia noastră, profesorul corepetitor trebuie să utilizeze, în primul rând, puterea exemplului. Astfel, în condițiile unei performanțe scenice în context nonformal, elevul va căpăta încredere și va reuși să își controleze mai bine emoțiile și astfel să realizeze o interpretare de calitate dacă pianistul său corepetitor va fi calm și concentrat, dacă îi va insufla senzația că performanța scenică este o experiență instructivă și plăcută. Mai mult, în cazul activităților extracurriculare precum festivalurile, concursurile sau recitalurile, unul dintre factori care contribuie la presiunea pe care o simt tinerii instrumentiști este teama de a dezamăgi (un profesor, un părinte etc.), iar profesorul corepetitor are datoria de a-i explica falsitatea acestei temeri și de a încerca să îl ajute pe elev să nu mai fie afectat de factorii externi.

Rolul profesorului corepetitor este deosebit de important mai ales în cazul performanței scenice propriu-zise. Întotdeauna se pot întâmpla erori și scăpări, iar în cazul în care elevul sare peste câteva măsuri din cauza unei scăpări de memorie sau din alte motive, pianistul corepetitor trebuie să încerce să își dea concomitent seama unde a sărit elevul și să meargă după el, salvând în acest fel performanța. De foarte multe ori, acest lucru le conferă elevilor siguranță și încredere în corepetitorul lor – faptul că orice s-ar întâmpla, orice greșală ar face (aceasta este cea mai mare teamă, de fapt), profesorul va veni după ei și eroarea nu va fi foarte vizibilă, nu vor fi supuși ridicolului. Mai mult, faptul că acompaniamentul a venit după ei îi poate ajuta pe elevi să iasă dintr-un moment de debusolare și confuzie temporară și să încheie execuția lucrării cu bine. Pe de altă parte, toți elevii instrumentiști știu să își evalueze foarte bine performanța, unii fiind chiar mult prea exigenți și autocritici, ceea ce poate fi de asemenea dăunător, iar profesorul corepetitor trebuie să știe când să fie obiectiv și când să fie pozitiv în aprecierile sale.

Un alt aspect care trebuie discutat aici este cazul concursurilor. Deplasarea la un concurs reprezintă pentru tânărul interpret un stress major. Situațiile noi cu care se confruntă, confruntarea cu o scenă nouă, o sală nouă, chiar și lucrurile din viața cotidiană, cum ar fi dormitul într-o locație nouă și o alimentație diferită de cea cu care este obișnuit, toate au impact asupra stării sale generale și deci asupra interpretării. Ajustarea și adaptarea interpretării învățate și studiate acasă la noile condiții nu este ușoară și nu de puține ori, datorită multitudinii de factori noi, nici nu este realizată de către elev. În cazul în care profesorul îl însoțește pe elev, acesta poate contribui la realizarea acestei ajustări. De cele mai multe ori însă, corepetitorul este cel care se află alături de elev și el trebuie să fie cel care îl îndrumă în această privință, în timp ce încearcă să își adapteze propria sa interpretare la aceiași factori, la care se mai adaugă unul inevitabil: instrumentul pus la dispoziție. Simplul fapt că trebuie să interpreteze lucrarea pe un alt instrument îi va pune la încercare toate calitățile și abilitățile sale de muzician pentru a ajusta și a reacționa imediat la schimbările apărute în condițiile în care a lucrat respectivul repertoriu cu elevul timp de mai multe luni. Există cazuri când nu este permis accesul concurenților în sala de concurs cu o zi înainte (condiție restrictivă absurdă și detestabilă), ceea ce necesită din partea corepetitorului atât o atenție sporită în momentul performanței cât și acțiuni speciale: în cazul unei săli în care nu a mai cântat până atunci va trebui să încerce să îi determine sonoritatea după dimensiuni, formă arhitecturală și caracteristicile interiorului (mobiliere mult sau puțin, pereți lambrisati, scaune pluşate, public mult sau puțin etc.). El va trebui să încerce să depășească acest neajuns ascultând alți concurenți și corepetitori înaintea lui și instruindu-l pe tânărul interpret cum să își ajusteze interpretarea.

Aflat în căutarea normelor și a valorilor, într-o societate care și le pierde treptat pe ale ei, adolescentul artist își dezvăluie cu greutate revolta, complexe și căutările, afișând în același timp măști binecunoscute de rebeliune, extravaganță, excentricitate etc. Intrarea în universul său interior emoțional este o victorie deloc ușoară și definitorie pentru evoluția sa ulterioară ca artist de performanță și aceasta este responsabilitatea care revine profesorului corepetitor. El trebuie să fie plasa de siguranță din fundalul evoluției tânărului interpret, îndrumător și consilier, răbdător, sigur și încrezător, punct de echilibru pentru adolescentul care trebuie să navigheze singur pe valurile societății.

Dacă generațiilor anterioare le erau necesare îndrumarea și îmbogățirea interioară, sporirea bagajelor de cunoștințe, pregătirea neobosită a traseului în viață, generațiilor actuale trebuie să le fim alături în navigarea lor solitară și periculoasă spre căutarea identității de sine a lor, ca indivizi și, în ultimă instanță, a noastră ca societate.

ÎNVĂȚAREA EFICIENTĂ PRIN ȘTIINȚĂ ȘI CREATIVITATE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL NONFORMAL

Simona Elena Amitroaiei

Colegiul Național de Artă „Octav Băncilă” Iași

Cel mai important criteriu al educației artistice este de a cultiva elevilor gustul artistic care să îi ghideze spre o bună dezvoltare artistică și diverse abilități de utilizare a valorilor estetice în realizarea propriilor creații artistice. Ținând cont de particularitățile de vârstă ale elevilor este necesar studiul modelelor de percepție ale artei. Astfel elevul dobândește abilități și aptitudini de a recunoaște modul expresiv al creației plastice.

Calitatea și caracterului complex al percepției universului artistic are la bază înmagazinarea de cunoștințe teoretice, experiențe de lucru, aptitudini și abilități din domeniul artei. Expunerea de imagini, modele în activitatea pedagogică stimulează sensibilitatea artistică a elevilor în actul de creație artistică, implică judecăți de valoare necesare în dezvoltarea gustului artistic. Activitatea artistică a elevilor este percepută ca proces de înțelegere a operei de artă în lucrările elevilor, astfel teoretizarea implică transpunerea teoriei în practică ce stă la baza învățării eficiente.

Arta este un mijloc de educare și dezvoltare a aptitudinilor, iar în procesul de educație artistică se ține cont de trei grupe de factori de percepție: obiectul de studiu (numărul de lucrări realizate, stabilirea timpului de lucru); starea de spirit a celor ce se vor pregăti de lucru și cadrul didactic ce își expune actul pedagogic printr-o pregătire teoretică și estetică în domeniul artelor vizuale.

Conținutul operei de artă este perceput din punct de vedere artistic printr-o înțelegere a structurii și a formei operei, dar și a mijloacelor de expresie specifice limbajului plastic. Astfel se face apel la necesitatea formării abilităților de gust estetic. Toate acestea condiționează comunicarea activă, completă și adecvată cu creațiile de artă plastică care implică nivelul judecăților de valoare și gustul artistic al fiecărui individ.

Dobândirea unui limbajului plastic și a mijloacelor de exprimare artistică va permite elevului să emită judecăți de valoare, să evalueze în mod adecvat creația de artă și să își exprime un sens personal al artei percepute.

Educația, știința și creativitatea sunt elemente esențiale în mediul școlar, fiecare dintre ele având un rol important în formarea și dezvoltarea elevilor. Educația printr-o învățare eficientă bazată pe transpunerea teoriei în practică îi ajută pe elevi să își dezvolte capacitatea de înțelegere și

acumulare a cunoștințelor, să își formeze gândirea critică și să învețe cum să gândească și să ia decizii în mod independent. Prin educație, elevii învață să își dezvolte abilități și să dobândească competențe care să îi pregătească pentru viitorul lor.

Știința este un domeniu care îi ajută pe elevi să înțeleagă lumea în care trăim. Prin aprofundarea științei, elevii învață cum să observe și să analizeze fenomenele din jurul lor, să formuleze ipoteze și să le testeze, să experimenteze și să descopere lumea înconjurătoare într-un mod concret și aplicat.

Creativitatea este un aspect esențial în dezvoltarea elevilor, deoarece îi ajută să își dezvolte imaginația, să gândească în mod original și să găsească soluții inovatoare la problemele cu care se confruntă în lucrările lor dar și în viață. Prin creativitate, elevii își pot exprima limbajul artistic, emoțiile și ideile, pot descoperi lumea într-un mod personal și pot construi forme noi de înțelegere și comunicare.

Prin integrarea educației, științei și creativității în mediul școlar, elevii pot beneficia de o experiență educativă completă și echilibrată, care să îi ajute să se dezvolte armonios și să își descopere pasiunile și aptitudinile. Astfel, ei vor fi pregătiți să devină cetățeni responsabili, capabili să se adapteze la schimbările din societate și să contribuie activ la progresul și dezvoltarea acesteia.

Managementul calității în educație este un proces continuu de planificare, implementare, monitorizare și evaluare a activităților desfășurate în instituțiile de învățământ, în scopul asigurării unei învățământ de calitate pentru elevi și studenți. Acest proces vizează îmbunătățirea rezultatelor învățării, creșterea satisfacției părților interesate și întărirea reputației instituției de învățământ.

Un aspect important al managementului calității în educație este implicarea tuturor actorilor implicați în procesul educațional, inclusiv elevi, părinți, profesori, personal didactic și non-didactic, în luarea deciziilor și implementarea acțiunilor de îmbunătățire a calității. De asemenea, colaborarea cu comunitatea locală și mediul de afaceri poate aduce beneficii semnificative în asigurarea unei educații de calitate.

Principalele instrumente utilizate în managementul calității în educație includ standarde de calitate, evaluări periodice, monitorizarea performanței, feedback-ul primit de la părțile interesate și planuri de acțiune pentru corectarea deficiențelor identificate. De asemenea, dezvoltarea profesională a cadrelor didactice și implementarea unor programe de mentorat și coaching pot contribui la creșterea calității învățământului.

În concluzie, învățarea eficientă în educație este un proces esențial pentru asigurarea unei educații de calitate, care să răspundă nevoilor și așteptărilor elevilor, părinților și societății în general. Prin implementarea unor politici și practici educaționale adoptate prin teorie și apoi prin practică, instituțiile de învățământ pot contribui astfel la formarea unei societăți mai pregătite și mai competitive.

CARACTERISTICILE ÎNVĂȚĂMÂNTULUI NONFORMAL

Anca Apetroaiei

Palatul Copiilor Iași

Învățământul nonformal reprezintă o componentă esențială a educației, oferind oportunități de învățare într-un cadru flexibil și adaptabil, diferit de sistemul educațional formal. Acest tip de învățământ răspunde nevoilor diverse ale indivizilor și comunităților, promovând dezvoltarea personală, socială și profesională prin metode inovatoare și interactive. În acest articol, vom explora provocările și inovațiile în învățământul nonformal, evidențiind importanța acestuia în societatea contemporană.

Învățământul nonformal se referă la activități educative structurate și planificate, care se desfășoară în afara sistemului de învățământ formal. Acesta poate include programe de formare profesională, ateliere, cursuri de dezvoltare personală, activități culturale, sportive și de voluntariat. Învățământul nonformal este adesea organizat de instituții nonguvernamentale, comunități, organizații culturale și de tineret, precum și de agenții guvernamentale.

Caracteristici ale învățământului nonformal

- **Flexibilitate:** Programele nonformale sunt adaptabile, permițând personalizarea în funcție de nevoile și interesele participanților.
- **Participare voluntară:** Învățarea nonformală este, de obicei, voluntară și bazată pe interesele personale ale participanților.
- **Interactivitate:** Metodele de predare sunt interactive și practice, încurajând implicarea activă și colaborarea.
- **Orientare spre competențe:** Programele se concentrează pe dezvoltarea competențelor practice și aplicabile în viața de zi cu zi și în carieră.
- **Evaluare alternativă:** Învățământul nonformal utilizează metode de evaluare alternativă, centrate pe progresul și realizările individuale.

Una dintre cele mai mari provocări ale învățământului nonformal este recunoașterea și validarea competențelor dobândite. Deși aceste programe oferă abilități valoroase, ele nu sunt

întotdeauna recunoscute oficial de către instituțiile de învățământ formal sau de angajatori. Lipsa certificărilor formale poate limita oportunitățile de carieră ale participanților.

Învățământul nonformal trebuie să fie accesibil pentru toate categoriile de persoane, inclusiv pentru cei din medii dezavantajate, persoane cu dizabilități și minorități etnice. Asigurarea echității și incluziunii este o provocare majoră, necesitând resurse adecvate și politici de sprijin pentru a elimina barierele de participare.

Sustenabilitatea financiară a programelor nonformale este o altă provocare. Multe dintre aceste programe depind de finanțări externe, donații sau granturi, care pot fi instabile. Găsirea unor surse de finanțare stabile și durabile este esențială pentru continuitatea și calitatea acestor programe.

Asigurarea calității învățământului nonformal și profesionalizarea formatorilor reprezintă provocări semnificative. Formatorii trebuie să fie bine pregătiți și să dețină competențele necesare pentru a răspunde nevoilor diverse ale participanților. Dezvoltarea unor standarde de calitate și a unor programe de formare continuă pentru formatori este crucială.

Inovațiile tehnologice au transformat învățământul nonformal, oferind noi modalități de învățare și de acces la resurse educaționale. Platformele online, cursurile de tip MOOC (Massive Open Online Courses), aplicațiile mobile și realitatea virtuală sunt doar câteva exemple de tehnologii care au revoluționat acest domeniu.

- **Platformele online:** Platformele de e-learning precum Coursera, edX și Khan Academy oferă acces la cursuri de la universități și experți de top, democratizând educația și făcând-o accesibilă unui public larg.
- **Aplicațiile mobile:** Aplicațiile educaționale mobile permit învățarea flexibilă și pe termen scurt, adaptată stilului de viață al utilizatorilor.
- **Realitatea virtuală și augmentată:** Aceste tehnologii oferă experiențe de învățare imersive și interactive, care pot îmbunătăți înțelegerea conceptelor complexe și dezvoltarea abilităților practice.

Învățarea experiențială este o metodă inovatoare care pune accent pe învățarea prin experiențe practice și reflectare. Acest tip de învățare este esențial în învățământul nonformal, deoarece promovează implicarea activă și aplicarea cunoștințelor în situații reale.

- **Proiecte de servicii comunitare:** Participanții sunt implicați în proiecte care servesc comunitatea, învățând prin rezolvarea problemelor reale și contribuind la binele comun.
- **Ateliere și simpozioane:** Aceste evenimente oferă oportunități de învățare colaborativă și schimb de bune practici între participanți.
- **Internshipuri și stagii de practică:** Acestea oferă experiență practică și oportunități de networking în domenii profesionale de interes.

Gamificarea este utilizarea elementelor de joc în procesele de învățare pentru a crește motivația și implicarea participanților. Aceasta include utilizarea punctelor, nivelelor, recompenselor și competițiilor pentru a face învățarea mai atractivă și interactivă.

- **Platforme de învățare gamificate:** Platforme precum Duolingo (pentru învățarea limbilor străine) folosesc gamificarea pentru a încuraja utilizatorii să-și atingă obiectivele de învățare.
- **Jocuri educative:** Jocurile educative sunt concepute pentru a dezvolta abilități specifice, cum ar fi gândirea critică, rezolvarea problemelor și colaborarea.

Învățarea personalizată implică adaptarea proceselor educaționale la nevoile și ritmul fiecărui individ. Aceasta permite participanților să învețe în propriul ritm și să se concentreze pe ariile care îi interesează cel mai mult.

- **Planuri de învățare individualizate:** Programele de învățământ nonformal pot crea planuri de învățare personalizate, care să răspundă nevoilor și obiectivelor specifice ale fiecărui participant.
- **Feedback continuu:** Evaluarea continuă și feedback-ul personalizat sunt esențiale pentru ajustarea procesului de învățare și pentru a asigura progresul participantului.

Khan Academy este o platformă de învățare online care oferă resurse educaționale gratuite pentru elevi de toate vârstele. Utilizând videoclipuri, exerciții interactive și instrumente de monitorizare a progresului, Khan Academy oferă o experiență de învățare personalizată și accesibilă tuturor.

Coursera colaborează cu universități și organizații de prestigiu pentru a oferi cursuri online accesibile unui public larg. Această platformă a revoluționat învățământul nonformal prin democratizarea accesului la cunoștințe de înaltă calitate, oferind certificări recunoscute de angajatori.

YouthBuild este un program internațional care oferă tinerilor din medii dezavantajate oportunități de formare profesională și dezvoltare personală prin proiecte de construcții comunitare.

Participanții învață abilități de construcție și primesc suport educațional și de angajare, contribuind la regenerarea comunităților lor.

TED-Ed este o platformă educațională care oferă lecții video scurte și captivante pe o gamă largă de subiecte. Aceste lecții sunt create în colaborare cu educatori și experți și sunt concepute pentru a stimula curiozitatea și gândirea critică.

Învățământul nonformal joacă un rol vital în completarea și îmbogățirea educației formale, oferind oportunități de învățare adaptate nevoilor și intereselor diverselor grupuri de indivizi. Deși se confruntă cu numeroase provocări, inovațiile tehnologice și metodologice au deschis noi perspective și modalități de învățare, făcând educația mai accesibilă, personalizată și relevantă. Investițiile în învățământul nonformal și în recunoașterea competențelor dobândite în acest cadru sunt esențiale pentru a asigura dezvoltarea continuă a indivizilor și comunităților într-o lume în continuă schimbare.

Bibliografie:

1. **Khan Academy:** Platforma educațională online care oferă resurse gratuite pentru elevi de toate vârstele. Mai multe informații sunt disponibile pe [Khan Academy](#).
2. **Coursera:** Platformă de cursuri online care colaborează cu universități și organizații pentru a oferi educație accesibilă. Detalii suplimentare pot fi găsite pe [Coursera](#).
3. **YouthBuild:** Program internațional de formare profesională și dezvoltare personală pentru tineri din medii dezavantajate. Informații detaliate pot fi accesate pe [YouthBuild](#).
4. **TED-Ed:** Platformă educațională care oferă lecții video scurte și captivante. Mai multe informații sunt disponibile pe [TED-Ed](#).
5. **Duolingo:** Aplicație mobilă pentru învățarea limbilor străine, folosind gamificarea pentru a motiva utilizatorii. Detalii suplimentare sunt disponibile pe [Duolingo](#).
6. **Bartók, Béla:** Studiile și lucrările sale privind muzica folclorică și influențele asupra compozițiilor sale clasice. Informații detaliate pot fi găsite în diverse surse academice și muzicale.
7. **Dvořák, Antonín:** Integrarea temelor folclorice cehe în muzica clasică. Informații suplimentare pot fi găsite în surse academice și muzicale.

JOCUL MUZICAL - MIJLOC DE ARMONIZARE RELAȚIONALĂ

Prof. Simona Petronela Boroda

Colegiul Național Pedagogic "Vasile Lupu" Iași

Se pare că în lumea noastră, deși un copac are poate miliarde de frunze, nici una dintre ele nu este identică cu alta. Natura facilitează mereu contextul de a crea ceva nou, chiar și când vine vorba de oameni. Se întâmplă să-l simțim pe cel de lângă noi „opus”. Opus din punct de vedere comportamental ar însemna că se comportă bizar sau nepotrivit în anumite contexte sociale. Toți copiii au aceleași nevoi elementare, ca orice ființă umană, indiferent că vorbim de copii cu anumite nevoi speciale sau nu: toți au nevoia de acceptare și afecțiune, siguranță fizică sau emoțională, au nevoia de a simți că și ei contribuie într-un mod unic și semnificativ la succesul unui act artistic.

Prin practicarea artei muzicale reușim să creștem stima de sine și abilitatea de a socializa a copiilor, răbdarea, perseverența dar și exprimarea emoțiilor. Practic, muzica poate fi privită ca o terapie, iar prin utilizarea anumitor tehnici, copii au posibilitatea de a-și exprima mai ușor sentimentele dificile sau imposibil de verbalizat, prin mobilizarea minții și a sufletului, prin descoperirea și valorificarea talentelor native.

Muzica ca terapie se adresează unui mare număr de persoane, indiferent de vârstă sau formare muzicală. Ea ne aduce împreună indiferent de particularitățile pe care le are fiecare și constituie un prilej de integrare a copiilor cu cerințe educaționale speciale. În cazul acestor copii, și nu numai, muzica ca terapie produce o relaxare emoțională, urmărind în structura sa două secvențe: prima constă în identificarea tipului de muzică preferat, observând-o pe cea care-i face plăcere, dar și pe cea care-l agasează, enervează, indispuie, iar cea de-a doua, constă în provocarea la o discuție privind motivația alegerii muzicii respective. După cum știm, copii îmbrățișează mai repede orice concept dacă le este prezentat sub formă de joc, pentru că de cele mai multe ori ei doar astfel acceptă regulile.

Așadar, unul dintre cele mai bune instrumente prin care se poate contribui la dezvoltarea diverselor aspecte ale personalității copiilor este *Jocul muzical*, pentru că buna dispoziție, distracția și joaca sunt esențiale în orice proces educațional reușit. Atunci când suntem în căutarea unui joc sau exercițiu nou, trebuie să ne întrebăm mai întâi ce nevoi reale ale clasei există în acel moment. Ce aspecte ar putea fi îmbunătățite, sau cum acel joc sau exercițiu ar putea ajuta la atingerea acestor

obiective de dezvoltare. Ori cum îmbunătățesc aceste jocuri experiența copiilor în cadrul grupului, sau cum îi ajută să se cunoască pe sine mai bine și să-i cunoască și pe ceilalți.

Pentru început se pornește de la jocuri și exerciții pentru destindere musculară, relaxare și crearea unei stări de bine, ca mai apoi să putem aborda unele exerciții mai complexe, eventual de control al emoțiilor. Acestea se realizează însă în timp într-o manieră practică, stabilindu-se astfel legături cât mai armonioase între copii care devin astfel din ce în ce mai atrași de activitățile propuse. Înainte de orice activitate trebuie să ne calibrăm atât mental cât și fizic. Destinderea musculară este foarte importantă pentru că îl ajută pe copil să se concentreze mai bine la ceea ce va avea de făcut și în același timp îl ajută să-și scadă nivelul de anxietate. Fiecare copil vine din contexte și medii diferite aducând în grup o multitudine de atitudini, trăiri, gânduri sau stări sufletești. Anxietatea poate fi dată și de dificultatea de a se adapta la o anumită situație sau mediu ajungând la stări de iritabilitate, lipsă de concentrare, neliniște, frică sau irascibilitate. Astfel, pentru a-i intergra în starea de focusare, atenție și vigilență pe care trebuie să o aibă pentru îndeplinirea cerinței, aceștia au nevoie să se destindă și să se calibreze la o stare de bine. Dinamica de grup și acea omogenitate funcțională se poate crea prin realizarea anumitor mișcări sau gesturi manifestate sincron reușind astfel să realizăm acea calibrare de care avem nevoie pentru continuarea activității într-o manieră cât mai armonioasă.

Pentru această secțiune de jocuri muzicale care au ca scop destinderea musculară am putea folosi spre exemplu următorul cântec „ Bat din palme” în care copiii îndeplinesc anumite mișcări indicate de text unde se folosesc atât bătăile din palme, din picioare ori pași simpli spre stânga sau dreapta.

Dăm mai jos un exemplu de felul cum poate fi excutat împreună cu copii jocul cu cântec „Bat din palme”:

- la cuvintele: „ clap,clap,clap”..., copiii bat din palme de trei ori, apoi se opresc.
- la cuvintele: „trap,trap,trap”..., copiii bat de trei ori din picioare, apoi se opresc.
- la cuvintele: „ și la horă noi pornim”...copiii își dau mâna.
- la cuvintele: „ hai la dreapta uite-așa”..., copiii merg cu pași simpli, spre dreapta, ținându-se de mână.
- la cuvintele: „ și la stânga tot așa”..., copiii merg cu pași simpli, spre stânga.
- la cuvintele: „ ne-nvârtim, ne răsucim”..., copiii se învârtesc pe loc.
- la cuvintele: „și la horă noi pornim”..., copiii își dau mâna.
- la cuvintele: „ hai la dreapta uite-așa”..., copiii merg cu pași simpli, spre dreapta, ținându-se de mână.
- la cuvintele: „ și la stânga tot așa”..., copiii merg cu pași simpli, spre stânga.

- la cuvintele: „ne-nvârtim, ne răsucim”..., copiii se învârtesc pe loc.
- la cuvintele: „și cu toți ne veselim” ei bat din palme.

Un alt aspect important pentru o evoluție armonioasă îl constituie *exercițiile de respirație și relaxare*. Alături de puls, respirația este cel mai important semn vital. În rândul copiilor care cântă, avem nevoie de conștientizarea respirației atât pentru o execuție cât mai bună cât și pentru relaxare și bună dispoziție. Primul pas presupune ascultarea aerului care pătrunde și iese din plămâni. E posibil ca unii copii să fie poate agitați de pe drum, ori unii mai oboseți sau adormiți însă fiecare dintre ei va conștientiza viteza propriei respirații, apoi își vor calibra ispirul și expirul în așa fel încât să se relaxeze. Controlul și conștientizarea respirației ajută, de asemenea, și în cazul atacurilor de panică, a stărilor de anxietate sau a emoțiilor. Așadar, respirația ghidată este o tehnică bună de autocontrol și destindere. Deși aceste tehnici urmăresc în mod special dezvoltarea unor competențe, abilități sau calități ale copiilor cu care lucrăm, totuși nu trebuie să uităm că întotdeauna elementul comun rămâne distracția și buna dispoziție. Iar pentru a avea în timp un rezultat cât mai bun, aceste practici trebuie reluate ori de câte ori este nevoie.

Bibliografie:

Ban, Gabriel; Laura Radu, *Muzica pentru toți*, București, 2021.
Cury, Augusto, *Părinți străluciți, profesori fascinanți*, București, Editura For You, 2005.
Delion, Pavel, *Metodica educației muzicale*, Chișinău, 1993.
Goleman, Daniel, *Inteligența emoțională, ediția III*, București, Ed. Curtea Veche, 2008.
Golu, F. *Pregătirea psihologică a copilului pentru școală*, Iași, Editura Polirom 2009.

PLAN DE ACȚIUNE PENTRU INTEGRAREA COPIILOR CU DIZABILITĂȚI

Chiru Raluca Mihaela
Colegiul Național „Garabet Ibrăileanu” Iași

Evoluția din societatea contemporană permite și chiar încurajează integrarea copiilor cu CES în instituții școlare cărora li se conferă rolul de a rezolva o serie de situații referitoare la nevoile de valorizare a fiecărui individ și la capacitatea acestuia de a se adapta. Tendința de integrare a copiilor cu CES în unitățile obișnuite de învățământ este bine cunoscută atât în România, cât și în lume, însă complexitatea acțiunilor determinate de realitatea școlară românească a dus la diverse tatonări, experimente, reușite dar și eșecuri în integrarea copiilor cu CES în școala de masă.

Nevoile speciale ale copiilor cu dificultăți non-normative de învățare sunt vizibile în particular în mediul școlar, chiar dacă procesul de învățare apare din primii ani de viață. Pe parcursul școlarizării, unii elevi cu CES au eșecuri cauzate de limitarea în preluarea anumitor tipuri de informații, ceea ce determină socializare dificilă, adaptare limitată la schimbări, lipsa organizării, hiperactivitate sau letargie, lipsa atenției. Deși au aptitudini pentru anumite domenii, acești copii au randament inegal, în funcție de dificultățile lor de percepție vizual-spațială, de limbaj și de atenție. Acestor copii cu CES le lipsește deseori maturitatea și par egocentrice sau narcisiști, ei sunt deseori speriați de școală, însă colegii îi pot ajuta să depășească această frică. Acești copii au capacitatea de a înțelege fără a putea însă să redea întotdeauna cele știute, fiind deseori copleșiți de sarcinile pe care trebuie să le execute. Ei pot și să rezolve o problemă, dar nu o pot rezolva practic.

Comportamentul tipic al elevilor cu CES pe care i-am întâlnit în activitatea mea școlară, se caracterizează prin tulburări ale atenției, hiperactivitate și neurotizare secundară. În contextul colectivului școlar, elevul nu acordă atenție nici profesorului, nici colegilor, dispune de o necesitate motrică crescută, nu poate sta locului. Eșecul sistematic datorat deficienței intelectuale, subliniat de faptul că elevul nu se ridică la performanțele colectivului, implică și dezvoltarea unor simptome comportamentale neurotice secundare: ticuri, comportament inhibat sau chiar opusul acestuia, comportament extravagant menit să compenseze deficiențele intelectuale. Sindromul cognitiv specific poate afecta una sau mai multe aptitudini:

- Tulburarea percepției derivă din deficiențele tactile, vizuale, kinestezice și vestibulare;

- Tulburări ale orientării spațiale, cel mai relevant semn al acestora: elevul are mari greutate în stabilirea direcțiilor spațiale, de exemplu: sus-jos, stânga-dreapta;
- Tulburări ale coordonării motrice și ale motricității fine, manifestate relevant prin neîndemânare și nesiguranță motrică;
- Tulburarea capacităților lingvistice rezultă din deficiențe ale percepției limbajului, generate de simboluri, asocierea semnatică a cuvintelor, articulare, programare motorie, integrarea vorbirii și limbajului, fond de cuvinte, etc.;
- Memoria slabă survine ca urmare a unor insuficiențe ale reținerii și reactualizării cunoștințelor;
- Tulburarea codării intermodale (de exemplu: asocierea cuvintelor cu imagini, respectiv ale imaginilor cu sunete; lieterii „P” i se asociază sunetul „pe”);
- Tulburarea aptitudinilor seriale care suspendă orice capacitate de șiruire, de stabilire a relației cauză-efect;

Elevii cu ADHD (attention deficit hyperactivity disorder) – tulburare persistentă a atenției și hiperactivitate-impulsivitate sunt din ce în ce mai des întâlniți în spațiul școlar.

O parte dintre copii au comportamente conflictuale, sfidătoare și chiar tulburări depresive. De obicei, elevii au conștiința acestei dizabilități și se auto-izolează, ceea ce înseamnă că o izolare din partea unui adult dublează pedeapsa.

Tulburarea ADHD afectează funcțiile executive (propriocepție, postură, orientare spațială, percepție și integrare vizuală sau motrivă).

Încurajarea constantă și sublinierea comportamentului pozitiv le poate întări încrederea fragilă în sine și le poate schimba parcursul școlar.

Elevi

Idei de activități: activități cu tematici diferite (sportive, artistice, ocupaționale, etc.) pentru dezvoltarea abilităților sociale, ce dezvoltă la elevii cu CES, spiritul de competiție, de echipă, încrederea în forțele proprii.

Jocul are și funcție de socializare a copiilor, ceea ce se explică prin tendința mereu accentuată a copiilor de a se acomoda cu ceilalți, dar și de a asimila relațiile cu cei din jurul lor. Această funcție este prezentă mai ales în jocul cu reguli, care înseamnă acceptarea normelor exterioare lui, dar care, odată asimilate, devin un bun câștigat de copil. Mănuit cu tact pedagogic de către cadrul didactic, jocul este cel mai eficient mijloc de modelare practică a socio-afectivității elevului.

Pentru copiii cu ADHD funcționează în mod special jocurile de memorare și reproducere grafică, Testul Frostig (care evaluează cinci aspecte ale percepției vizuale) sau Mandale (figurile geometrice cu diferite forme care pot fi colorate), ritualurile și sistemele de reguli clare, implementate constant. Astfel de jocuri pot fi aplicate și celorlalți, spre exemplu un șotron sau un traseu de parcurs delinuat prin banda, pe podea, pe care copiii îl pot parcurge pe rând.

Alte exemple de jocuri pentru clasa a V-a, a VI-a, ce pot fi aplicate la ora de Consiliere și dezvoltare personală, dar și la orele de limbi străine, atât pentru copiii cu tulburări de învățare, cât și pentru întreaga clasă:

- *Jocul „Săculețul fermecat”*

Scop: identificarea și denumirea corectă a unor obiecte, în absența vederii, prin pipăit.

Obiective: să identifice și să denumească corect obiectele aflate în săculeț, în absența vederii, prin pipăit.

Desfășurarea jocului: propunătorul va lega la ochi câte un elev și îi va cere să ia în mână câte un obiect, să-l pipăie, să-l denumească și apoi să-l scoată afară din săculeț pentru a putea fi verificat de clasă dacă a denumit corect obiectul. Dacă a ghicit denumirea obiectului, va fi dezlegat de la ochi și va continua jocul un alt elev, dacă nu a ghicit mai are dreptul la două încercări după care este eliminat din joc.

- *Jocul „Fă ce-ți spun!”*

Scop: identificarea părților propriului corp.

Obiective: să arate diferite părți ale corpului, să execute la comandă verbală diferite mișcări.

Desfășurarea jocului: propunătorul cere copiilor să așeze mâna dreaptă pe ochiul drept, pe ochiul stâng, pe genunchiul drept, pe genunchiul stâng. Să așeze mâna stângă pe cotul drept, pe piciorul drept. Combinațiile pot varia la nesfârșit.

- *Jocul „Din bucățele”*

Scopul: reconstituirea unui obiect din părțile lui componente.

Obiective: să assembleze, să reconstituie imaginea desenată a corpului uman din bucățele tăiate.

Desfășurarea jocului: cadrul didactic va împărți tuturor elevilor câte un plic care conține bucățele tăiate ale unui desen ce reprezintă corpul uman. Propunătorul va arăta elevilor desenul corpului uman pe care trebuie să-l obțină ei asamblând bucățelele tăiate din plic. Se va stabili timpul de lucru.

Strategii de învățare: tratarea diferențiată, metode activ-participative adaptate, învățarea prin cooperare (jocul didactic, joc de rol, în perechi, în echipă).

În cazul elevilor cu cerințe speciale, sarcina de lucru trebuie adaptată și adecvată la cerințele pe care le au. Ei trebuie lăsați să o rezolve în ritmul lor, în timp ce activitatea poate continua cu restul clasei. Această modalitate trebuie folosită cu echilibru, deoarece adeseori gruparea după abilități tinde să dea naștere la „etichetare”. În același mod se pot alcătui însă grupuri mixte, astfel încât fiecare copil, prin ceea ce are de făcut, să contribuie la sarcina grupului.

Resurse: fișe de activitate diferențiată, mijloace de predare multisenzoriale și distractive, cu material concret-intuitiv.

Evaluare: observare sistematică a comportamentului, evaluări personalizate prin itemi care permit înregistrarea minimă a progresului școlar, fișe de lucru, chestionare, proiect tematic, dar și un comportament pozitiv din partea profesorului (o privire, un zâmbet, un cuvânt de apreciere, un gest, un feedback imediat pentru o reacție precisă).

Părinți

Idei de activități:

-Activități extrașcolare bazate pe inter cunoaștere, comunicarea sinceră, deschisă, empatică, fără dramatizarea situației. Idee forță: „Toți suntem, într-un fel sau altul altfel...” Părinții trebuie susținuți, încurajați și apreciați pentru efortul pe care îl depun, dar nu înainte de a-i ajuta să descopere adevăratele probleme, oferindu-le, totodată, alternative de a trăi altfel.

-Un plan școlar comun de acțiune cadru didactic-părinte (se poate întocmi un calendar de învățare, se poate instala un ceas de perete, se poate amenaja un loc special de lucru).

-Activități comune elev-părinte-profesor: „Desenează cu mine! Cântă cu mine! Citește cu mine!”, „Împreună vom reuși!”, „O zi la serviciul părintelui”, „O zi din viața copilului meu”. Prin participarea calmă și empatică a părintelui se creează un cadru familiar, confortabil în care elevul devine maleabil și capătă încredere în sine. Pentru elevii complet reticenți, sarcina de lucru poate fi explicată/dată în prealabil acasă, dându-le timp să se pregătească. Ei pot lucra acasă cu părintele, apoi pot relua în clasă, în compania părintelui și a profesorului. O modalitate eficientă prin care părintele poate colabora cu cadrul didactic este realizarea unor activități de citire pe roluri, afișe/desene în comun.

Strategii: lectorate, dezbateri, ateliere;

Resurse: prezentări ppt, pliante, cărți de lectură, imagini, CD-uri;

Evaluare: încurajarea permanentă a progresului, pălării gânditoare, chestionare, jurnal reflexiv.

Cadre didactice

Idei de activități:

- Activități extracurriculare și extrașcolare;
- Cursuri de formare vizând integrarea copiilor cu CES;
- Proiecte educaționale specifice integrării.

Strategii de învățare (comune cu alți colegi): adaptarea curriculară în parteneriat cu cadrele didactice de la clasă; predarea în echipă alături de profesorul de sprijin; comunicare pozitivă și încurajarea rezultatelor; stabilirea nivelului de atingere a finalităților/competențelor planificate în curriculumul individualizat și pe domenii de dezvoltare; drumeții, excursii tematice, vizite în școli sau centre speciale.

Resurse: curriculum adaptat, plan de intervenție personalizat, lucrări de specialitate.

Evaluare: abordarea pozitivă a comportamentului copiilor, ameliorarea practicilor educaționale (evitarea discriminărilor, a favorizării, etichetării copiilor, reacțiilor impulsive neadecvate, amenințării și intimidării copiilor, exprimarea încrederii în posibilitățile fiecărui copil de a reuși).

Bibliografie

Cerghit Ioan – *Metode de învățământ*, Editura Polirom, Iași, 2006

Cozma Adrian – *Psihopedagogia comunicării la copii cu dizabilități mintale*, Editura RAR, București, 2008

Cucoș Constantin – *Pedagogie generală*, Editura Polirom, Iași, 2000

Vlad Mircea, Ghilaș Ileana, Cozma Adrian, Vasiliu Coca-Marlena – *Dicționar enciclopedic de Psihopedagogie specială*, Editura Fundației Culturale Marin Speteanu, București, 2009

CONTRIBUȚII ALE EDUCAȚIEI NONFORMALE ÎN MUZICA PENTRU COPII

Prof. Cristina Cozma

Palatul Copiilor Iași

Educația nonformală joacă un rol esențial în dezvoltarea abilităților muzicale ale copiilor, oferind oportunități de învățare și experiențe diferite de cele din cadrul formal. În cluburile copiilor, aceste contribuții sunt variate și semnificative. Educația nonformală pune accent pe explorarea liberă și creativă a muzicii, permițând copiilor să își exprime sentimentele și ideile într-un mod personalizat. În cluburile copiilor, activitățile muzicale includ adesea improvizația, compunerea de melodii și interpretarea liberă, ceea ce stimulează gândirea creativă și abilitățile de exprimare artistică.

Muzica nonformală promovează lucrul în echipă și colaborarea. Copiii sunt adesea implicați în coruri, formații muzicale sau grupuri de percuție, unde învață să coopereze, să asculte și să se sincronizeze cu ceilalți. Aceste experiențe dezvoltă abilități sociale esențiale, precum comunicarea și empatia. În cadrul educației nonformale, curriculumul și metodele de predare sunt flexibile și adaptate nevoilor și intereselor copiilor. În cluburile de muzică, copiii pot explora diverse stiluri muzicale, instrumente și tehnici, în ritmul lor propriu. Această flexibilitate ajută la menținerea interesului și a motivației pentru învățare.

Prin educația nonformală, copiii nu învață doar să cânte sau să interpreteze muzică, ci și să înțeleagă contextul cultural și istoric al acesteia. În cluburi, copiii pot învăța despre diferite tradiții muzicale, genuri și compozitori, dezvoltând o apreciere mai profundă pentru diversitatea muzicală. Activitățile muzicale nonformale se bazează pe învățarea prin experiență, ceea ce înseamnă că copiii sunt implicați activ în procesul de învățare. Prin participarea la concerte, spectacole și ateliere muzicale, copiii își dezvoltă abilitățile practice și încrederea în sine.

Educația muzicală nonformală din cluburile copiilor este adesea mai accesibilă decât cea formală, oferind oportunități copiilor din diverse medii socio-economice. Aceste cluburi sunt incluzive și primitoare, asigurându-se că toți copiii au șansa de a se exprima și de a învăța muzică, indiferent de nivelul lor de abilitate sau experiență anterioară. Prin abordările ludice și interactive, educația nonformală poate stârni un interes de durată pentru muzică. Copiii care descoperă bucuria

muzicii într-un mediu nonformal sunt mai predispuși să continue să se implice în activități muzicale și să dezvolte o pasiune pe termen lung.

Pentru a face educația muzicală nonformală atractivă pentru copii în cluburile copiilor, se pot implementa diverse metode și strategii. Acestea includ abordări interactive, ludice și adaptate nevoilor și intereselor copiilor, menținând astfel interesul și motivația lor, cum ar fi :

1. Integrarea jocului în procesul de învățare :

Folosirea jocurilor ritmice, a cântecelor interactive și a activităților de mișcare pentru a învăța concepte muzicale. Organizarea de mici concursuri sau provocări muzicale poate stimula competiția sănătoasă și poate încuraja implicarea activă.

2. Utilizarea tehnologiei :

Utilizarea aplicațiilor interactive pentru compoziție muzicală, învățare de instrumente și antrenament auditiv. Crearea de playlist-uri tematice sau de lecții video care pot fi accesate online.

3. Activități hands-on și proiecte de grup :

Proiecte de construire a unor instrumente simple din materiale reciclate sau disponibile, pentru a înțelege mai bine sunetul și funcționarea acestora. Formarea de trupe sau ansambluri muzicale unde copiii colaborează pentru a pregăti un spectacol sau un concert.

4. Învățare bazată pe interesele copiilor :

Adaptarea activităților și repertoriului muzical la preferințele muzicale ale copiilor, fie că este vorba de muzică clasică, pop, rock, jazz sau alte genuri. Permisivitatea ca fiecare copil să exploreze aspectele muzicale care îi interesează cel mai mult.

5. Experițe muzicale diverse :

Organizarea de întâlniri cu muzicieni profesioniști, artiști locali sau profesori invitați pentru a prezenta diferite perspective și stiluri muzicale. Încurajarea copiilor să participe la festivaluri muzicale, concursuri sau concerte.

6. Metode de predare inovative :

Încurajarea copiilor să descopere singuri conceptele muzicale prin experimente și explorare. Folosirea poveștilor pentru a învăța și a interpreta muzică, făcând conexiuni între narativ și elementele muzicale.

7. Crearea unui mediu prietenos și incluziv :

Asigurarea unui mediu relaxat și prietenos în care copiii se simt încurajați și apreciați. Adaptarea activităților astfel încât toți copiii, indiferent de abilități sau experiență, să se poată bucura și să participe activ.

8. Evaluare constructivă și feedback pozitiv :

Oferirea de feedback pozitiv și constructiv pentru a încuraja progresul și a construi încrederea în sine. Încurajarea copiilor să își evalueze propriile performanțe și să își seteze obiective personale.

9. Legături cu alte discipline :

Integrarea muzicii cu alte domenii, cum ar fi dansul, artele vizuale sau literatura, pentru a crea o experiență educațională holistică și integrată.

Prin implementarea acestor metode, educația muzicală nonformală poate deveni o activitate captivantă și valoroasă pentru copii, stimulându-le creativitatea, abilitățile sociale și pasiunea pentru muzică.

Educația nonformală în cluburile copiilor oferă un cadru valoros pentru dezvoltarea abilităților muzicale, a creativității și a abilităților sociale. Prin abordări flexibile și experiențiale, aceasta contribuie la formarea unor indivizi compleți și pasionați de muzică, pregătiți să exploreze și să aprecieze diversitatea acestui domeniu artistic.

Bibliografie :

Mihai Diaconescu - *"Impactul educației muzicale nonformale asupra dezvoltării copiilor"* în Revista de Pedagogie

Elena Oprea - *"Metode inovative în educația muzicală pentru copii"* în Revista Muzica

Anca Ionescu - *"Educația prin muzică în context nonformal"* în Educația 21

Adriana Marinescu - *"Rolul educației nonformale în dezvoltarea abilităților muzicale la copii"*

Ioana Petrescu - *"Metode interactive de predare a muzicii în cluburile pentru copii"*

Portalul "Didactica" - *Diverse articole și resurse despre educația muzicală nonformală și metode interactive de predare a muzicii.*

PROIECTE ȘI APLICAȚII ÎN PREDAREA LIMBILOR STRĂINE

Prof. dr. Irina Dabija

Palatul Copiilor Iași

Învățământul de orice nivel, presupune, în cele mai multe cazuri, și studierea unei limbi străine. Ca orice disciplină, și predarea limbilor străine se bazează pe prezentarea unui volum de cunoștințe, fixarea acestora prin exerciții și evaluarea finală. Pentru a evada din monotonia acestei scheme și pentru a crea o atmosferă mai relaxată, profesorul poate apela la dimensiunea ludică, de joc, ce face să dispară acea barieră dintre catedră și bancă și reușește să îmbrace într-o mantie atractivă cunoștințe, altfel aride.

Jocul este, conform Dicționarului explicativ al limbii române on line, „acțiunea de a se juca și rezultatul ei; activitate distractivă (mai ales la copii); (...) acțiunea de a juca; dans popular; (...) Fig. mișcare rapidă și capricioasă (a unor lucruri, imagini etc.); tremur, vibrație; Competiție sportivă de echipă căreia îi este proprie și lupta sportivă (baschet, fotbal, rugby etc.); mod specific de a juca, de a se comporta într-o întrecere sportivă; Acțiunea de a interpreta un rol într-o piesă de teatru; felul cum se interpretează.”

O altă definiție preluată din aceeași sursă spune:” **JOC** ~uri *n.* 1) Activitate fizică sau mintală desfășurată din plăcere. (...)<lat. *Jocus*”

Din definițiile, parțiale, de mai sus putem trage concluzia că jocul este o prezență permanentă în viața noastră, din copilărie, când are un rol preponderent, până la bătrânețe. Jocul presupune o predispoziție spre ludic la adulți, la copii aceasta existând natural aproape permanent. Această propensiune a copiilor, adolescenților și tinerilor spre joc poate fi fructificată în pedagogie, prin transmiterea informațiilor într-o formă mai atractivă decât cea pur didactică, și anume, prin joc.

De ce este importantă componenta ludică în viața noastră, a tuturor? La această întrebare putem răspunde cu un citat din cartea lui Cristian Cheșuț, „Ludeo, ergo sum!”: „Cel ce se joacă parcurge mental traseele unor trăiri și retrairi interioare, ale unor emoții primare, ale unor fericiri cândva edenice, proprii universului său nevăzut, dar existent. Starea și actul de joacă sunt anterioare jocului și-l presupun. A fi ludic înseamnă o stare, ești sau nu în stare! Joaca înseamnă în primul rând o stare ludică. Aceasta poate fi provocată de o reverie de moment, de o inspirație fericită, de o bună dispoziție generală generatoare de creativitate, toate acestea relevându-i persoanei un aspect surprinzător, inedit, neașteptat, benefic și atrăgător prin el însuși.”¹

¹ Cristian Cheșuț – Ludeo ergo sum!, Editura Limes, Cluj Napoca, 2005 , p.6

Reluăm întrebarea: De ce este importantă componenta ludică și jocul în viața noastră și mai ales în cea a cursanților? Unul dintre răspunsurile pe care le pot da este acela că jocul, să dăm ca exemplu jocul de rol, îl pune pe cursant să reacționeze într-un anumit mod într-o anumită situație; aceasta duce la trăirea unor anumite sentimente, stări, emoții, specifice acelei situații, pe care poate cursantul sau persoana nu le-a experimentat în viața sa. Lărgirea orizontului emoțional poate duce la o mai profundă autocunoaștere personală, la imaginarea unor reacții în situații noi, la mărirea empatiei.

În ceea ce privește o limbă străină, **jocul de rol** a devenit un tip de exercițiu frecvent utilizat pentru dezvoltarea capacității conversaționale a cursantului. Acest joc este unul de echipă, cursanții trebuind să lucreze câte 2 sau 3 și să își imagineze:

- **un dialog situațional** (de exemplu: la aeroport, la cumpărarea unui bilet, rezervarea unei camere, întâlnirea cu un prieten într-un anumit moment al zilei sau într-o anumită locație, la cumpărături),

- **un dialog pe un anumit subiect** (despre poluare, sănătate, sport, lectură); este indicat ca după enunțarea temei de discuție, să se prezinte un vocabular relaționat;

- un alt tip de dialog poate fi cel **argumentativ**, ce presupune susținerea sau găsirea de argumente pro sau/și contra unei teme alese în prealabil (de exemplu: importanța televizorului, a calculatorului, a celularului, a sportului, a familiei, a prietenilor, a iubirii, a studiului, a lecturii etc în viața noastră).

Tot pentru dezvoltarea capacității conversaționale poate fi utilizată **vorbirea liberă pe un subiect dat**; se poate alege un argument, o problemă actuală, un proverb, o zicală, un citat pe care cursanții să îl comenteze, să îl explice, spunând dacă sunt de acord sau nu cu ideea respectivă; li se poate da un personaj pe care să îl descrie mai întâi, apoi să îi stabilească trăsăturile, caracteristicile, ticurile, dacă le are, sau dacă dorește să i le atribuie și apoi să interpreteze o discuție a aceluia personaj sau un monolog.

Aceasta este doar una dintre tehnicile teatrale ce pot fi folosite în predarea limbilor străine.

Un punct de vedere important îl întâlnim în cartea Violei Spolin, care spunea: „Dacă ai o problemă, există un joc să o rezolvi. Dacă nu există, inventează tu unul.”² Sau, cum declara autoarea în 1974 pentru „Los Angeles Times”: „Jocurile s-au născut din necesitate. Nu am stat acasă și le-am inventat. Când, am, avut o problemă, am inventat alt joc. ”

Este interesant faptul că, din spusele elevilor ei, Viola Spolin nu oferea soluții; „Mi-a spus o groază de lucruri, dar niciodată „cum să fac”. Munca ei se desfășura fără să dezvăluie „cum”-ul.

² Gary Schwartz - *Povești despre Viola Spolin*, document preluat de pe internet, tradus și publicat în „Atelier”, caiet de studii, cercetări și experimente, nr. 1(3)/, p.236

Scopul ei era să înlocuiască autoritarismul cu un alt fel de educație. Te făcea să descoperi „cum”-ul singur”. În acest fel găsești singur soluția cea mai bună la problema ta. Gary Schwartz concluzionează spunând: „A rezolva problemele pe propria-ți piele, asistat de un ochi experimentat pentru a te sprijini, îți dezvoltă talentul. Viola știa asta. Concentrează-te pe lucruri simple - ca jocurile. Învață regulile și joacă-te, și apoi toate lecțiile vieții vor putea să fie învățate.”³

Copiii transferă ceea ce văd în viață în joc și transferă ceea ce experimentează prin joc în viața reală, proces pe care îl suferă și adulții.

Jocul ne ajută să transferăm și să ne exprimăm experiența. De asemenea, trăsăturile de personalitate devin, treptat, mai stabile prin joc. Ca și jocul în sine, arta (dansul, teatrul, pictura, etc.) are mare valoare educativă, mare importanță în dezvoltarea noastră. De vreme ce materialul brut al sensibilității este același pentru artă și joc, ar fi regretabil ca expresia noastră să fie limitată la joc și exprimarea lui în artă să fie neglijată.

Pentru a aprecia valoarea jocului, ne îndeamnă să observăm copiii care nu au trăit experiența lui. Copiii sunt nefericiți fără joc; ei trebuie să trăiască această experiență până când ea devine proprie personalității lor. O dată ce un copil deprinde spiritul jocului, oricare nouă situație se transformă în nenumărate noi asociații și abilități.

Așadar, cea mai importantă valoare a jocului este plăcerea de a juca. Această plăcere de a juca poate fi exploatată și de formatori, mai ales, dar nu numai, de cei care lucrează cu copii. Dar cum jocul nu este niciodată perceput ca o povară, ca ceva plictisitor, așa cum sunt percepute, de obicei, orele de educație formală, poate fi folosit cu succes pentru predarea la nivel preuniversitar și universitar dar mai ales în cadrul activităților extrașcolare. Unele dintre exercițiile Violei Spolin le-am folosit și eu, adaptându-le pentru predarea unei limbi străine. Astfel folosesc des:

Jocul de cuvinte: poate fi folosit pentru fixarea noțiunilor de vocabular. În funcție de partea de vorbire pe care dorim să o exersăm putem propune mai multe tipuri de exerciții:

1. pentru substantive:

- a) găsește substantivul pornind de la verb, cu diferite grade de dificultate (de exemplu: zidește – zidarul, construiește – constructorul, inginerul, repară mașini – mecanicul, luptă în război – soldatul, predă – profesorul, scrie – scriitorul, pilotează – pilotul, lucrează la bar – barman etc)
- b) identificarea meseriilor: se dau definiții simple utilizând verbe specifice unei activități (de exemplu, cine gătește, cine repară mașini, cine vindecă bolnavi, cine predă etc); se poate utiliza și pentru exersarea verbelor

³ Gary Schwartz, idem., p.237

- c) identificarea obiectelor (pentru nivel mediu-avansat): se arată imaginea unui obiect și elevii trebuie să îl recunoască, denumindu-l în limba respectivă. Sau un elev primește o imagine pe care o vede doar el, o descrie, specificând la ce folosește, astfel încât colegii să poată identifica obiectul (de exemplu: este un obiect moale, poate fi pătrat, dreptunghiular, rotund sau orice altă formă și îl folosim când dormim – perna etc)
- d) există și jocuri ce se pot achiziționa, în diferite limbi străine, pe o anumită tematică: de exemplu, numerele, animalele, evenimente și obiecte specifice țării și culturii acesteia;
- e) se dă o listă cu adjective, pentru fiecare dintre ele cursanții trebuie să găsească trei obiecte, persoane, substantive, în general, care pot primi acea calificare;

2. pentru verbe

- a) o variantă ar fi scrierea pe tablă a unor meserii, sau rostirea lor de către un cursant, în timp ce altul trebuie să identifice acțiuni specifice acelei meserii (de exemplu: brutar – a face pâine, medic – a vindeca, a trata, a consulta, polițist – a aresta, a ancheta, a dirija circulația, profesor – a predă, a asculta, a explica, avocat – a pleda, a acuza, a apăra etc); sau folosirea de imagini cu persoane reprezentând în mod evident apartenența la o meserie, cursanții trebuind să identifice și în acest caz, acțiuni specifice;

3. pentru adjective

- a) cel mai des întâlnit și foarte util este lista de adjective pentru care trebuie să găsim antonimul;
- b) se alege câteva substantive cheie dintr-un text studiat și se cere cursanților să se găsească adjectivele posibile (de exemplu: cer – albastru, senin, acoperit, însorit, înnorat, înstelat, înalt, imens, infinit etc; vacanță – lungă, scurtă, relaxantă, odihnitoare, economică, aventuroasă, calmă, liniștită, romantică, sportivă, minunată etc; munte – mare, mic, bătrân, înalt, scund, semeț, abrupt, lin, înverzit, golaș, locuit, nelocuit, cunoscut, necunoscut, însorit, vizitat, protejat, etc)

În concluzie putem afirma că acestea sunt doar o parte din proiectele și aplicațiile ce pot fi folosite în predarea limbilor străine.

Bibliografie:

Cheșuț Cristian, Ludeo, ergo sum. Păpuși, mingi, teorii, Editura Limes, Cluj-Napoca, 2005
Gary Schwartz - Povești despre Viola Spolin, document preluat de pe internet, tradus și publicat în „Atelier”, caiet de studii, cercetări și experimente, nr. 1

METODE DE EDUCAȚIE NONFORMALĂ. EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DISTRACTIVE

Prof. Fănică Daniel

Școala Gimnazială Cândești, Buzău

Aceste metode de educație nonformală nu se limitează la băncile școlii. Metodele tradiționale de predare și învățare se combină acum cu abordări nonformale care aduc un plus de valoare în dezvoltarea cunoștințelor și abilităților. Educația nonformală reprezintă o modalitate inovatoare de a învăța în afara cadrului clasic, punând accent pe experiențe practice, interacțiune socială și divertisment. Acest articol explorează diverse metode de educație nonformală și beneficiile aduse de acestea.

Învățarea prin jocuri educaționale

Educația poate fi distractivă și captivantă atunci când jocurile educaționale devin instrumente de învățare. Prin intermediul jocurilor de strategie, puzzle-urilor și aplicațiilor interactive, elevii și adulții pot învăța matematică, limbi străine, abilități de rezolvare a problemelor și multe altele. De exemplu, aplicațiile precum *Duolingo* permit învățarea limbilor străine prin intermediul unor exerciții amuzante și provocatoare.

Ateliere și sesiuni practice

Participarea la ateliere și sesiuni practice este o modalitate excelentă de a învăța abilități practice și tehnice. De la cursuri de gătit și artă până la lecții de dezvoltare personală și abilități de comunicare, atelierele oferă o experiență hands-on care favorizează învățarea profundă. Aceste activități dezvoltă nu doar competențe tangibile, ci și încrederea în sine.

Voluntariat și proiecte comunitare

Implicarea în activități de voluntariat și proiecte comunitare oferă ocazia de a învăța prin intermediul acțiunilor concrete. Participanții pot dobândi abilități de leadership, colaborare și gestionare a timpului, contribuind în același timp la binele comunității. De exemplu, organizarea unei campanii de curățenie în cartier, nu doar sporește conștientizarea asupra problemelor de mediu, ci și dezvoltă spiritul civic.

Metode de educație nonformală prin e-learning

Cu accesul la internet, învățarea nu mai are granițe geografice. Cursurile online și platformele de e-learning oferă o varietate de subiecte și materiale educaționale adaptate la ritmul și preferințele fiecărui învățător. De la cursuri universitare la lecții de dezvoltare personală, aceste resurse sunt la îndemâna oricui dorește să învețe în mod flexibil și eficient.

Teatru și improvizație

Artele performanței, precum teatrul și improvizația, sunt modalități inovatoare de a dezvolta abilități de comunicare, creativitate și încredere în sine. Participanții învață să-și exprime ideile în fața publicului, să gândească rapid și să se adapteze la situații neprevăzute. Astfel, se dezvoltă atât abilități sociale, cât și competențe personale.

Excursii educaționale și călătorii

Explorarea lumii înconjurătoare poate fi o sursă de învățare captivantă. Excursiile educaționale și călătoriile oferă oportunitatea de a înțelege istoria, cultura și geografia unui loc într-un mod interactiv. De la muzee și situri istorice până la expediții în natură, astfel de experiențe amplifică cunoașterea și perspectiva asupra lumii.

Lecturi și cluburi de carte

O metodă tradițională, dar extrem de eficientă de a învăța este prin citire. Lecturile și cluburile de carte creează medii în care participanții pot explora subiecte diverse, dezvoltă gândirea critică și îmbogățește vocabularul. Această metodă promovează învățarea continuă și discuțiile intelectuale.

Metode de educație nonformală pentru adolescenți

Mentoring și Coaching

Mentoring-ul și coaching-ul sunt metode prin care o persoană cu experiență îndrumă și susține dezvoltarea unei alte persoane. Această abordare permite învățarea printr-o relație personală și interacțiuni constante. Mentorii și coachii oferă feedback constructiv și ghidare, ajutându-i pe cei învățați să-și dezvolte abilitățile și să atingă obiectivele.

Învățarea prin experimentare

Experimentarea este un mod direct de a învăța prin încercarea și testarea ideilor în practică. De la experimente științifice până la proiecte creative, această metodă promovează explorarea și

descoperirea învățării prin rezolvarea problemelor reale. În acest proces, greșelile devin oportunități de învățare și îmbunătățire.

Cursuri de dans și muzică

Educația nonformală poate fi adusă într-un mod artistic prin cursurile de dans și muzică. Acestea nu doar dezvoltă abilități fizice și artistice, ci și promovează disciplina, creativitatea și încrederea în sine. Participanții pot descoperi noi modalități de exprimare și învățare prin intermediul mișcării și sunetului.

Workshop-uri de gândire creațională

Gândirea creațională implică generarea de idei inovatoare și soluții neconvenționale. Workshop-urile de gândire creațională oferă tehnici și exerciții pentru a dezvolta această abilitate. Participanții învață să gândească în afara tiparelor obișnuite, stimulând astfel inovația și originalitatea.

Metode de educație prin blogging

Blogging-ul oferă o platformă pentru exprimarea personală și comunicarea opiniei într-un mod autentic. Această abordare dezvoltă abilități de scriere, cercetare și prezentare a informațiilor. Participanții învață să-și formuleze ideile și să comunice eficient cu publicul.

• Cum pot îmbina educația nonformală cu cea tradițională?

Educația nonformală și cea tradițională pot fi integrate pentru a crea o experiență holistică de învățare. Elevii pot folosi abordări nonformale pentru a aprofunda subiectele învățate în școală sau pentru a explora pasiuni personale. Profesorii pot aduce elemente nonformale în clase pentru a menține interesul și a spori participarea.

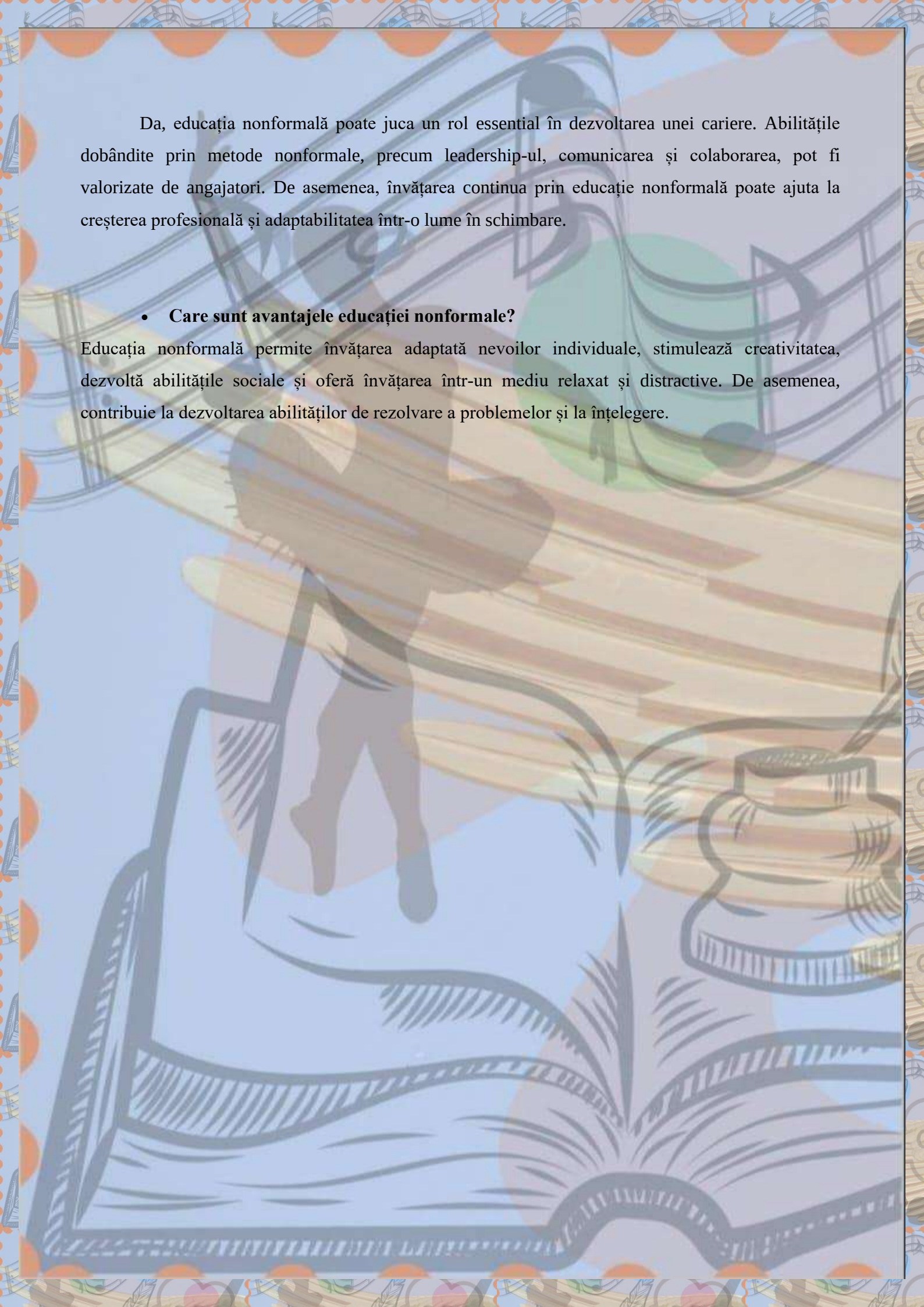
• Există vârste limită pentru educația nonformală?

Nu există limite de vârstă pentru educația nonformală. Aceasta poate fi adaptată la orice grup de vârstă, de la copii mici la adulți. Fiecare etapă de viață aduce oportunități diferite de învățare și dezvoltare personală prin metode nonformale.

• Care sunt beneficiile dezvoltării abilităților nonformale?

Dezvoltarea abilităților nonformale, cum ar fi comunicarea eficientă, gândirea critică și rezolvarea problemelor, aduce beneficii semnificative în viața personală și profesională. Aceste abilități sunt utile în orice domeniu și contribuie la creșterea încrederii în sine și a succesului în diverse contexte.

• Pot educația nonformală să conducă la o carieră?

The background of the page features a stylized illustration. On the left, a person is shown climbing a tall, light-colored ladder. To the right of the ladder is a large, open book with its pages fanned out. The entire scene is set against a light blue background with abstract, wavy lines. The top and bottom edges of the page are decorated with a border of orange circles and musical notes. The text is overlaid on the upper portion of this illustration.

Da, educația nonformală poate juca un rol essential în dezvoltarea unei cariere. Abilitățile dobândite prin metode nonformale, precum leadership-ul, comunicarea și colaborarea, pot fi valorizate de angajatori. De asemenea, învățarea continuă prin educație nonformală poate ajuta la creșterea profesională și adaptabilitatea într-o lume în schimbare.

- **Care sunt avantajele educației nonformale?**

Educația nonformală permite învățarea adaptată nevoilor individuale, stimulează creativitatea, dezvoltă abilitățile sociale și oferă învățarea într-un mediu relaxat și distractiv. De asemenea, contribuie la dezvoltarea abilităților de rezolvare a problemelor și la înțelegere.

ELEMENTE DE PEDAGOGIE INTERPRETATIVĂ PIANISTCĂ

Prof. Irina Petronela Florian

Colegiul Național de Artă „O. Băncilă” Iași

Considerăm că prin pedagogia interpretării nu înțelegem raționalizarea realității artistice, lucru de altfel imposibil, ci o generalizare a unor metodologii complexe, rezultate din practică vis-a-vis de opera de artă, de tradiția interpretativă și de elevul care trebuie să fie învățat să elaboreze actul de concepție interpretativă. O asemenea activitate generează în timp sinteze, revelații, simplificări edificatoare, soluții de ținută artistică elevată, bucurându-se în timp de attributele preciziei și multifuncționalității pragmatice. Pornind de la finalitatea procesului instructiv, ca activitate sistemică, a cărei finalitate este – prin prisma sistemului informațional de comandă și control – transmiterea de modele sonore de la profesor la elev; reamintim că transmiterea mesajului estetic către elev este probabilistică, întrucât îi influențează execuția în măsura în care este asimilată, raportată la elemente de experiență proprie și fond efectiv stocate în structura auzului de comandă și control.

În privința muzicii baroce situația este destul de complexă, deoarece nu s-a moștenit tradiția originală a interpretării acesteia. Rolul interpretului contemporan al muzicii baroce este dificil datorită problemelor cu care se confruntă – atât prin lipsa unei tradiții directe cât și prin insuficiența dovezilor muzicologice ori ambiguitatea tratatelor epocii.

Așteptările interpreților din epoca barocă sunt total diferite de cele contemporane. Această diferență este reliefată mai ales în atitudinea față de textul scris – care nu implica la vremea respectivă respectarea strictă a acestuia – principala calitate pe care trebuie s-o aibă interpretul fiind spontaneitatea în detrimentul fidelității partituri. Interpretul era dator să-și asume nu numai responsabilitatea expresiei ci și a altor elemente constitutive ale textului muzical – alterații, ornamente și improvizație ornamentală, evidențiate în mișcările lente și *da capo*, basul figurativ – aspecte care erau notate doar parțial sau chiar deloc de către compozitori. Astăzi interpretul trebuie să reconstruiască totul cu mijloacele moderne pe care le are la dispoziție, el trebuie să respecte percepțiile interpretării muzicii baroce în ciuda insuficienței dovezilor muzicologice asupra actului muzical baroc, știut fiind că muzica barocă nu era rigidă sau pedantă, ci foarte *individuală* și largă – ceea ce oferă multe oportunități dar crează dificultăți interpretative.

Cel mai important lucru este *încadrarea stilistică a interpretării*, ceea ce implică cunoașterea și realizarea corectă a sonorității caracteristice vremii, cât și a instrumentelor de epocă, și investigarea comparativă a tratatelor vremii.

În baroc exista acea disciplină flexibilă a sentimentelor puternice, ferm ordonate, ce includea teoria afectelor – supusă însă principalelor exigențe ale stilului. Interpreții vremii erau pe deplin familiarizați cu acest aspect, care astăzi este destul de greu de controlat de către muzicienii contemporani.

În interpretarea muzicii baroce se evidențiază câteva aspecte care trebuie avute în vedere de către profesor, în mod special și elevul acestuia:

- diferențele de notație ale scriiturii baroce față de cea de astăzi constau în prezența unor semne necunoscute nouă – care induc în eroare, dar și în modul receptării diferite a simbolurilor baroce pe care le mai întâlnim și astăzi – al căror sens ne pare la fel de evident ca și interpreților din perioada barocă
- convențiile diferite vizează multe aspecte care uneori lipsesc cu desăvârșire din notație: ornamentele și figurațiile ornamentale, apogiaturile, trilurile, alterațiile spontane, modificările ritmice
- textura era diferită – fiind generată de natura instrumentelor folosite cât și de tehnicile de execuție specifice acestora - în cazul clavecinului. Cu toate că nouă ni se par familiare aceste elemente, în realitate ele erau gândite diferit.

Interpretul muzicii baroce trebuie să focalizeze atenția mai mult spre stilul implicat decât spre cel notat, știut fiind faptul că acea perioadă reflectă opera ca atare și nu modul de execuție al acesteia. Se știe că interpretul poate acționa și modela nemijlocit stratul superficial al unei opere – cel notat, real. Orice acțiune de modificare imprimată elementelor acestora poate provoca transformări de substanță adâncă. A interpreta înseamnă a acționa asupra detaliului modelându-l, dar respectând anumiți parametri care relevă stilul.

Intuiția calității sonore – cel mai elementar element constitutiv al frazei – este un dar destul de rar la elevi, cerându-se cu precizie îndrumat de către profesor. Formarea idealului sonor este prima acțiune pedagogică în activitatea de decodare a textului. Mijloacele sunt exologice: exemplificarea creatoare de către profesor și explicații verbale de mare plasticitate și capacitate de evocare. Este greșită substituirea idealului sonor finit modalității de atac – fie prin grefarea acestuia pe un singur sistem tehnic - sau invers, idealul sonor determinând modul de atac, cultivând un sunet pianistic rotund dar fără posibilități expresive. Sonoritățile prefigurate în epoca barocă erau clare și în același timp incisive, în nici un caz greoaie și dense – mărturie stau instrumentele de epocă a căror sonoritate și posibilități mecanice corespund acestor atribute.

Un lucru foarte important în interpretarea muzicii baroce este alegerea instrumentului pe care urmează a fi interpretată o lucrare, dar și folosirea adecvată a acestuia conform percepțelor stilistice

ce caracterizează epoca. Desigur, clavecinul este un instrument care va obliga solistul la schimbări ce vizează aspecte diferite – sonoritate, articulație, frazare, colorit, etc. Acesta făcea posibilă distingerea netă a patru-cinci voci suprapuse, deși redată pe un singur manual cu egală intensitate. Același fapt aplicat pianului a impus instituirea unor legi precise de frazare, menite să reliefeze o voce raportată la celelalte. Aceași lucrare polifonică poate induce aspecte sonore diferite în funcție de instrumentul pe care este cântată.

În epoca barocă, la sugestia autorului chiar, aceeași lucrare putea fi interpretată pe instrumente diferite. Sonoritatea celor mai multe instrumente baroce era foarte frumoasă și bine adaptată ocaziei în care era folosită.

Infinitel întru chipări ale sunetelor se pot reda prin infinite procedee tehnice, uzând de întregul arsenal de elemente tehnice învățate de către elev: cele de bază dar și de subtilă diferențiere la nivel de configurație psihică, ce-i vor fi necesare pe o treaptă superioară a dezvoltării sale la alegerea unei strategii ce nu poate fi redusă la schema cauză-efect. Reiese așadar clar modalitatea euristică în care trebuie rezolvată problema școlirii tonului, formarea repertoriului de configurații kinetice fin diferențiate și cu o multiplă funcționalitate artistică este dezideratul major al acțiunii instructive.

Deci, actul emiterii sunetului pianistic este un demers artistic, nu unul acustico-tehnic⁴⁶, în cadrul sistemului de comandă și control. Suplețea și maleabilitatea aparatului artistic se dezvoltă prin exerciții și studii speciale, care vizează odată cu agilizarea falangelor, dinamizarea transportului de informații pe căi neuronale ce transportă informația către creier. Munca asupra sunetului trebuie să fie la elev o preocupare continuă, frumusețea sunetului muzical nu trebuie să fie un scop în sine, ci doar un simplu mijloc de expresie, alături de numeroase altele pentru realizarea imaginii artistice, el constituind materia primă a acesteia.

Greșelile de subapreciere sau de supraapreciere a sunetului duc la practici nocive: uscăciune, lipsă de colorit sau din contră la preocuparea pentru frumusețea sonoră în sine, la artificialitate, nuanțări și colorări timbrale exagerate. Acestora li se adaugă supracantabilizarea melodiei, lipsită de simplitate și fără să pătrundă în esența compoziției, nemaivorbind de stil.

În privința instrumentelor cu claviatură, schimbarea gustului a dus la înlocuirea definitivă a clavecinului cu pianul. Astfel, pentru a avea astăzi un tușeu clavecinistic pe un pian clasic profesorul trebuie să aibă în vedere câțiva factori esențiali:

- degetele trebuie să apuce clapele nu cu delicatețe, ci cu considerabilă forță de prindere, deoarece când sunt prinse prea ușor, coarda nu este ciupită decât foarte puțin; când atacul este efectuat prea de sus coarda este ciupită doar în fugă, dând naștere unui sunet foarte uscat

și mic. Este necesară deci o anumită forță pentru a pune pana în mișcare și corzile în vibrație – procedeul de *apucare* fiind de primă importanță

- acordurile erau de obicei arpegiate (basul – apoi celelalte sunete în ordine ascendentă). Dacă erau executate simultan zgomotul metalic era mult prea puternic
- lipsa pedalei de prelungire trebuia substituită prin maniera de *tenuto* din degete a tuturor sunetelor emise în bas – tehnică de bază în execuția clavecinistă, care nu apare în notație
- clavecinul nu avea posibilități cumulative a sonorităților

Cercetările estetice moderne privind stilul interpretativ au pus în lumină faptul că o lucrare nu poate fi interpretată just sau nejust, ci convingător sau neconvingător, autentic sau neautentic. Nu este vorba de a stabili felul inițial de a suna a lucrării, ci de a relua creator ideea compozitorului de a o adapta specificului spațio-temporal respectiv și de a o reconsidera prin prisma personalității elevului. Textul nu este suficient pentru a dezvălui spiritul unei compoziții, dar pentru a depăși simpla materializare sonoră este nevoie să fie respectat textul muzical, cât și de intuiție a unor sensuri, de capacitate superioară de opțiune în universul mirific al nedeterminărilor, care constituie chintesența mesajului muzical.

Interpretului i se cer dezvoltate două capacități fundamentale: capacitatea de trăire afectivă și de o sensibilitate artistică generală, comenta Aldo Ciccolini. Esențialul în artă este să vibrezi și să faci și pe alții să vibreze, menționa George Enescu.

Bibliografie:

1. Bentoiu Pascal - *Gândirea muzicală*, Ed. Muzicală, București, 1975
2. Bughici Dumitru – *Dicționar de forme și genuri muzicale*, Ed. Muzicală, București, 1978
3. Cornea Ionescu Alma – *Metodă de pian*, Ed. Muzicală, București, 1971
4. Pascu George, Boțocan Melania – *Carte de istoria muzicii*, Ed. Vasil, Iași, 2003
5. Pocinoc Tatiana – *Ornamentația în interpretarea pianistică*, Ed. Artes, Iași, 2005
6. Răducanu Mircea Dan – *Metodica studiului și predării pianului*, Ed. Didactică și pedagogică, București, 1983
7. Răducanu Mircea Dan – *Studii de psihopedagogie pianistică*, Ed. Pim, Iași, 2007
8. Răducanu Mircea Dan – *Docimologia actului interpretativ*, Ed. Pim, Iași, 2006
9. Răducanu Mircea Dan – *Pedala, sufletul pianului*, Ed. Pim, Iași, 2006

PROVOCĂRI ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL NONFORMAL

Prof. Holban Andrei

Palatul Copiilor Iași

Învățământul non-formal reprezintă o componentă esențială a educației, complementară învățământului formal, oferind copiilor și tinerilor oportunități de dezvoltare personală și profesională într-un mediu mai flexibil și creativ. În România, cluburile și palatele copiilor joacă un rol crucial în acest tip de educație, însă se confruntă și cu numeroase provocări. Aceste instituții, prin diversele lor programe și activități, aduc inovații constante în procesul educativ, adaptându-se nevoilor și intereselor actuale ale tinerilor.

1. Rolul și importanța cluburilor și palatelor copiilor

Cluburile și palatele copiilor sunt instituții destinate activităților educative, culturale și recreative, care contribuie la dezvoltarea abilităților și talentelor tinerilor. Ele oferă o gamă variată de cursuri și ateliere, de la arte plastice și muzică, la informatică și robotică, permițându-le copiilor să exploreze și să își dezvolte pasiunile într-un cadru non-formal.

2. Provocările învățământului non-formal în România

2.1. Finanțarea insuficientă

Una dintre cele mai mari provocări cu care se confruntă cluburile și palatele copiilor este finanțarea insuficientă. Lipsa resurselor financiare adecvate afectează calitatea programelor oferite, dar și capacitatea de a atrage și păstra personal calificat. Aceasta duce adesea la condiții precare de desfășurare a activităților și la limitarea numărului de cursuri disponibile.

2.2. Infrastructura inadecvată

Multe dintre aceste instituții funcționează în clădiri vechi și necorespunzătoare, care nu oferă condițiile optime pentru desfășurarea activităților educative și recreative. Infrastructura inadecvată poate descuraja participarea copiilor și părinților la programele oferite, reducând astfel impactul pozitiv al acestor instituții.

2.3. Accesibilitatea și incluziunea

O altă provocare majoră este accesibilitatea redusă a acestor servicii pentru copiii din mediul rural sau din familii defavorizate. Lipsa mijloacelor de transport și a informațiilor adecvate despre programele disponibile limitează participarea acestora, creând astfel inechități în accesul la educația non-formală.

3. Inovații și soluții pentru depășirea provocărilor

3.1. Digitalizarea și utilizarea tehnologiilor moderne

O inovație semnificativă în învățământul non-formal este integrarea tehnologiilor moderne și digitalizarea. Acest lucru include utilizarea platformelor online pentru desfășurarea cursurilor, oferind astfel accesibilitate sporită și flexibilitate. De asemenea, cursurile de programare, robotică și alte discipline tehnologice sunt din ce în ce mai populare, pregătind copiii pentru viitorul digital.

3.2. Parteneriate cu sectorul privat

Colaborarea cu sectorul privat poate aduce resurse suplimentare și expertiză în dezvoltarea programelor educative. Sponsorizările și parteneriatele cu companii din diverse domenii pot sprijini financiar cluburile și palatele copiilor, permițându-le să îmbunătățească infrastructura și să diversifice oferta educațională.

3.3. Programe de incluziune și mobilitate

Implementarea programelor de incluziune și mobilitate pentru copiii din mediul rural sau din familii defavorizate este esențială pentru a asigura accesul egal la educația non-formală. Acestea pot include subvenții pentru transport, burse și campanii de informare menite să atragă și să susțină participarea tuturor copiilor.

4. Exemple de bune practici

4.1. Palatul Copiilor din Iași

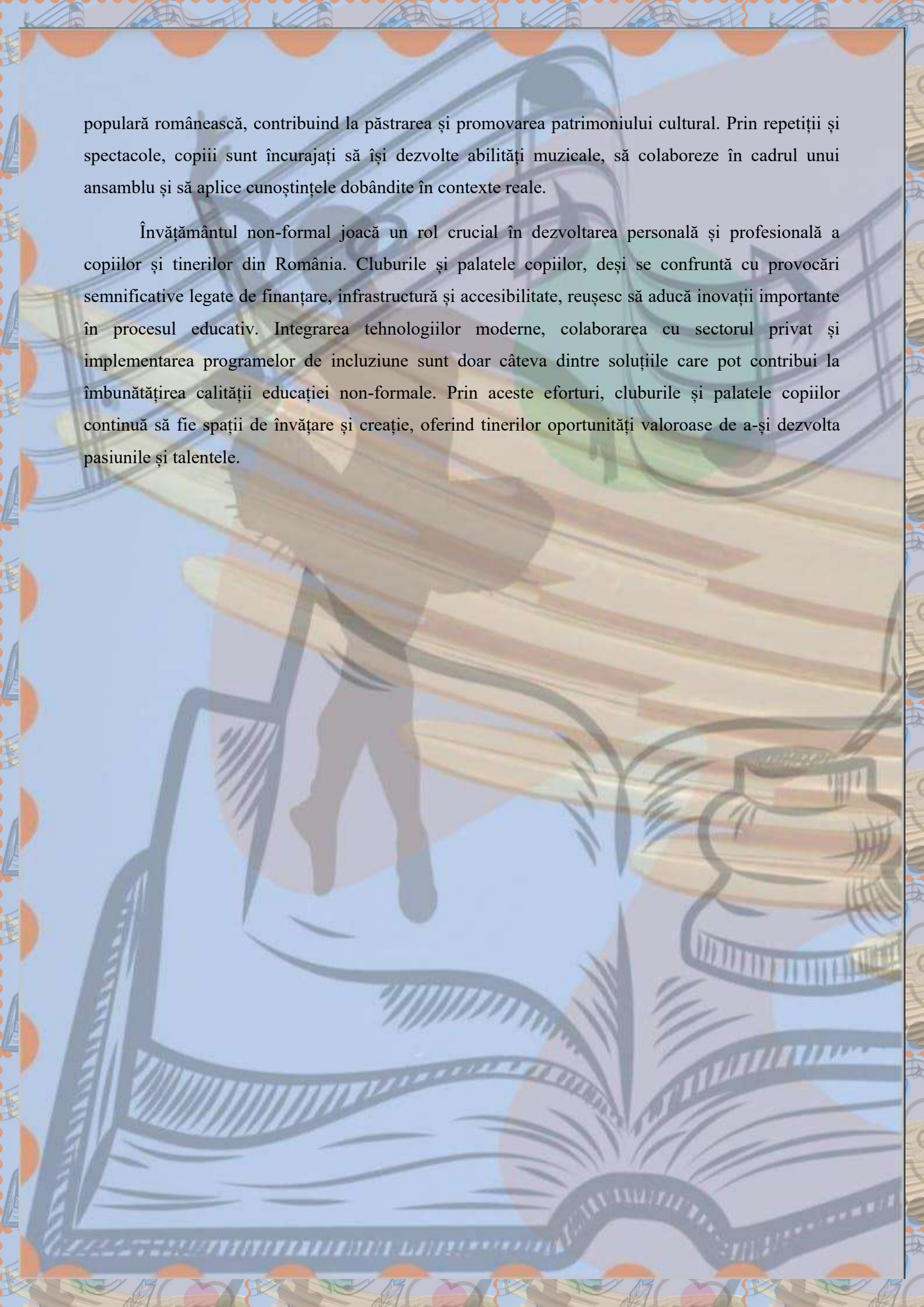
Palatul Copiilor din Iași este un exemplu de succes în implementarea inovațiilor în învățământul non-formal. Acesta oferă o gamă largă de activități educative și recreative, de la arte plastice și muzică, la științe și tehnologie. Palatul colaborează cu diverse instituții și organizații pentru a asigura resursele necesare și pentru a îmbunătăți constant oferta educațională.

4.2. Orchestra de Muzică Populară

Orchestra de Muzică Populară din diverse cluburi și cercuri din România reprezintă un alt exemplu de bune practici. Aceasta oferă tinerilor oportunitatea de a învăța și interpreta muzică

populară românească, contribuind la păstrarea și promovarea patrimoniului cultural. Prin repetiții și spectacole, copiii sunt încurajați să își dezvolte abilități muzicale, să colaboreze în cadrul unui ansamblu și să aplice cunoștințele dobândite în contexte reale.

Învățământul non-formal joacă un rol crucial în dezvoltarea personală și profesională a copiilor și tinerilor din România. Cluburile și palatele copiilor, deși se confruntă cu provocări semnificative legate de finanțare, infrastructură și accesibilitate, reușesc să aducă inovații importante în procesul educativ. Integrarea tehnologiilor moderne, colaborarea cu sectorul privat și implementarea programelor de incluziune sunt doar câteva dintre soluțiile care pot contribui la îmbunătățirea calității educației non-formale. Prin aceste eforturi, cluburile și palatele copiilor continuă să fie spații de învățare și creație, oferind tinerilor oportunități valoroase de a-și dezvolta pasiunile și talentele.

METODE DE EDUCAȚIE NONFORMALĂ ÎN PREVENIREA ABANDONULUI ȘCOLAR

Bibl. Ianc Mariana

Liceul Tehnologic „Mihai Viteazu” Vulcan, Hunedoara

Când spunem educație nonformală, spunem o abordare holistică în dezvoltarea copilului. Vorbim despre focus pe dezvoltarea abilităților de viață independentă, a abilităților sociale, de comunicare, de lucru în echipă, dar nu numai. Educația nonformală vine la pachet și cu încurajarea dezvoltării și exprimării imaginației, a creativității, precum și sprijinirea procesului de identificare și exprimare a emoțiilor în acord cu stadiul de dezvoltare și potențialul fiecărui copil.

Unul dintre marele avantaje ale acestui tip de educație este faptul că se concentrează pe copil pentru a-l descoperi și dezvolta abilitățile, pentru a complete cu altele noi, într-un continuu proces de învățare. Faptul că se bazează pe metode interactive, creative și antrenante de învățare, o deosebește din start de educația formală, copilul fiind în centrul atenției, asimilând informațiile din domeniul său de interes și fiindu-i valorizat potențialul. De fapt, ce este educația? Un cumul de metode aplicate în scopul formării și dezvoltării abilităților fizice, intelectuale și morale ale unei persoane, indiferent de mediul și contextual social din care face parte. Educația are loc continuu, atât prin intermediul școlii, cât și în afara acesteia, cu scopul formării unui individ. Ce oferă special educația nonformală este un cadru în care copilul poate explora și descoperi noi lucruri despre el, despre lumea înconjurătoare, poate să experimenteze, dezvoltându-și abilități noi și construindu-și un „sine” cu valori care îl vor sprijini în evoluția personală și profesională.

Educația nonformală are un rol important în prevenirea abandonului școlar. Părăsirea școlii este cu atât mai problematică atunci când se produce la clasele terminale, deoarece atât ofertantul, respectiv sistemul de învățământ, cât și beneficiarul, elevul, au cheltuit destule resurse ca să se ajungă într-un punct în care eforturile financiare și spirituale ale ambelor părți nu s-au concretizat. Din păcate, școala a început să nu mai fie percepută drept stâlpul de bază al societății în anumite ierarhii, fiind considerată drept pierdere de timp care nu asigură un viitor, preferându-se câștigul material imediat. Și toate acestea pleacă, după cum am mai precizat anterior, de acasă, din familie, formându-se astfel un cerc vicios. Cauzele abandonului școlar sunt diverse și nenumărate, originea acestora putând fi economică sau socială. Vorbim concret despre inadaptarea elevului la activitatea de învățare realizată în mediul școlar, dar și de inadaptarea școlii la factorii interni : biologici, psihologici și externi: economici, culturali. Părăsirea timpurie a școlii este rezultatul unui cocktail de

cauze interne precum imaturitatea școlară, instabilitatea afectivă, tulburări de comportament etc. și externe (de natură economică: situația precară a familiei, lipsa hainelor și încălțămintei, condițiile de locuit, dezbinarea familiei, lipsa ajutorului la învățătură).

Efectele părăsirii timpurii a școlii

Abandonul școlar precoce este problematic atât pentru individul în sine, ca entitate, cât și pentru întreaga societate din care acesta face parte. Exact ca la jocul de domino, atunci când o piesă cade, declanșează o serie de reacții în lanț.

Se pot prezenta câteva exemple de bune practice dintre cele mai eficiente și mai des propuse:

-Atitudinea pozitivă și energică a cadrului didactic. Așa cum învățământul contemporan se îndreaptă spre o educație intelectuală, pentru reușită se impune crearea unui mediu de învățare care să asigure condiții optime în care elevii să lucreze împreună, să învețe cum să învețe, să-și acorde sprijin, să-și dezvolte respectul de sine și față de ceilalți, mediu în care ei să se simtă confortabil. De altfel, se pune accent, tot mai mult, pe starea de bine a elevului, care trebuie asigurată înainte de începerea procesului de predare-învățare, iar atitudinea cadrului didactic și energia acestuia, care inevitabil, se transmite elevilor, este de droit să fie optima confortului psihic al elevilor.

-Tratarea diferențiată prin elaborarea de planuri de intervenție personalizată, fapt care duce la atingerea unui progress susținut, la care elevii reacționează cu interes, căpătând încredere în ei, fiind motivați, ajungând chiar să-și dorească să realizeze cât mai multe progrese și să aibă cât mai multe succese, uneori fiind până și compensați verbal sau material (distincții, premii care pot consta în rechizite, cărți, etc.). Scopul este de a-l ajuta pe elev să se dezvolte la nivelul la care îi permit posibilitățile sale, prin eforturi progresive. Lipsa diferențierii poate avea ca rezultat insuccesul sau eșecul școlar, pentru că nu s-a produs acea adaptare a actului instructiv-educativ la cerințele și posibilitățile diferite ale subiecților ce alcătuiesc colectivul școlar și, în cel mai rău caz, se ajunge la abandon școlar. Programe, diferite activități de literație și de recuperare realizate pentru copii, organizate în interesul elevilor cu dificultăți de învățare; acestea determină și motivează elevii să frecventeze școala cu interes sporit, deoarece sunt ajutați să-și depășească aceste dificultăți, să obțină mai multă încredere în ei și mai multă dorință de a frecventa pentru progresul și reușita lor.

-Activitățile de timp liber și/sau after-school sunt la fel de eficiente, elevii fiind antrenați în activități de sprijinire a lor, în efectuarea temelor, în susținerea formării și dezvoltării deprinderii de citit/scriș, calculul aritmetic, propuse prin jocuri didactice și exerciții practice aplicative. Elevilor li se acordă suport în derularea deprinderilor de autonomie personală și socială, educația fiind susținută prin metode diverse, formale și informale (vizite la muzee, monumente, întreprinderi, etc.) Implicarea elevilor în activități extracurriculare. Creșterea atractivității școlii prin introducerea de programe

extracurriculare (vizite tematice, excursii, concursuri, cercuri, activități sportive, artistice, etc.) este, la fel, una din metodele care dau rezultate, elevii simțindu-se complet integrați.

-Acțiuni specifice de consiliere a părinților. Consilierea și formarea părinților pentru conștientizarea rolului de beneficiari indirecți ai educației precum și extinderea proiectelor educaționale de tip Școala părinților sunt acțiuni care responsabilizează părinții și-i face conștienți de rolul important pe care îl au în asigurarea dreptului la educație a copilului. Astfel este necesară restructurarea convingerilor și atitudinilor negative față de școală ale părinților, conștientizarea importanței școlarizării copiilor și discutarea aspectelor referitoare la programul copiilor la școală, precum și a importanței educației și a motivației elevilor, oferindu-li-se instruire și îndrumare în procesul de educație a propriilor copii.

Abandonul școlar reprezintă o problemă gravă cu care se confruntă societatea actuală, deoarece există persoane, elevi, copii care nu mai consideră școala un viitor, ajungând astfel să înceteze frecventarea școlii înaintea obținerii unei calificări sau pregătiri profesionale. În cazuri, aproape fără excepție, aceștia sunt viitori șomeri și reprezintă, pe termen mediu și lung, o sursă de dificultăți sociale și de pierderi. Un aspect foarte important este și faptul că aceștia nu au nici formarea civică și morală necesară exercitării rolului de părinte și de cetățean al unei comunități, ceea ce duce la efecte negative pentru societate, ei fiind părinții viitoarelor generații.

Bibliografie

1. Bîrsan, C;Lungu A. - *Abandonul școlar – efect al insuccesului școlar – studiu de cercetare*. Sălaj, 2007
2. Costea, O; Cerkez,M.; Sarivan,L. – *Educația nonformală și informală: realități și perspective în școala românească*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2009
- 3.Moisin, Anton - *Arta educării copiilor și adolescenților în familie și în școală*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2007.

DANSUL, TRECUT ȘI PREZENT

Prof. Claudia Ivan

Clubul copiilor Sector 5 Bucuresti

Dansul e cea mai veche formă de manifestare artistică a omului.

Arta dansului cu o istorie veche, aparținând celor dintâi manifestări de cultură umană oglindește prin imagini dinamice unele dintre cele mai esențiale trăsături ale existenței, ale sensibilității omului. Uimitoare în diversitatea lor, îmbrățișând cele mai neașteptate aspecte de la ritualul păgân până la explozia de vitalitate a omului de pretutindeni, această artă s-a însoțit de-a lungul mileniilor cu poezia și muzica, teatrul și plastica.

Dansul e o artă de culoare cu totul particulară, mai veche decât muzica, pictura, literatura, de care se delimitează orgolios, cu toate că se servește de ele într-o sinteză artistică, migăloasă care dovedește deplina lui înrudire spirituală.

Dansul e întâiul limbaj al omenirii și e în stare să exprime și să trezească rezonanțele cele mai adânci, mai nuanțate și mai durabile ale vitalității noastre. E limbajul uman înainte de sintetizarea lui.

„Limitându-ne numai la înțelesul cuvântului, dansul nu e decât arta de a forma cu grație, precizie și ușurință, pași pe timpii și măsurile date de muzică, după cum muzica însăși nu e decât arta de a combina sunete și modulații, proprii să desfete plăcut urechea”. (Novèrre, 1967).

„Dansul în esența lui, grăiește cu putere excepțională doar atunci când purcede și ajunge la stări de suflet general umane, populare, colective: - comune tuturor oamenilor din toate timpurile, toate continentele și toate rasele” (Kurt Saschs). Un pas, un gest, o mișcare sau o atitudine spun ceea ce nimic altceva nu poate exprima: cu cât sunt mai puternice sentimentele pe care trebuie să le descrii, cu atât există mai puține cuvinte.

Având o origine primitivă, fiind nevoit să străbată numeroase dificultăți, dansul poate că ar fi dispărut dacă în sec. XV "sensul național și pantomima nu i-ar fi dat o substanță uneori foarte actuală în Italia, Spania, Franța". (F. Aderca, 1947). E vorba desigur despre balet, căruia îi descifrăm începuturile în imaginile animate ale misterelor medievale, în tablourile pastoralelor Renașterii, îmbinate treptat cu tradițiile vieții sociale de curte sau orășenești, prin sec. XIV-XVI. Dacă dansul în aceste prime secole de istorie a baletului e strâns legat de apariția formelor muzicii instrumentale, de abia prin cultura franceză a sec. XVI-XVII începe să se afirme în spectacol. Este acea evoluție a baletului de curte, apoi a operei balet, a divertismentului pe care lumea de la sfârșitul Renașterii le cultiva cu fervoare. Demersurile sunt diferite, indicând în majoritatea cazurilor forme intermediare

de teatru cu muzică, text declamat, cânt și pantomimă. Școala lui Novèrre - creatorul baletului de acțiune - și a lui Vigano, pun bazele baletului ca spectacolul de dans independent, a baletului în sine, acela pe care-l concepem astăzi. În sec. XVIII divertismentul trăiește în umbra clasicismului cu tendințe de autonomie.

Apare maestrul de balet, apoi coregraful, indicând un nou tip creator care concepe dansul după anumite reguli estetice și de expresivitate.

Marea reformă a baletului romantic - cu mari personalități de coregrafi și interpreți ca: Marie Taglioni, Fanny Essler, Petipa, Grisi, perfecționează atât tehnica limbajului specific cât și sensibilitatea exprimării poetice. Acest secol al XIX-lea, secolul de aur al baletului culminează cu marile drame coregrafice romantice, înscriindu-se ca cel mai important capitol de istorie a artei dansului, cu ecouri până în zilele noastre. Căutătorii de frumos, inovatorii continuă să-i investigheze resursele tinzând permanent spre o artă de sinteză, reunind ritmul, muzica, culoarea, gestul, dinamica, teatrul și poezia. De aici cu extrem de deosebite formule, ia naștere arta baletului contemporan a cărui paletă tematică și de expresie e extrem de vastă îmbinând tradiția și inovația, sugestia folclorului și speculația cerebrală.

Baletul secolului XX e o coeziune și o fascinantă invenție coregrafică.

El ilustrează profund mutația pe care baletul modern - prin inovatorii săi și reprezentați de : Fuller, Wigman, Duncan, Laban, Dalcroze, Graham, - a operat-o nu numai în stil, dar și în spiritul dansului. Au impresionat : Diaghilev, Jooss, Nijinski, Balanșin, Fokin, Pavlova, Lifar.

Unei arte convenționale care făcea deliciile unei societăți convenționale se substituie o artă de participare care se adresează unei societăți în evoluție cu care se pune de acord, răspunzând neliniștilor și aspirațiilor.

Este interesant de subliniat cum, dintr-o dată, dansul are instinctul artei care reflectă cel mai fidel sensibilitatea și neliniștea timpului nostru, pentru simplul motiv că această artă s-a născut și s-a dezvoltat cu secolul și că, destinată prin esență maselor, impresionează la fel de bine specialistul inițiat, omul cult și pe cel al străzii.

Prin descoperirea muzicii electronice s-a produs nu atât o ruptură cât un salt înainte, o neașteptată maturitate interioară care permite coregrafului, inevitabil prizonier până atunci al academismului extins practicat în jurul lui, de a uni muzical formația sa intelectuală și filozofică și de a-și pune logic arta în acord cu această fericită propunere.

„Exceptând o evidentă tendință către provocare și scandal, i se recunoaște lui Bejart o deosebită formă de concepție și o fantezie bogată în căutarea unor mijloace de expresie coregrafice care să exprime problematica și sensibilitatea vieții moderne. El reunește disciplina academică

evoluată cu libertatea de limbaj a dansului modern și cu o nestăvilită înclinație pentru psihanaliza erotică, simbolismul uneori excesiv și fenomenele onirice" - (Sandro Sequi).

În realitate, marea majoritate a spectatorilor, care au fost pătrunși de o concepție perimată a dansului sau de-a dreptul partizani ai baletului zis modern, resimțeau profund această dramă a singurătății sociale - Simfonia pentru un om singur a lui Bédart - sau pentru prima dată, o personalitate reflectând fidel neliniștea contemporană găsea experiența sa personală cu o violență irezistibilă.

Reînnoirea dansului nu e o problemă estetică și depășește de departe lumea artelor. Este vorba de o problemă socială.

Astăzi, chiar dacă ești mulțumit să examinezi lucrurile cu obiectivitatea imposibilă a cifrelor, trebuie să admitem că prevederile cele mai optimiste nu sunt depășite de loc, doar că ezită încă să vorbească de reînnoire.

Fără îndoială că evoluția socială a extins clientela posibilă a spectacolului: dansul, anumite baleturi, anumite spectacole, coexistă bine cu celelalte forme de expresie, rămânând elementul predominant: un ascendent asupra publicului în detrimentul teatrului și operei.

Pentru prima dată în istoria sa, dansul a atins o afluență comparabilă aceluia a marilor competiții sportive. Această nouă misiune socială a dansului a fost posibilă prin îmbinarea fericită a două elemente: pe de o parte un coregraf foarte priceput pentru a face sinteza între diferitele forme ale dansului - de la academismul neînsuflețit, la folclorul zis primitiv și atât de liber pentru a simți intens subconștientul unde trăim, și pe de altă parte, un stil care-i permite să realizeze desenele fără a se izbi de insuficiența mijloacelor.

Bibliografie

Aderca, F., *Feeria baletelor*, Ed. Cartea Rusă, 1947
Enciclopedia della Musica Garzanti, Ed. Garzanti, 1996
Noverre, J.P., *Scrisori despre dans și balet*, Ed. Muzicală, 1967
Negry, G., *Memoria dansului*, Ed. Muzicală
Vari, A., *Gesto, musica, danza*, E.D.T., Torino, 1998

MODALITAȚI DE INTEGRARE A ELEVILOR DIN ÎNVĂȚĂMANTUL NONFORMAL, DOMENIUL ARTISTIC, ÎN GRUPURI ȘI ANSAMBLURI MUZICALE

Prof. Lucaci Dumitru

Palatul Copiilor Iași

Activitățile constante din cadrul cercurilor cu activitate artistică au ca strategie dezvoltarea capacităților interpretative, de receptare a muzicii, cunoașterea și utilizarea elementelor de limbaj, cultivarea imaginației și a creativității muzicale. Însă dezvoltarea acestor capacități nu reprezintă singurul scop al profesorului aflat la catedra în interacțiunea cu elevii.

O urmărire firească a dobândirii acestor capacități de către elevi este integrarea acestora în diferite formațiuni artistice, grupuri, ansambluri, unde elevii să pună în practică cunoștințele acumulate, să dobândească experiențe noi. Vă propun câteva modalități de integrare a elevilor din învățământul nonformal în forme variate ca expresie artistică, ansambluri, grupuri.

1. Parteneriate între școli și instituții culturale:

- colaborări cu școli de muzică: elevii pot participa la cursuri suplimentare oferite de școli de muzică sau academii, unde pot învăța să cânte la instrumente și să participe la repetiții de ansamblu.
- parteneriate cu orchestre și coruri locale: elevii pot fi invitați să participe la repetiții și spectacole, câștigând astfel experiență și oportunitatea de a colabora cu muzicieni profesioniști.

2. Programe de mentorat

- mentorat individual: muzicieni experimentați pot oferi îndrumare individuală elevilor, ajutându-i să-și dezvolte abilitățile și să se integreze mai ușor în ansambluri.
- atelier de grup: organizarea de atelier și masterclass-uri unde elevii pot lucra împreună sub îndrumarea unui mentor, facilitând învățarea colaborativă.

3. Proiecte comune și festivaluri

-participare la festivaluri muzicale: organizarea sau participarea la festivaluri muzicale locale și regionale, unde elevii pot cânta alături de colegii lor și pot interacționa cu alți tineri muzicieni.

-proiecte muzicale comunitare: inițierea de proiecte muzicale în comunitate, cum ar fi concerte tematice sau proiecte de muzică de cameră, care implică colaborarea între elevi din diverse medii.

4. Activități extracurriculare

-formarea de ansambluri școlare: crearea de coruri, orchestre și trupe în cadrul școlilor, unde elevii din învățământul nonformal pot fi integrați și își pot pune în valoare talentele.

-tabere muzicale: organizarea de tabere de vară sau de iarnă dedicate muzicii, unde elevii pot participa la ateliere intensive și pot colabora în diverse ansambluri.

5. Utilizarea tehnologiei

-platforme online de colaborare muzicală: utilizarea platformelor online pentru repetiții virtuale și colaborări la distanță, oferind elevilor din diverse locații posibilitatea de a cânta împreună.

-resurse educaționale online: accesarea de tutoriale și cursuri online care să completeze pregătirea lor și să le permită să se integreze mai ușor în ansambluri muzicale.

6. Evenimente și concursuri

-organizarea de concursuri: elevii pot participa la concursuri locale, naționale sau internaționale, care le oferă ocazia de a-și demonstra abilitățile și de a se afirma în fața unor juriu și public diverse.

-concerte de caritate și spectacole publice: participarea la concerte de caritate sau alte evenimente publice care oferă elevilor oportunitatea de a performa și de a se integra în ansambluri muzicale diverse.

7. Suport psihologic și social

-consiliere și suport emoțional: Oferirea de suport psihologic pentru a ajuta elevii să se adapteze și să facă față provocărilor integrate în ansambluri muzicale.

-activități de team-building: Organizarea de activități de team-building pentru a facilita legăturile dintre elevi și a încuraja colaborarea și spiritul de echipă.

Implementarea acestor strategii poate contribui semnificativ la integrarea cu succes a elevilor din învățământul nonformal în ansambluri și grupuri muzicale, dezvoltându-le atât abilitățile artistice, cât și pe cele sociale.

ÎNVĂȚAREA PIANULUI PRIN "OCHII" UNUI COPIL NEVĂZĂTOR

Prof. Marin Ana Roxana

Colegiul Național de Artă "Octav Băncilă" Iași

Am cunoscut-o pe Livia acum 7 ani. A venit la mine însoțită de profesoara ei de muzică de la Liceul Special Moldova din Târgu Frumos. Era o fetiță timidă, cuminte și foarte politicoasă. A avea 10 ani și era în clasa a treia. La școală aveau diferite instrumente muzicale și fiecare învățase să cânte câte puțin. Ei însă i-a plăcut pianul foarte mult și se străduia să învețe și singură, să-și caute melodii, să compună. Profesoara ei m-a rugat să o ajut să continue și să învețe să cânte corect pentru că a văzut-o foarte motivată și dornică să avanseze.

Sunt profesor de pian de 20 de ani, dar nu am lucrat până la ea cu cineva care avea nevoie să-i fie explicat altfel cum să asculte, cum să înțeleagă și cum să reproducă. Am acceptat provocarea de a lucra cu un copil nevăzător, dar recunosc că am stat foarte mult și m-am gândit: „Oare de unde trebuie să încep și cum ar trebui să procedez?” Nu a fost deloc simplu. Fiecare oră era o provocare. Ne împrieteneam și căutam împreună metoda de lucru.

Pentru început am rugat-o să-mi cânte ceva. Am analizat repertoriul, cunoștințele sale muzicale, poziția la instrument și am început să corectăm: spatele puțin mai drept, coatele mai sus, brațul mai suplu, degetele mai arcuite. S-a dovedit a fi foarte receptivă, reținea și pune în practică tot ce îi ceream. Poziția arcuită a degetelor nu era perfectă, dar în timp am realizat că se datorează faptului că pipăitul obiectelor din jur și folosirea întregii mâini cu degetele întinse este mijlocul lor de orientare. Muzicalitatea sa nativă și dorința sa perpetuă de a cânta la pian au ajutat-o ca în timp să fie mai expresivă, să lase rigiditatea și să fie mai suplă în interpretare.

Cea mai dificilă parte s-a dovedit a fi cititul partiturii muzicale. De la o oră la alta îmi căutam metode mai eficiente de explicare și predare. În cazul unui copil fără deficiențe de vedere cititul unei partituri este asemeni cititului unei cărți – asociem nota pe care o vedem cu o clapă și reproducem pe baza unui ritm care apare scris odată cu nota. Lucrul cu Livia s-a dovedit a fi o înălțare de inovații și multiple explicații ale unor lucruri simple, dar pe care ea nu le putea vedea. Ne-am inventat propriul nostru limbaj și metodă de lucru și le-am perfecționat continuu. În fiecare oră mai învățăm câte ceva nou despre cum să comunicăm în lumea sunetelor. Ne bucurăm când ceva se dovedea eficient și ne ajuta să progresăm, dar abandonăm imediat o metodă care nu dădea rezultate și mergea anevoios și stângaci.

Am început prin a o întreba ce și-ar dori să învețe să cânte, ce gen de muzică îi place. Surprinzător, își dorea să cânte muzică clasică, să cunoască creația marilor compozitori. I-am exemplificat câteva piese și am lăsat-o să-și aleagă pe care ar dori să o abordez. Și ne-am aruncat în necunoscut. Pentru început i-am prezentat piesa, compozitorul, perioada, stilul și cerințele principale. „Acum să începem să cântăm!” i-am zis. Dar cum?

Am început prin a împărți conținutul în fragmente mici și apoi și mai mici. Îi exemplificam eu pentru început fiecare scurt fragment (de obicei câte o măsură sau un motiv muzical) strict pentru audiere. Apoi încă de câteva ori pentru explicații: în timp ce mai redam o dată fragmentul foarte rar îi cântam cu vocea și notele pentru a și le fixa cu ochii minții la locul lor în melodie dar și pe claviatură. Încă o dată pentru a-i explica ritmul: primele patru note - do, mi, sol, do sunt șaisprezecimi, următoarea notă - si - e pătrime și durează tot timpul al doilea, pe timpul trei avem patru șaisprezecimi - do, re, mi, fa, iar pe ultimul timp - sol, do, două optimi. Dacă îmi confirma că până aici totul îi este clar mai cântam o dată, ca o recapitulare a fragmentului, eu cântând la pian și în același timp cu vocea notele și repetându-i valorile de note. Ultima exemplificare era pentru a-i explica digitația: în timp ce îi cântam, îi spuneam și ce deget corespunde fiecărei clape.

Urma să vedem ce a reținut și să corectăm. Să punem fiecare notă din partitură pe clapa potrivită, cu degetul corect și pe ritmul cerut. Și asta pe rând, pentru fiecare mână în parte: întâi dreapta, apoi stânga și apoi împreună. Cu pași mici și multă răbdare reușeam să construim un întreg: „Aici nu e sol, este la! Cele două optimi sunt egale, mai încercăm o dată, te rog! Pe clapa sol avem degetul 3, apoi ridicăm mâna și schimbăm cu degetul 4....” Acesta era dialogul nostru și noua noastră limbă comună în care reușeam să dăm viață muzicii. Și reușeam să construim. Chiar dacă nu avansam foarte repede, lucrul nostru la oră era intens. Ea repeta acasă, nu uita nimic din ce lucram și totdeauna venea pregătită. Nu reluam ora următoare ce deja lucrasem decât pentru a corecta eventualele greșeli. Fragment lângă fragment, reușeam să terminăm o piesă. O finisam, eliminam ezitățile și o încurajam să se detașeze de rigoarea cu care lucrasem: note, ritm, digitație și să o interpreteze, să o transmită ascultătorilor așa cum o simte ea în interiorul sufletului său.

Și a reușit foarte frumos. După câteva luni de muncă am întrebat-o dacă ar dori să participe la un concurs. A fost foarte încântată. Am înscris-o la categoria ei de vârstă cu repertoriul adecvat. Am explicat comisiei situația ei, dar că nu își dorește să fie tratată diferențiat din acest motiv. Atitudinea ei a fost foarte matură pentru un copil de 10 ani: vreau să cânt la fel de bine ca oricare alt copil și dacă sunt notată corect în raport cu ceilalți participanți voi ști dacă am muncit bine sau mai am de lucrat. A luat un frumos Premiu I și Premiul Special al categoriei sale de vârstă, dar și foarte multe felicitări de la membrii juriului, impresionați de ținuta ei, interpretare și perseverență. Cu toții s-au așteptat ca, nevăzătoare fiind, să redea doar prima pagina (din 5) a lucrării muzicale cu care se

înscrisese în concurs, dat fiind faptul că era mult material de reținut, greu de înțeles muzical și mai ales de interpretat. Sincer, atunci, m-am bucurat de trei ori în același timp: o dată pentru reușita mea, o dată pentru Livia și o dată pentru amândouă.

Ca un efect indirect al acestei realizări a fost faptul că, mulți din copiii prezenți la concurs, care au avut ocazia să o vadă concurând împreună cu ei, au fost emoționați și au devenit mult mai motivați în studiul lor când au realizat că un copil nevăzător a fost capabil de aceeași performanță cu ei.

Interacțiunea cu Livia m-a determinat să începem o colaborare interinstituțională, care continuă și astăzi, cu Liceul Special Moldova și cu toate celelalte școli cu elevi cu nevoi speciale din Iași. Am realizat nenumărate activități minunate și schimburi de experiențe cu elevii acestor școli: elevii noștri au mers în școlile lor și au cântat, au desenat, au dansat și au făcut schimb de cadouri la Sărbători. Copiii cu cerințe educaționale speciale au venit la noi în școală și, împreună cu elevii și profesorii noștri au făcut ore de cor, ateliere de confecționat măștișoare, încondeiat ouă, pictat icoane sau modelat lutul. Experiența a fost inedită și benefică pentru participanții din ambele părți, iar copiii s-au dovedit deschiși la aceste manifestări.

Experiența de învățare cu Livia mi-a dovedit că un dascăl poate fi capabil de lucruri inimaginabile în procesul didactic și poate găsi resurse și inspirație oricând și în orice, dacă își dorește acest lucru. După multă muncă așa cum v-am redat mai sus au apărut și în România partituri muzicale în sistem Braille care au ușurat mult munca.

Lucrul cu copiii cu nevoi speciale este diferit, infinit mai dificil ca abordare, metode, nivel de înțelegere, dar oferă mult mai multă aplecare, dăruire, empatie, motivare și nu în ultimul rând – satisfacția unei oricât de mici reușite. Copiii se bucură la fel, dar noi înțelegem cel mai bine că ajutorul nostru este neprețuit. Educând acești copii le oferim mai mult decât „egalitate de șanse”; le oferim dreptul la o viață mai bună, independentă, decentă.

DEZVOLTAREA LIMBAJULUI VIZUAL PRIN SCULPTURA ORNAMENTALĂ

Prof. Morteci Maria-Elisabeta

Colegiul Național de Artă "Octav Băncilă", Iași

Din punctul de vedere al necesității formulării unei strategii intervenționale care să se bazeze pe o tehnică artistică vizuală, potențialul pe care sculptura îl are poate fi corelat cu orice lecție de tip practic. Pentru a vorbi despre strategie, este necesar să gândești un proiect al unei activități care va avea în centru o experiență tactilă, reală, nemijlocită, în urma căreia elevul își poate dezvolta competențe din sfera emoțională, atât de necesare vieții sociale și profesionale deopotrivă.

Realizarea unui proiect de sculptură ornamentală presupune o etapă de schițare în desen, apoi documentare, pornind de la tema dată, urmând o fază de schițare în lut (desen pe placă) și apoi realizare a volumului pozitiv sau negativ în limitele precizate de linii. Această proiectare corespunde sculpturii ornamentale în lut, însă atunci când vorbim despre lemn sau alt material definitiv, importanța desenului sporește, fiind necesare abilități precum precizie și claritate, iar execuția presupune o acțiune repetitivă, în limitele trasate exact de liniile din desen, pentru aceasta fiind nevoie de răbdare și consecvență. Este ușor de observat faptul că fără de răbdare în sculptura ornamentală în material definitiv, principiile artelor deocreative nu pot fi atinse, o singură mișcare grăbită a dălții putând compromite simetria ori ritmul compozițional, de pildă. Prin urmare, este nevoie de organizare, disciplină de lucru, coroborate cu un efort susținut de realizare a ansamblului, dar și a fiecărui element al compoziției. În acest caz, un elev care are un temperament vulcanic sau care este instabil din punct de vedere emoțional ar putea să-și piardă interesul sau să strice lucrarea, grăbindu-se și ignorând aspecte importante din etapele de lucru.

Odată stabilit desenul ornamentului care va sta la baza proiectului ornamental, elevul trebuie să reprezinte cea de-a treia dimensiune, construind volumul pornind de la reperele verticalei și a orizontalei plăcii de lut sau de lemn sau piatră. Acest lucru se va face aplicând tehnicile de lucru specifice, în mod responsabil și adaptat materialului de lucru și tipului de volum care se cere a fi reprezentat. Totodată, realizarea lucrării implică și alte simțuri care vor participa, în scopul realizării reprezentării vizuale. Dintre acestea, cel mai important este simțul tactil, întrucât el ghidează elevul în exercițiul modelării formelor, fie că este vorba despre lut și tratarea compoziției prin adăugare, eliminare, deformare, fie atunci când materialul folosit este lemn, piatră sau marmură de diferite duri și texturi. Acestor trăsături le vor corespunde eforturi adaptate de utilizare a dălților sau a

ustensilelor de șlefuire și finisare, pe care elevul le mănuieste potrivit cu fiecare situație particulară. Este necesar ca elevul să înțeleagă și să intuiască până la un punct reacția materialului la presiunea și loviturile de daltă, de exemplu. Acest fapt se traduce în măiestria execuției, dar poate fi, în același timp, și un reper pentru o evaluare a unor competențe social-emoționale, precum capacitatea de controlare a emoțiilor și a impulsurilor.

Bibliografie

- 1.ABRIC, J.-C., *Psihologia comunicării, Polirom, Iași, 2002*
- 2.ARNHEIM, R., *Arta și percepția vizuală, ed. a II-a, Polirom, Iași, 2011*
3. ARNHEIM, R., *Forța centrului vizual, Polirom, Iași, 2012*
- 4.BARLACH, E., *Scrisori, Ed. Meridiane, București, 1984*
5. BÂRLOGEANU, L., *Psihopedagogia artei, Ed. Polirom, Iași, 2001*
- 6.BOURDIEU, P., *Regulile artei, ediția a II-a, Ed. Art, București, 2012*
- 7.BUICAN, AL., *Brâncuși, Ed. Artemis, București, 2007*
8. BURNS, G., *101 povești vindecătoare pentru copii și adolescenți. Folosirea metaforelor în terapie, Ed. TREI, București, 2011*
- 9.BUSH, T., *Leadership și management educațional, Polirom, Iași, 2015*
10. CERGHIT, I., *Metode de învățământ, Ed. Polirom, Iași, 2006*
- 11.CÎRSTEA, I., *Desen tehnic și ornamental, Ed. Didactică și pedagogică, București, 1962*
12. CLEAR, J. *Atomic Habits, București, Lifestyle Publishing, 2019*
- 13.GOLEMAN, D., *Inteligența emoțională, ediția a II-a, Ed. Curtea Veche, București, 2008*
14. HATTIE, J., *Învățarea vizibilă, Ed. TREI, București, 2014*
15. HINSHELWOOD, R.D., *Ce se petrece în grupuri, Ed. TREI, București, 2013*
16. MILLER-VERGHY, *Vechi motive decorative românești, Ed. Vestala, București, 2007*
17. RABOFF, E., *Paul Klee, Art for Children, Harper and Row, 1988*
18. ROUCHY, K. C., *Grupul – spațiu analitic, Ed. Polirom, Iași, 2000*
19. WARREN, B., *Using the Creative Arts in Therapy, second edition, Routledge, London, 2003*
20. WITTKOWER, R., *Sculptura: procedee și principii, Ed. Polirom, Iași, 2012*
21. arte-terapia-en-educacion-un-camino-de-autoconocimiento-para-jovenes.pdf
22. https://pdfhoney.com/compress-pdf.html?queue_id=61234eeb421873a3568b45af#google_vignette
23. <https://revistas.ucm.es/index.php/ARTE/article/view/37087/35892>
24. <https://comprehensionintervention.weebly.com/project-criss.html>

DEZVOLTAREA CREATIVITĂȚII COPIILOR PRIN VALORIFICAREA INTELIGENȚEI NATURALISTE

Prof. Neagu Maria-Mirabela

Palatul Copiilor Ploiești

Evidențind perspective diferite asupra minții și asupra creierului, Gardner opune perspectivei behavioriste, adepții căreia consideră că aproape orice este posibil, iar educatorii trebuie să obțină nivele înalte de performanță pentru toți tinerii, pe cea a celor care administrează testele de inteligență și susțin că posibilitățile și limitele unui individ sunt, în mare măsură, date de natură. Această direcție este continuată de Gardner, care observă că ființele umane posedă cel puțin opt forme de inteligență, care pot fi identificate după reprezentarea creierului în părți specifice. Fiecare dintre inteligențe are propria sa formă de reprezentare mentală. Configurația acestor inteligențe se poate schimba în timp, ca răspuns la experiențele personale și la sensul pe care îl asociem cu ele. (Howard Gardner, 2011, p 78).

Autorul nu omite însă rolul personalității și al temperamentului în viața individului. Definind noțiunea de inteligență, în *Perspective ale minții. Teoria inteligențelor multiple*, Howard Gardner notează: „O inteligență este abilitatea de a rezolva probleme sau de a crea produse care sunt apreciate în cadrul unui sau mai multor contexte culturale.” (Howard Gardner, 2022, p 48). Autorul subliniază dimensiunea etică a inteligenței. El își arată preocuparea atât față de modul în care ființa umană își dezvoltă la maximum potențialul intelectual, cât și față de folosirea în scop benefic a acestor inteligențe. În *Perspective ale minții. Teoria inteligențelor multiple*, cercetătorul prezintă șapte tipuri de inteligență: inteligența lingvistică, muzicală, logico-matematică, spațială, fizico-chinestezică, inteligența intrapersonală și cea interpersonală. Pe lângă acestea, ulterior teoreticianul punctează trăsături ale inteligenței naturaliste și ale celei existențialiste.

Inteligența naturalistă presupune interesul pentru plante, animale, studii științifice. Persoanele care o posedă interacționează bine cu animalele și înțeleg ușor fenomenele naturii.

Realizând activități care valorifică inteligența naturalistă, copiii își pot dezvolta creativitatea într-un mod care să le provoace plăcere, întărindu-le motivația. Se pot aborda teme despre natură, ecologie, animale, plante, copiii pot face legătura cu lucruri vii și fenomene naturale.

Excursiile oferă o bună valorificare a inteligenței naturaliste, a celei existențialiste și interpersonale. O activitate îndrăgită de copii a fost cea desfășurată timp de câteva ore în mijlocul naturii, la marginea pădurii. Aici, copiii au citit și au scris texte. O sursă de inspirație a fost pădurea și pârâul de alături, deoarece elevii au valorificat în compunerile lor motive precum: apa vieții, pădurea fermecată, zâne, ciuperca- poartă spre o altă lume, fluturi, poteca ce duce spre inima codrului, au scris texte descriptive, sau texte în care au îmbinat descrierea cu narațiunea, pornind de la ceea ce au văzut în jur. Dincolo de surescitarea inteligenței lingvistice, a celei naturaliste și a aceleia intrapersonale, activitatea a constituit pentru copii o modalitate de relaționare și oportunitate

de joc și cunoaștere, dezvoltând în acest mod inteligența interpersonală și pe cea existențialistă. Schimbarea mediului, care a fost unul ce a condus către bună-dispoziție, a relaxat copiii și i-a ajutat să își deschidă sufletele, să comunice, stimulându-le, în același timp motivația intrinsecă, plăcerea pentru scris și lectură.

Pe lângă organizarea de excursii în mijlocul naturii, inteligența naturalistă poate fi valorificată cu ajutorul imaginilor unor peisaje, animale, care să inspire copiii în crearea de texte proprii. De asemenea, realizarea unor felicitări în care să utilizeze anumite elemente din natură poate fi o activitate plăcută de elevi, și se poate folosi ca punct de plecare în scrierea de texte proprii. De exemplu, în urma realizării de felicitări-iepuraș, copiii pot scrie Povestea Iepurașului.

În concluzie, prin valorificarea inteligenței naturaliste copiii pot fi orientați către scrierea creativă într-un mod care să le provoace plăcere și să le dezvolte capacitatea creatoare.

Bibliografie:

1. Gardner, Howard, *Mintea disciplinată. Educația pe care o merită orice copil, dincolo de informații și teste standardizate*: Editura Sigma, ediția a III-a, 2021.
2. Gardner, Howard, *Perspective ale minții. Teoria inteligențelor multiple*, Curtea Veche, București, 2022.

SĂ ÎNVĂȚĂM CU TOATE SIMȚURILE

Prof. Pănuș Letiția-Casandra

Liceul Teoretic Nikolaus Lenau Timișoara

Ce relație are mișcarea cu percepția, învățarea, sentimentul și comunicarea?

Cele mai recente cercetări în domeniul învățării multisenzoriale au arătat conținutul învățării ca fiind mai ușor de reținut atunci când mai multe simțuri sunt folosite în paralel.

De exemplu, s-a demonstrat că atunci când auzul și văzul se combină, învățarea vocabularului, în comparație cu vederea singură, este mai facilă. Aceasta înseamnă că vă puteți aminti vocabularul mai ușor dacă îl vedeți atât scris cât și ca imagine.

Cele mai multe metode tradiționale de învățare folosesc adesea doar simțurile văzului și auzului. În consecință, viața școlară de zi cu zi a copiilor arată de obicei astfel: “Citiți, ascultați, citiți, ascultați”. Copiii continuă apoi să învețe în același mod acasă și se pot plictisi repede. Prin urmare, informațiile ajung adesea doar în memoria pe termen scurt.

Învățarea tradițională contrazice astfel abordarea cercetării învățării conform căreia cel mai mare succes de învățare este obținut atunci când sunt folosite mai multe simțuri.

În grădinițele și școlile Montessori de exemplu, pe de altă parte, este pusă în practică învățarea cu toate simțurile. Acolo, accentul se pune pe forme deschise de predare constând într-o varietate de metode și estetică.

Aceasta înseamnă că copiii au posibilitatea de a alege exact ce vor să facă și pentru cât timp. Estetica este antrenată cu diverse materiale și învățarea cu toate simțurile este promovată.

Viața este mișcare. Viața este creștere și transformare. Acest proces de creștere este fluid, fiind influențat reciproc de diferite zone. Fiecare dintre aceste zone are sens și influență asupra celorlalte zone. Mișcarea acționează asupra senzației senzoriale. Senzația senzorială provoacă mișcare. Ele interacționează reciproc în felul următor: mișcarea generează senzație senzorială apoi senzația senzorială încurajează mișcarea.

Senzorialul este ceea ce privește simțurile. Simțurile noastre sunt organele sau ușile pentru primirea stimulilor senzoriali. Sensorii săi sunt canale, prin care primim informații despre corpul nostru și din jurul nostru. În același timp percepția este transportul acestor informații prin căile nervoase către creier. Procesarea perceptivă continuă prin căile nervoase către cortexul cerebral. Senzorialul se mai referă la alegerea și legătura cu alte informații și clasificarea și interpretarea a ceea ce *se simte, se aude, se gustă, se atinge, se vede*.

Astfel, integrarea senzorială este clasificarea și interpretarea acestor informații în creier și utilizarea lor zilnică. Este capacitatea de a recunoaște mesaje importante și de a executa, de a dirija o reacție, de a planifica un răspuns sub formă de mișcare și de a simți din nou acest răspuns. Pe scurt, aceasta înseamnă că integrarea senzorială este modalitatea de procesare și de răspuns la stimulii senzoriali pentru un eveniment dorit.

Simțurile externe sunt senzorii noștri externi. Ele ne oferă informații despre mediul care ne înconjoară. Nasul ne oferă miros, prin el ne cunoaștem împrejurimile. Intru într-o încălțăminte, înainte să văd sau să aud ceva, sunt imediat învăluit de miros, care direcționează neobservat celelalte simțuri. Limba ne oferă gust. Prin ea cunoaștem diferitele arome: dulce, acru, sărat și amar. Când miros un fruct necunoscut, limba îmi poate spune ce aromă completează mirosul. Ambele percepții se completează și combinarea lor generează o nouă calitate: gustul. Urechea ne oferă frecvența vibrațiilor aerului, a sunetului. Prin ureche și melcul auditiv poziționat posterior cunoaștem tonuri la diferite înălțimi și zgomote de intensitate diferită. Sunetul unei voci și intensitatea ei ajung la mine cu mult mai mult înainte ca sensul cuvintelor să-mi dea informații. În special mâna, dar și gura, fața și alte părți ale pielii ne oferă structura mediului înconjurător, ceea ce nu poate fi auzit, gustat sau văzut, temperatura și structura speciilor și oamenilor. Îmi folosesc deci mâna și gura pentru a afla ceva despre un fruct necunoscut. Îi ating suprafața pentru a vedea dacă este netedă sau aspră, tare sau moale, lipicioasă sau uscată, caldă sau rece. Ochiul ne oferă culorile și formele din jur. Ochiul ne face conștienți de lumină și întuneric, lumină și umbră și spectrul vizibil de culori. Văd culori și joc de lumini și umbre. O figură apare în prim plan, forma este interiorizată și o recunosc de la orice distanță și poziție. Fiecare dezvoltă un ochi interior. Acesta este imaginația a ceea ce se vede. Experiențele care implică mai multe simțuri în același timp sunt „experiențe bogate” și sunt mai puternice în ceea ce privește construirea creierului.

Educația nonformală și cea tradițională pot fi integrate pentru a crea o experiență holistică de învățare. Elevii pot folosi abordări nonformale pentru a aprofunda subiectele învățate în școală sau pentru a explora pasiuni personale. Cu siguranță, noi profesorii putem aduce elemente nonformale în clase pentru a menține interesul și a spori participarea elevilor la orele de curs.

Pornind de la premiza că abilitățile nonformale, cum ar fi comunicarea eficientă, gândirea critică și rezolvarea problemelor, aduce beneficii semnificative în viața personală și profesională este utilă în orice domeniu și contribuie la creșterea încrederii în sine și a succesului în diverse contexte, rolul profesorului este de a ajuta pe elevi să își dezvolte aceste abilități.

Educația nonformală permite învățarea adaptată nevoilor individuale, stimulează creativitatea, dezvoltă abilitățile sociale și oferă învățarea într-un mediu relaxat și distractiv. De asemenea, contribuie la dezvoltarea abilităților de rezolvare a problemelor și la înțelegerea vieții.

Jean Ayres definește integrarea senzorială ca fiind: „abilitatea sistemului nervos central (SNC) de a interpreta și organiza informațiile captate de diferitele organe senzoriale ale corpului. Aceste informații, primite de creier, sunt analizate și utilizate pentru a ne permite să intrăm în contact cu mediul nostru și să răspundem în mod corespunzător.” (A.Jean Ayres, 1998)

Teoria integrării senzoriale a fost creată pentru a aborda problemele de învățare la copii. Este, mai mult decât o tehnică specifică. Este o abordare terapeutică. Creatorul acesteia a fost dr. Jean Ayres, un terapeut ocupațional american, care a formulat această teorie a integrării senzoriale pe baza propriilor cercetări și, de asemenea, a stabilit evaluarea și tratamentul disfuncțiilor de integrare senzorială.

Este evident faptul că indiferent de starea copilului, se aplică motto-urile „învățare prin mișcare” și „învățare făcând”. În cazul copiilor care suferă de deficit de atenție sau simptome precum cele descrise mai sus, este indicat să se integreze studiul cu o varietate de exerciții.

Convinsă fiind de eficiența pe care o dă cuplarea celor cinci simțuri atunci când dorim să înțelegem, să învățăm și să reținem pe termen lung informații, am planificat și dus cu succes la bun sfârșit multe lecții atractive. Pentru exemplificare voi menționa câteva dintre activitățile formal - nonformale mai recente. Pentru a îmbogăți în ritm accelerat vocabularul elevilor am îmbinat lexicul mai multor lecții din manual încă de la primele ore de limba spaniolă a anului școlar. Astfel grupuri de cuvinte precum: auz, a auzi, văz, a vedea, simțuri, a simți, miros, a mirosi, ochi, gură, limbă, buze, nas, culori, fructe, legume, mic, mare, rotund, neted, aspru, dulce, sărat, amar, acru, parfumat au fost folosite și reținute pe nesimțite folosindu-ne de fapt de toate simțurile.

Acasă eu am pregătit cartonașe cu imaginile și cuvintele pe care mi-am dorit să le folosim, iar pe ei i-am îmbiat să aducă fiecare fie un fruct fie o legumă pentru următoarea noastră întâlnire. Văzând atâtea fructe și legume unii au întrebat dacă vom găti sau dacă le vom mânca. Întradevăr catedra arăta precum un. Chiar se simțea în aer prospețimea materialului didactic. Lecția se prevedea a fi un success deoarece primul pas fusese făcut cu dreptul: captarea atenției. Dacă tot au întrebat dacă vom găti, am notat pe mijlocul tablei cuvântul a găti și l-am încercuit. De acolo am pornit spontan lecția noastră în acea zi. Am notat pe tablă verbele, părțile corpului și simțurile și prin repetiție și metoda RAI (răspunde-aruncă-întreabă ne-am facut încălzirea și am reținut un set de cuvinte. Pe rând apoi fiecare ajutat de un singur simț – hotărât de elevul precedent – a ghicit fructul sau leguma din coșul pregătit. Uneori a fost mai simplu, alteori s-a cerut folosirea unui al doilea simț. Ora a decurs plăcut și foarte eficient. Pentru următoarea întâlnire elevii au desenat chipuri ale căror părți componente au fost înlocuite cu fructe și legume.

Atunci când am expus desenele lor, privitorul avea impresia că se află în fața tablourilor pictorului italian Giuseppe Arcimboldo.

Având convingerea că lecțiile mele la care elevii au învățat cu toate simțurile sunt cele pe care nu le vor uita atât datorită implicării senzoriale cât și sentimentale, împărtășesc metoda învăț cu toate simțurile tuturor celor care doresc să dinamizeze ora de curs, să ajute elevii să fixeze cunoștințele dobândite prin metode tradiționale și celor care au la clasă elevi cu dificultăți de înțelegere. Folosind această metodă șansele de-a parcurge conținutul și de-a-l asimila pentru o perioadă lungă de timp sunt mari pentru că atunci când senzorii sunt stimulați, reacționează.

Bibliografie:

1. Brandhofer-Bryan Kathleen, Pfetsch Helga, *Lernen mit allen Sinnen. 72 sinn-volle Lernspiele*, ed. GABA, Offenbach 2008;
2. Gernsbacher, M. A. *Video captions benefit everyone. Policy insights from the behavioral and brain sciences*, 2015;
3. Mayer, R. E., & Anderson, R. B. *Animations need narrations: An experimental test of a dual-coding hypothesis. Journal of educational psychology*, 1991;
4. Shams, L., & Seitz, A. R. *Benefits of multisensory learning. Trends in cognitive sciences*. 2008;
5. <https://www.cl-asi.org/about-ayres-sensory-integration>;
6. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6680650/>

IMPACTUL ACTIVITĂȚILOR NONFORMALE ASUPRA DEZVOLTĂRII PERSONALITĂȚII PREȘCOLARILOR

Prof. Radu Elena- Florentina

Grădinița “BRÂNDUȘA”, sector 3, București

Școala românească, puternic tradițională, este completată de activitățile nonformale, ancorate în realitatea educabililor și mult mai mult pe înțelesul și pe preocupările lor concrete. Astfel, se pun în practică cele învățate și școala devine mai atractivă pentru fiecare elev.

Educația nonformală oferă un set de experiențe sociale necesare, utile pentru fiecare copil, tânăr sau adult, complementarizând celelalte forme de educație prin:

- valorificarea timpului liber al elevilor, din punct de vedere educațional;
- oportunități pentru valorificarea experiențelor de viață ale elevilor, prin cadrul mai flexibil și mai deschis și prin diversificarea mediilor de învățare cotidiene;
- participare voluntară, individuală sau colectivă;
- modalități flexibile de a răspunde intereselor elevilor - gama largă de activități pe care le propune și posibilitatea fiecărui elev de a decide la ce activități să participe;
- dezvoltarea competențelor pentru viață și pregătirea tinerilor pentru a deveni cetățeni activi; pe lângă informațiile și competențele specifice anumitor domenii de activitate în care se încadrează proiectele sau activitățile nonformale, elevii își dezvoltă și capacități organizatorice, capacități de autogospodărire, de management al timpului, de gândire critică, de adoptare a unor decizii sau rezolvare de probleme;
- un cadru de exersare și de cultivare a diferitelor înclinații, aptitudini și capacități, de manifestare a talentelor în artă, cultură, muzică, sport, pictură, IT etc.

Educația nonformală este definită drept „orice activitate educațională, intenționată și sistematică, desfășurată de obicei în afara școlii tradiționale, al cărei conținut este adaptat nevoilor individului și situațiilor speciale, în scopul maximalizării învățării și cunoașterii și al minimalizării problemelor cu care se confruntă aceasta în sistemul formal (stresul notării în catalog, disciplina impusă, efectuarea temelor, etc.)” (Kleis, J., 1973).

Caracteristicile educației nonformale:

1.O trăsătură caracteristică educației nonformale este faptul că aceasta asigură legătura dintre instruirea formală și cea informală.

2. O altă caracteristică importantă se referă la faptul că educația nonformală se desfășoară într-un cadru organizat, în afara sistemului școlar, cuprinzând activități extra clasă / extradidactice (cercuri pe discipline, interdisciplinare sau tematice, ansambluri sportive, artistice, concursuri școlare, olimpiade, competiții, etc.) și activități de educație și instruire extrașcolare, activități de animație.
3. Coordonatorii acestei forme de educație își joacă, însă, mai discret rolurile, sunt animatori, moderatori. Educatorului nonformal i se solicită mai multă flexibilitate și entuziasm, adaptabilitate și rapiditate în adoptarea variatelor stiluri de conducere a activității, în funcție de nevoile și cerințele educatului.
4. Conținutul și obiectivele urmărite sunt prevăzute în documente special elaborate ce prezintă o mare flexibilitate, diferențiindu-se în funcție de vârstă, sex, categorii socio profesionale, interesul participanților , aptitudinile și înclinațiile acestora. Sunt cuprinse activități care corespund intereselor, aptitudinilor și dorințelor participanților.
5. O altă trăsătură caracteristică este caracterul opțional al activităților extrașcolare, desfășurate într-o ambianță relaxată, calmă și plăcută, dispunând de mijloace menite să atragă publicul de diferite vârste. Este o formă facultativă de antrenament intelectual care menține interesul participanților printr-o metodologie atractivă.
6. Evaluarea activităților desfășurate în cadrul educației nonformale este „facultativă, neformalizată, cu accente psihologice, prioritar stimulativă, fără note sau calificative oficiale”.

Limitele educației nonformale reflectă fluiditatea structurilor organizatorice focalizate în prea mare măsură asupra obiectivelor pe termen scurt și asupra „libertății” metodologice a educatorilor. Ele comportă, astfel, **trei riscuri pedagogice majore:**

- promovarea unui activism de suprafață dependent doar de îndeplinirea obiectivelor concrete;
- avansarea unui proiect dependent doar de mijloacele tehnice disponibile, care pot dezechilibra corelația funcțională dintre subiectul și obiectul educației;
- eludarea posibilităților de validare socială reală a rezultatelor în raport cu "diplomele și certificatele" obținute la nivelul educației formale.
- neimplicare totală ci doar de suprafață a celor care îndrumă aceste activități

Educația nonformală oferă un câmp motivațional mai larg și mai deschis procesului de formare-dezvoltare a personalității elevului, având o capacitate rapidă de receptare a tuturor influențelor pedagogice informale, aflate, altfel, într-o expansiune cantitativă greu controlabilă.

Dezvoltarea educației nonformale oferă sugestii și chiar soluții pentru depășirea prelungitei „crize a școlii”.

Bibliografie

Ministerul Educației Naționale, *Curriculum pentru educația timpurie*, 2019

Godfrey, C., *Parteneriat școală-familie-comunitate*, MEC, București, 2006

Cristea, S., *Teoria generală a educației*, București, 2018.

DESCOPERIREA PATRIMONIULUI EUROPEAN PRIN ACTIVITĂȚI NONFORMALE

Prof. Laura Teșu

Colegiul Tehnic de Transporturi „Transilvania”, Cluj-Napoca

Începând cu anul 1972, dată la care a fost semnată Convenției privind protejarea patrimoniului mondial, cultural și natural, comunitatea internațională s-a angajat să protejeze patrimoniul cultural și natural al lumii. Fiecare parte a patrimoniului nostru are propria sa valoare care reflectă bogăția și complexitatea civilizației noastre. Toate statele semnatare se străduiesc să consolideze respectul, dar și atașamentul oamenilor față de patrimoniul natural și cultural al lumii. Programele educaționale, dar și un constant proces de informare au un rol important în menținerea patrimoniului umanității în memoria tuturor. Astfel putem spune că fiecare țară în parte are obligația de a forma tinerele generații în spiritul respectului pentru patrimoniu.

În acest context, Centru mondial al Patrimoniului din cadrul UNESCO a lansat în 1994 un proiect special ”Pregătirea tinerilor pentru patrimoniu și protejarea patrimoniului mondial”. Acest proiect pune în prim plan rolul pe care tinerii îl pot juca în ocrotirea patrimoniului mondial al umanității. Toți suntem conștienți că viitorul civilizației noastre, dar și al întregii planete, este în mâinile tinerilor și de aceea este extrem de important să înțelegă valoarea patrimoniului mondial pentru noi toți. Instituții internaționale precum UNESCO sau UE subliniază importanța pe care fiecare țară trebuie să o acorde educației pentru patrimoniu. Este vorba despre o educație dinamică care implică mai multe paliere: a învăța să cunoști, a învăța să acționezi, a învăța să trăiești și să exiști împreună cu alții în spiritul respectului pentru patrimoniu. Educația pentru patrimoniu reprezintă un răspuns pozitiv la provocările cu care se confruntă omul modern: globalizarea, imigrația, războiul, etc.

Chiar dacă UNESCO propune integrarea educației pentru patrimoniu în școli, încă nu s-a reușit introducerea acestui subiect printre materiile obligatorii de studiat în școală. Realizând importanța acestui subiect profesorii încearcă să sensibilizeze elevii față de patrimoniu, apelând la activități nonformale, pe parcursul cărora elevii vor avea posibilitatea să-și completeze bagajul de cunoștințe legate de patrimoniul natural și cultural al țării noastre, dar și al Europei. Profesorii se străduiesc să organizeze activități care să le dea oportunitatea elevilor de a descoperi cu proprii lor ochi frumusețea patrimoniului natural și cultural național, dar nu numai. Acest contact direct este esențial pentru ca tinerii să-și dorească să învețe, să afle mai multe despre acel loc, să continue

cercetările pe cont propriu și să înțeleagă de ce este important să ocrotească aceste situri. Activitățile propuse pot fi sub formă de excursii sau chair vizite la muzee. Oricare ar fi forma acestor activități un lucru este sigur, activitățile chair și nonformale trebuie pregătite cu minuțiozitate pentru a da roade. Pregătirea unor astfel de activități este și ea importantă. Se poate începe cu o vizită de recunoaștere din partea profesorului. Putem continua cu un chestionar pentru a testa cunoștințele elevilor înainte de vizită și după vizită. Putem împărtăși elevilor istoria sau legendele legate de unele situri ale patrimoniului mondial, înainte de vizita propriu-zisă. Mai putem include și produsele pe care elevii trebuie să le pregătească la sfârșitul vizitei. De exemplu atunci când am organizat vizita Peșterii Meziad pentru elevii din școala noastră am ținut cont de toate cele menționate mai sus. Elevii au fost implicați activ pe tot parcursul vizitei știind clar că la finalul vizitei trebuie ca fiecare dintre să realizeze o scurtă prezentare cu ceea ce i s-a părut mai interesant.

Cea mai de succes modalitate de integrare a educației pentru patrimoniu în procesul de învățământ este implicarea elevilor în cadrul proiectelor de tip Erasmus. În școala noastră am avut plăcerea de a implementa două proiecte Erasmus cu tema patrimoniului: Patrimoines: s'engager au présent pour sauver l'avenir și Hand in Hand for World Heritage. Pe parcursul celor două proiecte, elevii au avut ocazia să descopere minunățiile patrimoniului românesc, dar și european. Cele două proiecte Erasmus au dat oportunitatea elevilor școlii noastre să cunoască și să învețe lucruri noi și interesante despre unele dintre cele mai spectaculoase monumente și situri naturale ale patrimoniului european. Activitățile desfășurate în cadrul proiectelor a fost de așa natură structurate încât să sensibilizeze tinerii față de necesitatea protejării patrimoniului la nivel european. Elevii au trebuit să găsească soluții și să explice importanța locurilor pe care le-au văzut. Toate vizitele au fost precedate de o scurtă prezentare a monumentului sau a parcului natural care urma a fi vizitat. Pentru că explicațiile au fost oferite de fiecare dată de către elevii țării gazdă, acest lucru a făcut ca informațiile oferite să fie mai accesibile pentru elevii străini. Un bun exemplu pentru o astfel de vizită a fost cea organizată în cadrul proiectului Patrimoines: s'engager au présent pour sauver l'avenir la Mont Saint-Michel, monument care a fost înscris în patrimoniul mondial de către UNESCO în 1979. Situat între Normandia și Bretania, mănăstirea benedictina este considerată de către unii ca reprezentând una dintre minunile Occidentului, impresionând prin locul unde a fost amplasată, în vârf de stâncă, dar și prin arhitectura sa măreață. Înainte de vizita propriu-zisă, elevii Școlii gimnaziale Jeanne d'Arc din Bernay, gazdele noastre, au pregătit elevilor veniți din țările partenere, o scurtă prezentare despre acest faimos monument din regiune lor. Informațiile primite din parte istoricilor în timpul vizitei au completat imaginea noastră despre acest monument. Dar nimic nu a avut un mai mare impact asupra elevilor noștri decât contactul direct cu monumentul în sine. Îmi aduc aminte și acum cât de impresionați au fost elevii mei atunci când au descoperit de exemplu cât de mari erau șemineele din

interiorul mănăstirii ("Pe aici vine Moș Crăciun", mi-a spus un elev), că poate exista o grădină verde pe stâncă, un lucru extraordinar li s-a parut că atunci când ne-am început vizita mănăstirea era înconjurată din trei părți de apă, iar la finalul vizitei apa mării era de jur-împrejurul stâncii. La finalul vizitei elevii au completat chestionare, care au reprezentat un fel de feed-back legat de ceea ce au văzut și înțeles. Odată în țară, elevii au realizat o prezentare despre acest monument. Această prezentare a inclus în special părerea lor personală despre ceea ce au văzut. Mai jos puteți vedea prezentarea elevului Mureșan Andrei. Prezentarea a fost sub formă de postăr și a fost susținută în fața colegilor săi.

Putem afirma cu încredere că activitățile nonformale propuse mai sus au reușit să trezească interesul elevilor pentru tot ceea ce înseamnă patrimoniu cultural sau natural. Sper ca pe viitor să creem noi oportunități pentru ca tinerii noștri elevi să descopere învățând despre patrimoniul național sau mondial.

Bibliografie

1. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000129078>
2. https://www.researchgate.net/publication/277184884_Ecole_et_patrimoine_au_coeur_du_processus_educatif
3. https://orfee.hepl.ch/bitstream/handle/20.500.12162/170/°°DI_SW_prismes_8.pdf?sequence=1&isAllowed=y
<https://docplayer.fr/423148-L-interdisciplinarite-dans-l-enseignement-general.html>

EXPLORAREA ORIZONTURILOR ÎNVĂȚĂMÂNTULUI NONFORMAL

Prof. Urmaciu Anca-Alexandra

Școala Gimnazială „Ovid Densusianu” Făgăraș, jud. Brașov

Activitățile nonformale reprezintă metode de învățare ce au loc în afara sistemului tradițional de învățare formală. Aceste metode de învățare sunt adesea interactive, practice, punându-se accentul pe învățarea holistică.

Resursele, materialele și metodele educaționale, utilizate în activitățile nonformale pot fi diverse, precum:

Resurse:

- resurse digitale – platforme, aplicații, instrumente educaționale digitale.
- materiale educaționale – manuale, studii de caz, postere.
- spații alternative de învățare: centre educaționale, biblioteci, muzee.
- parteneriate – instituții culturale, ONG-uri.

Materiale:

- materiale de documentare: cărți, broșuri, articole.
- resurse multimedia: laptop, tabletă, videoproiector.
- materiale artistice: instrumente pentru pictură, desen, etc.

Metode educaționale:

- jocuri didactice: utilizarea jocurilor educative în vederea dezvoltării abilităților practice.
- învățarea colaborativă: împărtășirea de cunoștințe, dezvoltarea gândirii critice și a rezolvării de probleme.
- tehnici creative: brainstorming, dezbateri, în vederea stimulării și dezvoltării creativității.
- educație prin experiență: excursii educaționale, voluntariat.
- proiecte educaționale: proiecte de ecologizare, proiecte comunitare.

Descrierea unei metode educaționale: Metoda jocului didactic

„Spre deosebire de alte tipuri de joc, cel didactic are o structură aparte. Elementele componente ale acestuia sunt: scopul jocului, conținutul jocului, sarcina didactică, regulile jocului, elementele de joc” (Dumitru Alexandrina și Viorel-George).

Această metodă are rolul de a stimula și a dezvolta implicarea, colaborarea și creativitatea, prin elemente ludice, inovative, antrenante, în vederea dezvoltării competențelor într-o manieră pozitivă și interactivă, deoarece „jocurile didactice oferă un cadru propice pentru învățarea activă, participativă, stimulând inițiativa și creativitatea elevului” (Oneț Ana-Maria).

Această metodă educațională pune accentul pe implicarea directă, activă a elevilor, pe stimularea motivației și a interacțiunii în raport cu procesul de învățare, având ca scop dezvoltarea competențelor esențiale și a abilităților cognitive și sociale ale elevilor.

Învățarea cu ajutorul jocului didactic stimulează reținerea informațiilor într-o manieră facilă, stimulează implicarea activă în procesul de învățare, adaptabilitatea la diferitele stiluri de învățare și la nevoile individuale ale elevilor.

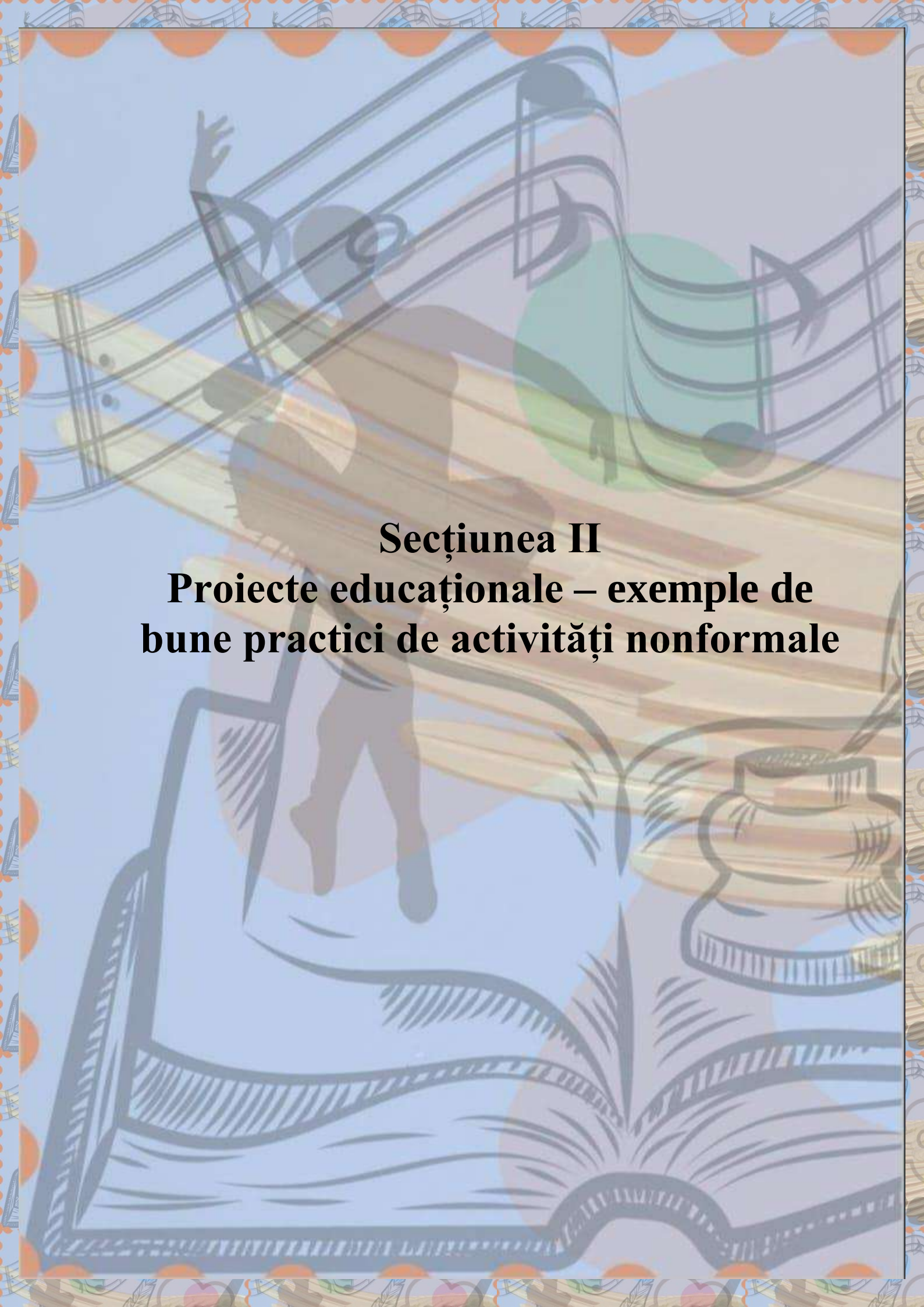
Exemple de jocuri didactice:

- Jocuri educaționale digitale: „Kahoot”, „Quizizz”, „Wordwall”, „LearningApps”, „Educaplay”, etc.
- Jocuri pe perechi: „Joc de memorie” „Oglinda”
- Jocuri muzicale: „Pălăria muzicală”, „Ghicește melodia”, etc.

Așadar, în concluzie, activitățile nonformale reprezintă o componentă importantă a educației, deoarece prin utilizarea unor resurse, materiale și metode educaționale se pune accentul pe dezvoltarea abilităților sociale, emoționale și practice ale elevilor.

Bibliografie:

Dumitru, Alexandrina și Viorel-George, *Jocuri didactice pentru clasele I și a II-a*, Editura Corint, București, 2013
Oneț, Ana Maria, *Stimularea creativității prin jocul didactic*, în *Universul Școlii*, Editura Universul Școlii, Alba Iulia, 2015
<https://hirundo.blog/activitati-nonformale-educatie-si-metode-educative-pentru-copii/>

Secțiunea II

Proiecte educaționale – exemple de bune practici de activități nonformale

DANSUL DE PE AMBELE MALURI ALE PRUTULUI FESTIVAL TRANSFRONTALIER DE DANS

Prof. Dobranici Adrian Gelu

Palatul Copiilor Iași

Prof. dr. Andrei Gabriela

Palatul Copiilor Iași

În parcursul agitat al vieții cotidiene, trecem pasageri, într-un tumult fără precedent, iar globalizarea, ca fenomen istoric, își face cunoscută prezența tot mai mult, ducnd la instalarea fricii de a nu ne pierde identitatea culturală. Căderea barierelor între state și interdependența dintre acestea conduc la alinierea valorilor culturale, aspect tot mai des amintit. Pierderea identității etnice, alinierea culturală sunt aspecte greu de închipuit. și gestionat

Cauzele cele mai frecvente ale globalizării sunt recurente (1) și nu se rezumă doar la cele de mai jos: (2)

Internetul- Scăderea cheltuielilor cu transportul- Internaționalizarea politicilor-Neoliberalismul.

Apare astfel nevoia de a conserva valorile culturale strămăseși pe toate căile posibile.

Moldova, regiune geografică la dreapta Prutului, soră cu Moldova din stânga Prutului, în curgerea odinioară alene a timpului și mult mai grăbită astăzi, a fost mereu încercată în fața vicisitudinilor vremii. Toate aceste motive au dus la implementarea proiectul Festivalul transfrontalier "Dansul de pe ambele maluri ale Prutului". Conservarea patrimoniului cultural artistic prin intermediul dansului, este un omagiu adus acestei forme de artă.

A. PREZENTAREA PROIECTULUI

A.1. Argument

În fiecare an pe 29 aprilie este sărbătorită Ziua Internațională a Dansului, instituită la inițiativa Comitetului de Dans al Institutului Internațional de Teatru, ITI, din cadrul UNESCO, în anul 1982. Astfel, la fel ca și muzica, dansul reprezintă o formă de expresie artistică universală, fără frontiere politice, culturale sau etnice. Astăzi, se observă în rândul tinerilor, un interes scăzut în practicarea dansului, în activitățile extrașcolare desfășurate în mod curent și, nu numai, o slabă popularizare și practică activă a dansului în spațiile de proveniență. Identificând aceste nevoi precum și o lipsă de mișcare, atât de necesară tinerilor, am considerat că prin desfășurarea proiectului nostru, putem contribui la îmbunătățirea acestor aspecte.

Descrierea pe scurt a activității. Pe scenele din Iași și Chișinău ale Uniunii Coregrafilor urcă și evoluează formații, ansambluri, soliști individuali dansatori care prezintă dansuri tradiționale din zonele lor de proveniență sau din alte zone. Activitatea cheie se definitivează cu un CD/Album de fotografii, înregistrări video ce va fi trimis participanților, se vor disemina materialele video cu înregistrările prestațiilor artistice din Festivalul Transfrontalier județean „**DANSUL DE PE AMBELE MALURI ALE PRUTULUI**” în peste 30 de unități școlare/cluburi ale copiilor, din județul Iași, unități de educație nonformală, palate de cultură din Republica Moldova.

A.2. Scopul proiectului;

Prin acest Festival Transfrontalier de Dans dorim să conștientizăm importanței menținerii identității culturale, valorizarea tinerilor dansatori.

A.3. Obiectivele specifice ale proiectului;

- Valorificarea potențialului educațional al dansului prin activități extrașcolare nonformale: folclor coregrafic, dans de societate, balet, dans urban, street dans, folclor coregrafic
- Popularizarea la nivel național transfrontalier a dansurilor din zonele de proveniență ale participanților
- Cultivarea la copii și nu numai, a dragostei pentru dans.

A.4. Descrierea grupului țintă căruia i se adresează proiectul;

- Grupul țintă îl reprezintă copiii participanți- soliști și membri ai formațiilor de dans din județul Iași și Republica Moldova, din învățământul de stat și particular preuniversitar, din cluburi și palate ale copiilor, palate de cultură, cadre didactice, coordonatori, părinți și spectatori.

A.5. Beneficiarii direcți și indirecți:

- copiii și tinerii participanți, prezenți pe scena festivalului;
- cadre didactice, coordonatori și coregrafi;

B. REZUMATUL PROIECTULUI

Elemente ale proiectului:

- a. Număr de elevi și număr de cadre didactice implicate; 350 elevi și preșcolari, 30 cadre didactice.
- b. Beneficiarii direcți și indirecți; **380** (beneficiari direcți copii, cadre didactice implicate în festival).
- c. Activități propuse, în ordinea în care se vor desfășura:

Organizatorii au avut în atenție următoarele activități:

1. Lansarea și mediatizarea proiectului în palatele/cluburile copiilor și alte unități de învățământ preuniversitar în Republica Moldova, prin Uniunea Coregrafilor din Chișinău și Palatul de Cultură Ungheni.

2. Primirea scrisorilor de intenție în vederea participării și realizarea listei finale cu participanți.
3. Alcătuirea comitetului de organizare/a colectivului de sprijin. Contactarea specialiștilor pentru alcătuirea juriului, în situația în care festivalul are și o secțiune de concurs. Întocmirea listei cu sponsori, încheierea acordului de colaborare cu partenerii.
4. Întocmirea programului de desfășurare a festivalului, transmiterea informațiilor și solicitarea materialelor promoționale de la formațiile participante.
5. Realizarea și amplasarea afișajului, activități de promovare și mediatizare în media locală și nu numai, amenajarea scenei și realizarea modelelor pentru trofee și diplome.
6. Realizarea unui CD-Album de fotografii și trimiterea lui participanților, diseminarea materialelor video cu înregistrările prestațiilor artistice din Festivalul Transfrontalier.

C. REZULTATE CALITATIVE ȘI CANTITATIVE AȘTEPTATE CA URMARE A IMPLEMENTĂRII PROIECTULUI

Valorificarea potențialului educațional al dansului prin activitățile extrașcolare desfășurate în mod curent, în pregătirea participării la festivalul concurs a unui număr de cel puțin 10 formații, a soliștilor care se înscriu, din fiecare regiune de o parte a Prutului, din unități școlare din județul Iași, de asemenea, din R. Moldova recomandate de Uniunea Coregrafilor din Chișinău. - Popularizarea dansurilor din zonele de proveniență ale participanților și mediatizarea acestora.

D. MODALITĂȚI DE MONITORIZARE ȘI DE EVALUARE ALE PROIECTULUI

Edițiile anterioare și participarea numeroasă la activitățile proiectului, susțin continuitatea acestui festival. La nivelul județului Iași acest festival aflat la a V-a ediție, a devenit deja o manifestare tradițională a Palatului Copiilor Iași în colaborare cu Uniunea Coregrafilor din R. Moldova, Ateneul Național Tătărași. Comunicarea elevilor, părinților despre acțiunile și rezultatele așteptate informări directe, prin feed-back-ul obținut după finalizarea proiectului ajută organizatorii pentru o reală evaluare. Organizatorii convoacă echipa de proiect pentru evaluări de etapă, prezintă rezultatele în consilii, ședințe metodice, întâlniri cu părinți și profesori.

E. MODALITĂȚI DE ASIGURARE A CONTINUITĂȚII /SUSTENABILITĂȚII PROIECTULUI

- La nivelul municipiului și județului Iași acest festival-concurs aflat la a V-a ediție, a devenit deja o manifestare tradițională a Palatului Copiilor Iași în colaborare cu Uniunea Coregrafilor din R. Moldova, Ateneul Național Tătărași. Continuitatea este asigurată prin: - alcătuirea unui colectiv de organizare care, prin implicare an de an, a dobândit experiență; -sustenabilitatea este asigurată prin menținerea unui parteneriat solid și fructuos cu membrii comunității locale, cu Inspectoratul Școlar Județean Iași, Universitatea Națională de Arte "G. Enescu" Iași, Uniunea Coregrafilor din Chișinău, Republica Moldova. Condiția fundamentală a sustenabilității o constituie desigur menținerea la un

nivel calitativ superior, astfel încât Festivalul să rămână un eveniment și un model de organizare/mobilizare a comunității.

F. RISCURI IMPLICATE DE PROIECT ȘI PLANUL DE RĂSPUNS Riscurile ce pot apărea în derularea proiectului pot fi: de natură financiară (nivel mediu), care poate fi combătut prin reducerea cheltuielilor și/sau compensarea lor la nivelul organizatorilor (eliminarea medaliilor, trofeelor); de natură partenerială (nivel scăzut), în cazul renunțării unui partener, prin transferul obligațiilor către alt partener sau membru din echipa de organizare; de natură logistică (nivel scăzut), însemnând defecțiuni echipamente, sonorizare acestea pot fi înlocuite rapid, deoarece unitatea aplicantă dispune de mai multe echipamente ce pot fi folosite în acest proiect.

G. ACTIVITĂȚI DE PROMOVARE/MEDIATIZARE ȘI DE DISEMINARE: Promovarea proiectului în comunitate, în rândul celorlalte școli, se va face prin intermediul grupelor de specialitate, prin pagina de specialitate, prin pagina oficială de facebook a instituției, și pe site-ul oficial. Promovarea proiectului se va face și prin comunicate de presă lansate comunității locale și a partenerilor din R. Moldova, intervenții în programele radio-tv locale, postarea afișelor și a calendarului festivalului precum și pe site-urile instituțiilor inițiatoare și parteneri, postarea fotografiilor pe durata desfășurării festivalului pe pagina oficială de Facebook a organizatorilor, diseminarea în cadrul comisiilor de specialitate și a cercurilor pedagogice.

H. PARTENERI IMPLICAȚI - DESCRIEREA PARTENERIATULUI

1. **Inspectoratul Școlar al Județului Iași** - desemnarea unui reprezentant în juriul de specialitate, semnarea celor 30% diplome din numărul participanților.
2. **Societatea Română de Televiziune-Studioul T.V.R.Iași**, director împuternicit – mediatizarea festivalului, realizarea unei înregistrări în direct sau un, a activității cheie.
3. **Universitatea Națională de Arte “G. Enescu” Iași**, – asigurarea specialiștilor în domeniu pentru jurizarea ansamblurilor participante la festival, dacă există secțiune de concurs
4. **Uniunea Coregrafilor din Chișinău, Republica Moldova**, mediatizarea și participarea formațiilor din Republica Moldova.

Anul acesta au participat 380 de elevi și copii care au prezentat diferite stiluri de dans, iar bucuria a fost la ea acasă., într-o lume a copilăriei și dinamicii creației folclorice.

Bibliografie

- (1) LUMINIȚA KOHALMI GLOBALIZAREA – OPORTUNITĂȚI LA LIMITA HAOSULUI- Editura Pro Universitaria București, 2014, ISBN 978-606-647-994-3
(2) 8 http://www.dadalos.org/globalisierung_rom/grundkurs_3.htm

PROIECTUL EDUCAȚIONAL CU PARTICIPARE NAȚIONALĂ

Prof. Petronela Damian

Palatul Copiilor Iași, Iași

Proiectele educaționale se profilează ca una dintre cele mai eficiente modalități de formare a caracterului copiilor, deoarece sunt factorii educativi cei mai apreciați și mai accesibili sufletelor acestora. Aceste activități contribuie la adâncirea și completarea procesului de învățământ, la dezvoltarea înclinațiilor și aptitudinilor elevilor, la organizarea rațională și plăcută a timpului lor liber, reprezentând un izvor de bucurii, de bună dispoziție, favorizând dezvoltarea copiilor din punct de vedere fizic și psihic. Cu repertoriul deosebit de bogat și variat, proiectele educative din învățământul nonformal reprezintă quintesența vieții culturale și artistice a fiecărei unități de învățământ extrașcolar. Prin aceste activități se verifică, de câteva ori pe an, informațiile și deprinderile însușite de elevi în cadrul cursurilor. Prin ceea ce face pe scenă, elevul își perfecționează deprinderile artistice, ajutându-l să-și dezvolte gustul, dragostea de frumos, aptitudinile pentru arte.

În proiectarea scenariului unui proiect educativ trebuie să se ia în calcul, pe lângă conținuturi, care trebuie să fie în funcție de nivelul de vârstă al copilului, să răspundă nevoilor sale de cunoaștere, de nou și de frumos, să se creeze o atmosferă de veselie și destindere, dar și încărcată de emoții, ce produc o anumită tensiune interioară fiecărui copil. Activitățile desfășurate după anumite reguli, ce asigură îmbinarea armonioasă a părților într-un întreg, ținuta sărbătorească, accesoriile necesare, jocul de lumini - reprezintă toate elemente importante ce contribuie la construirea unor valențe estetice și educative deosebite.

Acest tip de educație a existat dintotdeauna, însă astăzi, aceasta este organizată planificat, având câteva note specifice și avantaje pedagogice cum ar fi:

- un conținut la alegere, flexibil, variat;
- organizarea este facultativă, neformalizată și depinde de opțiunile celor educați;
- centrarea pe elev, ce solicită participarea în mod diferențiat;
- se pune accent pe aplicabilitatea cunoștințelor;
- conținuturile și obiectivele sunt prevăzute în documentele de tipul: proiect educativ, parteneriate.

Un exemplu este proiectul educativ interdisciplinar „Aripile Speranței”, care se află la ediția a IV-a, fiind o modalitate de promovare a activităților cuprinse în sfera artei, literaturii și tehnicii, aprecierea și cultivarea tinerelor talente. Acest proiect are drept scop stimularea copiilor de a

participa în reprezentări artistice cu public, dezvoltarea imaginației și a creativității, câștigarea încrederii în propriile forte, dezvoltarea orizontului cultural pentru obținerea unei personalități complexe. Elementele de noutate care sunt aduse prin intermediul acestui proiect constau în împletirea mai multor discipline care pun față în față copii care studiază în învățământul nonformal, o paletă largă de secțiuni pentru afirmarea copiilor și cadrelor didactice din palate și cluburi ale copiilor și nu numai, un simpozion care aduce în discuție diverse subiecte de actualitate din educația nonformală, cât și exemple de bune practici.

Scopul proiectului constă în familiarizarea copiilor și tinerilor cu elemente artistice, lingvistice și tehnice în scopul dezvoltării sensibilității, imaginației, creativității, a calităților estetice și a gustului pentru frumos, ridicarea standardelor de pregătire a profesorilor care coordonează activități de profil. Proiectul se adresează elevilor și tinerilor cu vârste între 6-19 ani, care studiază în afara școlilor vocaționale și frecventează cursuri artistice (muzică, arte vizuale, teatru), de cultură și civilizație, tehnice.

Acesta se desfășoară în parteneriat cu ISJ Iași, fiind înscris în calendarul proiectelor educative, și cu instituțiile de cultură locale, cum ar fi Complexul Muzeal Național „Moldova” Iași, Muzeul „Regina Maria” - Palatul Braunstein Iași, fiind imperios necesară dotarea cu pian a sălilor unde ne desfășurăm aceste proiecte. Pentru celelalte secțiuni ale proiectului se realizează parteneriate cu școli și colegii din orașul Iași, iar pentru mediatizare cu radio-uri și televiziuni locale și naționale.

Numărul de elevi participanți în cadrul proiectului se situează la fiecare ediție în jurul cifrei de 700 și 80 de cadre didactice din 23-25 județe, având un impact major asupra interesului pentru activitățile extrașcolare prin care elevii își consolidează informațiile dobândite anterior și deprind altele noi. Prin participarea în cadrul acestui proiect se oferă posibilitatea schimbului de experiență între instituții de învățământ care oferă educație nonformală, dar și între elevi și profesori din întreaga țară.

Ca în orice proiect, pe lângă partea frumoasă și cea educativă există și riscuri cum ar fi: lipsa resurselor financiare, retragerea partenerilor, lipsa participării numeroase, însă, ca organizatori cu experiență în derularea proiectelor și colaborări îndelungate cu profesorii din țară, reușim să eliminăm posibilitatea apariției acestor riscuri.

Pe lângă o organizare minuțioasă a proiectului, este nevoie și de o mediatizare și promovare foarte bună care se face pe rețele sociale ale instituției, pe site, în cadrul emisiunilor de profil la radio și televiziuni, pe grupurile de specialitate a profesorilor din țară, pe grupurile consilierilor educativi, în cadrul cercurilor pedagogice.

Bugetul proiectului cuprinde cheltuieli privind diplomele și adeverințele participanților, medalii și trofee, consumabile pentru mape, invitații, parteneriate, contracte de sponsorizare,

activități de diseminare în instituțiile de învățământ și în comunitate, fond de protocol pentru membrii juriului și parteneri.

Pentru o reușită a activităților din cadrul proiectului este necesară implicarea conducerii instituției organizatoare și a cadrelor didactice din unitate, parteneriate solide cu instituțiile locale, sponsori și donatori pentru a impulsiona participării premiați.

În cadrul proiectului încurajăm participarea cadrelor didactice în organizarea programului activității, mai ales când este vorba de grupuri de copii preșcolari sau din învățământul primar. Astfel, cu cât elevii sunt mai mici, cu atât participarea profesorului la realizarea programului trebuie să fie mai consistentă. Pe măsură ce copiii câștigă experiență vor fi antrenați mai mult în organizarea momentelor ce vor fi prezentate în concurs. De asemenea, implicarea părinților este oportună din următoarele motive: oferim acestora posibilitatea de a-și descoperi copiii, de a le cunoaște înclinațiile artistice, de asemenea vor învăța să-și aprecieze obiectiv copiii, să aibă mai mult tact, mai multă răbdare, precum își pot însuși și unele metode noi de lucru cu copiii. Spectacolul - concurs este un bun prilej prin care elevul stabilește noi tipuri de relații la nivelul grupului.

Evaluarea în educația nonformală se realizează prin intermediul proiectelor educative. Acestea oferă elevilor posibilitatea de a-și crește încrederea în propriile forțe, de a fi creativi, de a experimenta și a dezvolta aptitudini care să-i transforme în viitori adulți responsabili cu abilități complexe. Diversificarea acestor activități va crește interesul copiilor, dar și a cadrelor didactice, sporind calitatea actului educativ.

Bibliografie

1. Csire, Iosif – *Educatia muzicala din perspectiva creativitatii*, Universitatea de Muzica, Bucuresti, 1998
2. Pașca, Eugenia-Maria, *Educația muzicală din perspectivă interdisciplinară*, editura Pim, Iași, 2006
3. Pașca, Eugenia-Maria, *Managementul activităților muzicale extracuriculare în educația formală și nonformală*, editura Artes, Iași, 2009
4. www.academia.edu

PROIECTELE EUROPENE- SURSE DE DEZVOLTARE INSTITUȚIONALĂ ȘI CREATIVITATE

Prof. Ana Hegyi

Palatul Copiilor Iași

Palatul Copiilor Iași coordonează în perioada 2023-2025 proiectul Erasmus+ ” Metode și instrumente artistice pentru abilitarea tinerilor cu tulburări ale spectrului de autism”- Artă pentru autism. Partenerii proiectului sunt din Italia, Portugalia, Grecia și Lituania.

Obiectivele proiectului au în vedere: creșterea gradului de conștientizare, îmbunătățirea integrării sociale, rezistența și bunăstarea a 5000 de tineri cu TSA cu cunoștințe, abilități și abilități de a utiliza terapii creative și de artă prin dezvoltarea și pilotarea unui curs inovator mixt și a unei expoziții de artă virtuală care să vorbească prin intermediul poveștilor; informarea, creșterea cunoștințele, abilitățile, competența și capacitatea de intervenție a 3500 de formatori, instructori de artă și personal de asistență în terapii creative și de artă pentru tinerii TSA, oferindu-le un instrument de lucru creativ și eficient specific.

Activitățile proiectului include:

- crearea și testarea unui instrument de evaluare bazat pe artă pentru măsurarea potențialului artistic;
- elaborarea, pilotarea internațională și locală și diseminarea pachetului de instruire ” Terapia C&A pentru autism ” pentru formatori;
- crearea, pilotarea locală și diseminarea cursului inovator de creativitate și terapie artă pentru tineri cu TSA ”Art for life ”;
- organizarea expoziției interactive de artă virtuală The Art Room.

Rezultatele proiectului vor include:

- un instrument de evaluare bazat pe artă pentru măsurarea potențialului artistic;
- un pachet de instruire ”Terapia C&A pentru autism” pentru învățare față în față și autodirigită pentru formatori, instructori de artă și personalul de sprijin al tinerilor cu TSA;
- o bibliotecă de povești virtuale terapeutice bazată pe povești video;
- un curs inovator de creativitate și terapie prin artă pentru tineri cu TSA ”Art for life”;
- o expoziție interactivă de artă virtuală ”The Art Room” și evenimente de diseminare.

Proiectul a fost creat pe baza unor studii privind numărul de copii cu TSA care este în creștere de la an la an. Tulburările de dezvoltare (OMS, 2013) sunt caracterizate prin disfuncții în sistemul nervos central. Ele pot afecta o singură zonă de dezvoltare (cum ar fi limbajul, abilitățile ce țin de învățare și / sau funcția motorie) sau mai multe (TSA și dizabilitate intelectuală). Autismul este una dintre cele mai controversate tulburări mentale care afectează multe domenii ale dezvoltării neuro-psiho-sociale a copiilor. Frecvența acestei tulburări a crescut alarmant în ultimii ani, prevalența fiind de 62 / 10.000 (Zeidan et al., 2022). Există o diversitate de tulburări asociate cu autismul (autism atipic, sindrom Asperger, sindrom Rett, etc.) și pentru a include toate sindroamele și formele de manifestare, este utilizat termenul "umbrelă" TSA. Pe lângă dificultățile specifice din domeniile interacțiunii și comunicării sociale, sensibilitățile senzoriale, provocările de funcționare executivă, împreună cu cele repetitive, manifestate prin tipare comportamentale stereotipate și restrictive, persoanele cu TSA pot prezenta o serie de co-morbidități asociate, cum ar fi: retard mental, tulburări convulsive, hiperactivitate sau agresivitate. Nu există tratament pentru această tulburare și, dacă nu există nicio intervenție, persoanele cu TSA rămân dependente, ceea ce implică costuri mari pentru societate. În schimb, terapiile intensive, timpurii și individualizate cresc șansele ca persoana să ducă o viață independentă și să poată participa la viața socială. În secolul XXI, acceptarea dizabilităților trebuie promovată în rândul personalului care educă și antrenează generația tânără. În cadrul cursurilor de pregătire profesională, trebuie luate în considerare nevoile și experiențele instructorilor. Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă prevede clar că handicapul nu poate fi un motiv sau un criteriu pentru lipsa accesului la dezvoltare.

Educatorii și personalul de sprijin pot ajuta persoanele cu dizabilități să-și crească abilitățile, dar le lipsește capacitatea suficientă și metodele eficiente și experiența practică în abordarea și comunicarea cu acestea. Ei trebuie să știe și să poată aplica diferite metode atunci când lucrează cu copii și tineri cu TSA și alte tulburări de dezvoltare. Proiectul "Art for Autism" a meritat să fie finanțat, deoarece se concentrează pe o soluție de integrare socială extrem de eficientă, bunăstare psihologică și mentală pentru persoanele cele mai afectate cu dizabilități prin utilizarea creativității și a terapiei prin artă, care au fost documentate ca fiind eficiente. Proiectul dezvoltă pachete de instruire extrem de inovatoare și complexe bazate pe creativitate și terapie prin artă, pentru copii și tineri cu TSA și alte dizabilități de dezvoltare și formatori de tineret, educatori, instructori de artă și personal de asistență, precum și instrumente de expresie inspirată, cum ar fi Biblioteca virtuală a terapeutului de artă, expoziție virtuală de povestire și artă virtuală interactivă, care urmează a fi create și vor avea un impact pozitiv, îmbunătățind rețelele și incluziunea socială.

Parte de inovație a proiectului constă în cele două pachete de instruire inovatoare și complexe „Creativitate și terapie prin artă” pentru formatorii de tineret și personalul de asistență care va fi pilotat de fiecare partener în țara sa și un pachet de instruire bine ajustat și larg difuzat pentru tinerii cu TSA, care va fi disponibil pentru utilizare față în față, precum și online, în scopuri de auto-instruire.

De asemenea, proiectul oferă ideea inovatoare a unei rețele virtuale de formatori de terapie prin artă pentru tineri și utilizatori care vor putea folosi noul spațiu expozițional de artă virtuală numit „The Art Room”, care va reuni anual artiști noi și formatori de terapie prin artă.

Proiectul oferă instrumente de formare pilot atractive, accesibile și aprofundate, cu transferabilitate ridicată pentru formatorii de tineri și personalul de sprijin, precum și tinerii TSA din țările partenere și din alte țări ale UE, precum și rețeaua internațională de formatori de tineret extrem de specializați în creativitate și terapie de artă pentru tinerii cu TSA. De asemenea, acoperă lipsa informațiilor specifice și a metodelor de intervenție pentru educația copiilor și tinerilor cu tulburări de dezvoltare.

Mai mult, este o sursă de inspirație pentru formatorii de tineret care s-au implicat deja în proiecte și campanii de creativitate și terapie prin artă, oferind modele testate, atractive și variate de activități și scenarii didactice și un spațiu expozițional virtual. Elemente inovatoare foarte puternice ale proiectului sunt biblioteca de povești virtuale „The Art Therapist” și expoziția virtuală care angajează educatori și tineri cu TSA și îi face să colaboreze și să creeze împreună cu un obiectiv comun, crescând astfel prietenia, comunicarea, empatia, ajutorul reciproc, deschiderea, toleranța, gândirea.

Contribuția inovatoare a proiectului „Art for Autism” constă, de asemenea, în diseminarea și exploatarea rezultatelor în rândul grupurilor țintă și a părților interesate, care vor contribui la sensibilizarea cu privire la beneficiile creativitate și terapie prin artă, în îmbunătățirea rezistenței, abilitării, bunăstării și integrării sociale a tinerilor cu TSA.

PROIECT EDUCAȚIONAL

"NE DEOSEBESC, DAR NE UNESC"

Prof. Horga Ioana Maria

Colegiul Național "Gheorghe Șincai" Baia Mare

Domeniul: Educație nonformală

Cu participarea instituțiilor:

Coodonatori: Colegiul Național "Gheorghe Șincai" Baia Mare, Colegiul Național "Mihai Eminescu" Baia Mare

Parteneri: Liceul Tehnologic „Transilvania” Baia Mare, Muzeul Județean de Etnografie și Artă Populară Maramureș, Asociația „Team for Youth” Baia Mare, Grădinița GABI Baia Mare

Echipa de proiect:

Coordonator: Horga Ioana Maria

Colaboratori: Măgurean Gabriela, Daniela Bancoș, Andreea Pohl, Rodica Mureșan, Loredana Molnar, Mihaela Oniga, Cristina Vișovan, Văsuț Ioana

Argumentarea proiectului:

Educația non formală are menirea de a educa, de a îmbunătăți o serie de abilități și competențe înafara curriculumului școlar formal. Este un proces de învățare voluntar, accesibil tuturor, cu obiective educaționale participative centrate pe elev, orientat către învățarea bazată pe experiență și acțiune, organizat în funcție de nevoile participanților. Își propune să unească tineri cu scopul de a juca jocuri, a discuta, a face muzică sau teatru etc. Proiectele educaționale non formale oferă oportunități excelente pentru a oferi o educație de calitate, o pregătire suplimentară, o alternativă excelentă educației formale.

Descrierea proiectului:

Scop: Sensibilizarea elevilor față de importanța limbilor străine în context european, stimularea participării la acțiuni în context non formal.

„Limbile, ca instrument de comunicare, sunt un element esențial al Uniunii Europene. Limbile pe care le vorbim ne definesc identitatea. Uniunea Europeană respectă diversitatea culturală și lingvistică a cetățenilor săi. 2001 a fost Anul european al limbilor. Evenimentul, organizat de Consiliul Europei și Comisia Europeană, s-a bucurat de un enorm succes, motiv pentru care data de

26 septembrie a fost declarată **Ziua Europeană a Limbilor**. În fiecare an, cu această ocazie, se sărbătoresc nu numai cele 23 de limbi oficiale ale UE, ci și bogata moștenire de culturi și tradiții, care este o expresie vie a tuturor limbilor Europei. Diversitatea lingvistică ne oferă tuturor posibilitatea de a ne pune în locul altora și de a privi viața dintr-o altă perspectivă.

Este important ca toți cetățenii europeni să înțeleagă politicile și legislația europeană și să ia parte la elaborarea lor. În aceeași măsură, Comisia Europeană dorește să-i încurajeze să învețe noi limbi astfel încât să poată exploata mai bine perspectivele culturale, sociale și profesionale oferite de integrarea europeană”. (https://romania.representation.ec.europa.eu/news/ziua-europeana-limbilor-2023-2023-09-05_ro)

Obiective generale:

- sensibilizarea elevilor cu privire la importanța învățării limbilor și la diversificarea numeroaselor limbi învățate;
- favorizarea plurilingvismului și înțelegerea interculturală;
- promovarea bogăției diversității culturale și lingvistice a Europei, menținerea și cultivarea ei;
- promovarea multilingvismului și comunicării interculturale;
- conștientizarea necesității învățării limbilor străine;
- promovarea necesității diversificării gamei de limbi învățate;
- promovarea învățării limbilor moderne, a diversității culturale și lingvistice;
- încurajarea elevilor pentru a se dedica studiului limbilor moderne ca formă specifică a dialogului intercultural în lumea contemporană.

Obiective specifice:

- participarea la activitățile de grup, inclusiv la activitățile de joc, cu scopul promovării limbilor străine, a diversității culturale și lingvistice;
- dezvoltarea culturii generale legată de limbile studiate;
- înțelegerea și transmiterea unor mesaje simple în diferite limbi;
- crearea unor relații cu cei din jur, stări afective pozitive, manifestarea prieteniei, toleranței, armoniei, concomitent cu învățarea limbilor străine;
- folosirea creativității ca mijloc de ocupare a timpului liber;
- implicarea elevilor în activitățile propuse.

Perioada de desfășurare a proiectului: 27.09.2021

Loc de desfășurare: Muzeul Satului Baia Mare

Grup țintă: elevii Colegiului Național „Gheorghe Șincai” Baia Mare, elevii Colegiului Național „Mihai Eminescu” Baia Mare, elevii Liceului Tehnologic „Transilvania” Baia Mare, cadre didactice, părinți.

Resurse:

materiale: articole de promovare (afișe, brățări, stickere, creioane, abțibilduri), imagini, aparat foto, laptop, video-proiector, boxe, microfon, carioci, hartie cartonată, produse culinare;

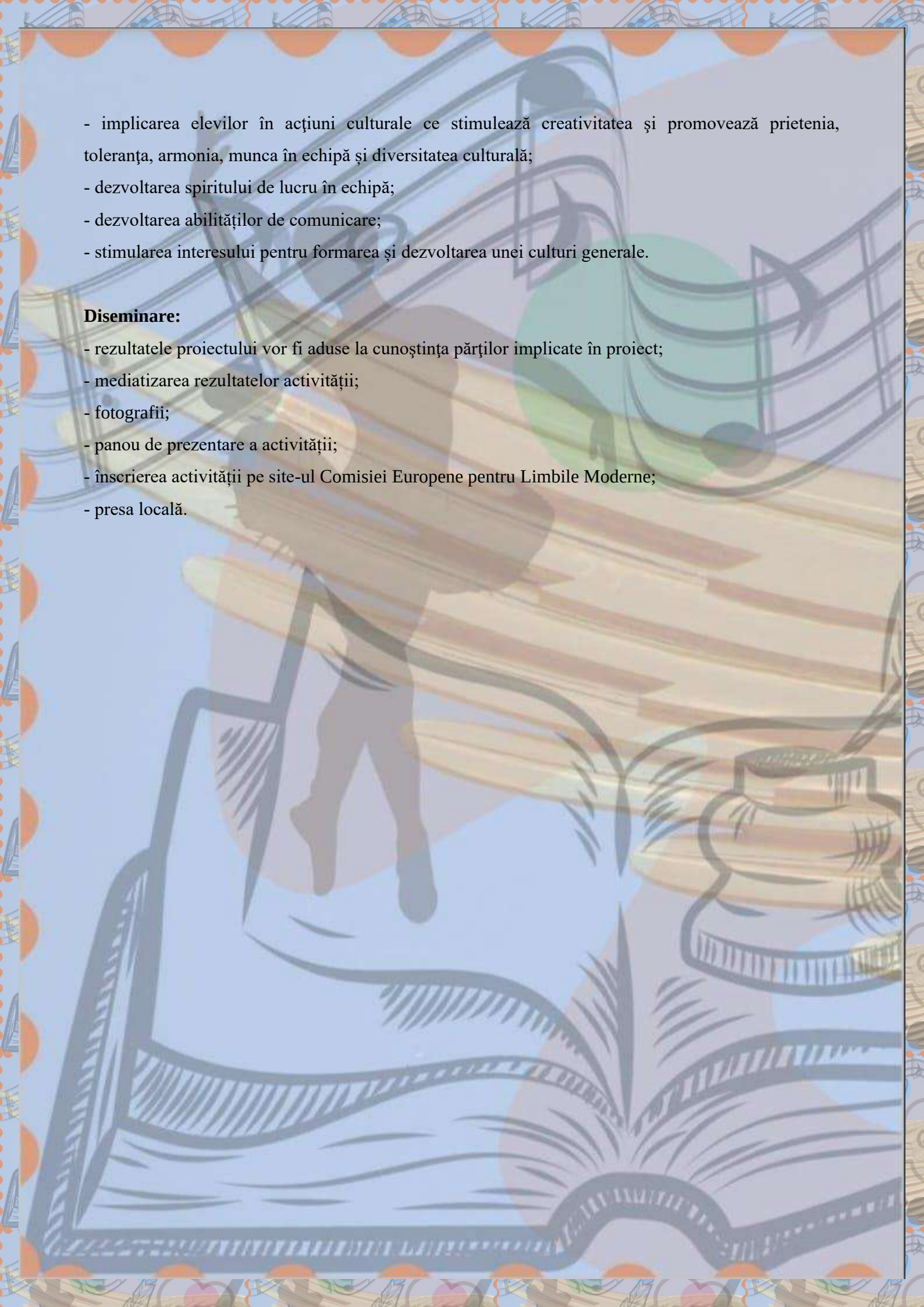
umane: elevii din instituțiile participante la activitate, cadre didactice, părinți, voluntarii internaționali de la Asociația Team for Youth.

Activități propuse:

- Prezentare power point 26 Septembrie – Ziua Europeană a Limbilor; importanța limbilor moderne în context european; câteva informații referitoare la limbi; câteva curiozități lingvistice.
- Prezentarea unor cuvinte intraductibile, unice în limbile română, italiană, franceză, spaniolă, germană, norvegiană, suedeză;
- Activitate culturală interactivă sub formă de joc. Voluntarii internaționali vor trebui să ghicească sunetul pe care îl fac animalele în limba română, iar elevii noștri vor trebui să ghicească cum fac animalele în diferite limbi europene;
- Pronunțarea unor frânturi de limbă/ tongue twisters în limba română de către voluntarii străini și în limbile străine dă către elevi;
- Video –colaj –prezentarea unor cântece tradiționale în diferite limbi europene;
- Moment artistic –interpretarea unui cântec tradițional românesc;
- Degustarea unui Tort surpriză. Câțiva participanți, legați la ochi, vor fi provocați să ghicească ingredientele folosite;
- Prezentarea unui videoclip, realizat de elevi, în care cântă ”La mulți ani” în 20 de secunde în cât mai multe limbi;
- Amenajarea în școală a unei mini expoziții cu texte/lucrări ale elevilor în diferite limbi.

Rezultate așteptate:

- sensibilizarea elevilor pentru studiul limbilor străine;
- îmbogățirea cunoștințelor de limbă;
- dezvoltarea interesului pentru cultura și civilizația altor țări;
- stimularea participării active a elevilor la activități ce promovează diversitatea culturală;

-
- The background of the page features a stylized illustration. At the bottom, a large, open book is depicted with wavy lines representing its pages. Above the book, a person is shown from the waist down, sitting and reading. To the right of the person, there is a large, ornate vase or jar. The entire scene is overlaid with a pattern of musical notes and lines, suggesting a connection between culture, music, and education. The colors are muted, with a palette of blues, greens, and browns.
- implicarea elevilor în acțiuni culturale ce stimulează creativitatea și promovează prietenia, toleranța, armonia, munca în echipă și diversitatea culturală;
 - dezvoltarea spiritului de lucru în echipă;
 - dezvoltarea abilităților de comunicare;
 - stimularea interesului pentru formarea și dezvoltarea unei culturi generale.

Diseminare:

- rezultatele proiectului vor fi aduse la cunoștința părților implicate în proiect;
- mediatizarea rezultatelor activității;
- fotografii;
- panou de prezentare a activității;
- înscrierea activității pe site-ul Comisiei Europene pentru Limbile Moderne;
- presa locală.

DĂ SENS VIEȚII TALE PRIN VOLUNTARIAT!

prof. Humelnicu Cezar - Daniel

Liceul Tehnologic de Mecatronică și Automatizări Iași

Motto:

„O civilizație înflorește atunci când oamenii plantează copaci în umbra cărora nu vor sta niciodată” (proverb grec); „Voluntarii reprezintă IUBIREA în mișcare.”(autor anonim)

Argument:

Dezvoltarea competențelor cheie definite la nivel european reprezintă o prioritate și pentru învățământul românesc. Dintre cele 8 competențe cheie, competențele sociale se referă la competențele personale, interpersonale și interculturale și toate formele de comportament care permit fiecărei persoane să participe în mod eficace și constructiv la viața socială și profesională. Aceste competențe sunt legate de bunăstarea personală și socială. De aceea vă propunem o activitate de promovare a voluntariatului, care permite dezvoltarea acestor tip de competențe.

„Voluntariatul este activitatea de interes public desfășurată din proprie inițiativă de orice persoană fizică, în folosul altora, fără a primi o contraprestație materială; activitatea de interes public este activitatea desfășurată în domenii cum sunt: asistența și serviciile sociale, protecția drepturilor omului, medico-sanitar, cultural, artistic, educativ, de învățământ, științific, umanitar, religios, filantropic, sportiv, de protecție a mediului, social și comunitar și altele asemenea.” (definiția din Legea Voluntariatului 2006) "Voluntariatul este activitatea desfășurată din proprie inițiativă, de orice persoană fizică, în folosul altora, fără a primi o contraprestație materială." (Definiție adoptată de Consiliul Național al Voluntariatului, iunie 2002)

Proiect de activitate

Tema activității: Voluntariat și implicare socială

Scopul activității: de a sensibiliza elevii în legătură cu importanța implicării comunitare ca modalitate de promovare a dezvoltării carierei și calității vieții

Disciplina: Consiliere și orientare

Modulul V. Calitatea stilului de viață

Tipul lecției: consiliere și formare/dezvoltare a competențelor interpersonale, interculturale, sociale și civice

Timp: 50 minute

Competente generale

CG5. Exersarea abilităților de management al unui stil de viață de calitate

Competențe specifice:

5.1 Realizarea unui proiect de implicare comunitară vizând promovarea conceptului de calitate a vieții

5.2 Exersarea unor abilități de promovare a voluntariatului

Competențe derivate:

1. Cognitive: *la sfârșitul lecției, toți elevii vor fi capabili:*

- să definească voluntariatul și să exemplifice cu situații din viața de zi cu zi;
- să identifice abilitățile/însușirile voluntarului și beneficiile acțiunilor de voluntariat pentru dezvoltarea personală/carieră
- Să selecteze acțiuni și inițiative potrivite pentru el și familia lui;

2. Afective :

- să conștientizeze importanța voluntariatului pentru dezvoltarea sa personală și pentru comunitate;
- să dea dovadă de respect și încredere în sine și în ceilalți
- să consilieze în familie/grup alte persoane care doresc să se implice în acțiuni de voluntariat
- să dea dovadă de responsabilitate față de propria persoană în conduita proprie în orice împrejurare.

3. Psihomotorii:

- să-și dezvolte competențele de utilizare TIC;
- să manifeste exigență și hotărâre în alegerea unui stil de viață de calitate.
- să acceseze site-uri ale care promovează voluntariatul ca formă de inițiativă și implicare socială în comunitate;

4. Comunicare și relaționare

- să comunice eficient în grupul său, în familie, în comunitate.
- să se adapteze grupului și să lucreze eficient în echipă

Strategia didactică:

Metode și procedee: exercițiu de spargere a gheții, exerciții specifice temei, tehnici de autoevaluare.

Forme de organizare a învățării: activitate frontală, individuală, în grupe de 4-5 elevi.

Condiții prealabile:

- Anunțarea temei cu o săptămână înainte;

- Transmiterea unor materiale elevilor legate de tema în dezbateri.

Resurse materiale/umane: computer, videoproiector, flipchart, markere, birotică;

Resurse umane: invitat, voluntar - ONG

Desfășurarea activității:

1.Moment organizatoric – *Organizarea spațiului, Stabilirea regulilor de grup* 5 min

2.Spargerea gheții - Hora calităților

Participanții se așează în cerc, se prind de mână și se prezintă grupului printr-o calitate care îi definește și pe care ar vrea să o transmită și celorlalți

5 min

3.Cercul diversității

7 min

Obiective:

- Dezvoltarea capacității de comunicare și relaționare în cadrul unui grup. Stimularea inițiativei și cunoașterii interpersonale.

Descriere: Participanții se așează în cerc, li se explică regulile jocului. Să treacă prin cerc cei care consideră că fac parte din categoria:

- Preferă vara în locul iernii;
- Nu știu să înoate;
- Cunosc și asigură suport unei persoane în suferință
- Oferă cadouri de Crăciun;
- Iubesc muzica;
- Ajută bătrânii;
- Uneori simt că ar vrea să-i ajute pe ceilalți;
- Au plantat un copac;
- Au făcut voluntariat;
- Au încercat vreodată să apere pe cineva mai slab decât ei;
- Doresc să schimbe lumea în care trăiesc...

Evaluare

- Cum s-au simțit în timpul exercițiului?
- Ce li s-a părut cel mai greu?
- Ce li s-a părut cel mai amuzant?
- Cum s-au simțit atunci când au trecut singuri prin cerc?
- Dar când au trecut mai mulți prin cerc?

4. Abilități/însușiri și beneficii

10 min

Materiale: Flipchart, markere, fișe, videoproiector,

Obiective:

- Identificarea abilităților/însușirilor unui voluntar și a beneficiilor voluntariatului pentru cariera personală

Procedură: pe două coloane elevii notează pe flipchart:

A. Abilitățile/însușirile unei persoane care face voluntariat;

B. Ce beneficii poate aduce voluntariatul pentru cariera și dezvoltarea personală;

Procesare și evaluare: Discuții

5. Farfuriile zburătoare

15 min

Materiale: farfurii de unică folosință, paie din plastic, markere

Obiective: a forma ideea lucrului în grup; a dezvolta cooperarea și colaborarea tuturor membrilor unui grup; a stimula coordonarea mișcărilor.

Descriere: Se numără de la 1 la 5 și se repartizează elevii pe grupe de lucru. Se distribuie la fiecare grup o farfurie și 4 paie de plastic. Se marchează două puncte pe podea : Start: Planeta Marte și Sosire: Planeta Pământ

Scop: Fiecare grup trebuie să aducă în siguranță naveta spațială(farfuria) și echipajul acesteia(membrii grupului) de pe Marte pe Pământ.

Naveta poate fi coordonată de un singur membru(Pilot) sau în echipă de patru + Pilot, utilizând paiele de plastic drept suport.

Reguli: - în formula cu un singur pilot acesta poate utiliza 4 paie suport, fără ca acestea să fie îmbinate între ele.

- în formula de echipaj de patru + pilot, fiecare membru din echipaj poate utiliza un singur pai drept suport iar pilotul coordonează;

Se fac încercări în cele două formule de lucru pe traseul stabilit.

Evaluare: Discuții despre lucrul în echipă și asumarea rolurilor în cadrul echipei;

Activitate de follow- up:

6 min

- Sesiune de întrebări și răspunsuri: invitat voluntar ONG
- Participarea la un proiect de implicare comunitară

Feedback-ul activității:

2 min

Participanții sunt rugați să noteze pe tablă cu (+) dacă le-a plăcut sau nu (-) activitatea. Se numără calificativele acordate.

The background of the page is a stylized, colorful illustration. It features a person in a brown tunic and sandals, seen from behind, sitting on a large, open book. The person is holding a long, thin object, possibly a pen or a scroll. The book is open, showing its pages. To the right of the person is a large, ornate vase or jar. The background is filled with various musical notes and lines, suggesting a connection between music and education. The overall style is artistic and illustrative.

Bibliografie:

Baban A., Petrovai D., Lemeni G. - *Consiliere și orientare*, Humanitas Educațional, București, 2002;
Tieger Paul D., Barron-Tieger Barbara - *Descoperirea propriei personalități*, Editura Teora, București, 1998;
Tomșa G. - *Consilierea și orientarea în școală*, Casa de editură și presă Viața Românească, București, 1999;
Compass - *A manual on Human Rights Education with young people* (2002) – Council of Europe Publishing.

PROIECT EDUCAȚIONAL INTERDISCIPLINAR ” CHIMIA FRUMUSEȚII”

Prof. Luca Adriana-Rodica

Colegiul Tehnic „Ioan C. Ștefănescu” Iași

„Chimia Frumuseții” este un Proiect Educațional Interdisciplinar a cărei primă ediție s-a desfășurat în acest an școlar și care s-a adresat elevilor de la specializările: tehnician chimist de laborator, operator industria de medicamente și produse cosmetice, coafor-stilist și frizer-coafor-manichiurist-pedichiurist. Echipa de implementare formată de cadre didactice de la liceele partenere, respectiv Colegiul Tehnic” Ioan C.Ștefănescu” Iași și Liceul Tehnologic ”Petru Poni ” Iași și-a propus activități care au avut ca scop informarea elevilor cu privire la produsele cosmetice: compoziția, modul de aplicare, tipuri, rețete, tehnici de lucru pentru operațiile de înfrumusețare, etc. Acest proiect vine în ajutorul elevilor și nu numai ,de a se informa, de a înțelege și a utiliza corect informațiile despre ingredientele produselor cosmetice și de igienă, despre rolul și efectele acestora.. Toate activitățile propuse s-au desfășurat sub deviza:

I-Informează-te

C-Citește eticheta

V-Verifică ingredientele

A- Alege produsul potrivit.

Abordarea interdisciplinară a activităților, a avut un rol esențial în înțelegerea noțiunilor prezentate, ceea ce a permis și a ajutat pe participanții la proiectul nostru să devină consumatori informați. Interdisciplinaritatea oferă o multitudine de oportunități și are un rol important în dezvoltarea și consolidarea creativității elevilor.

Principalele aspecte ale structurii proiectului sunt:

1. GRUPUL ȚINTĂ: Elevi de la școlile partenere(clasele IX-XII liceu și IX-XI învățământ profesional); cadre didactice de specialitate.

2. RESURSE PROIECTULUI:

Resurse umane: elevii de la cele două unități școlare, cadre didactice implicate în proiect, părinții elevilor participanți, parteneri (stiliști, reprezentanți firme pentru produse cosmetice);

Resurse materiale: produse cosmetice, cărți de specialitate, reviste, cataloage și prospecte pentru produse cosmetice, sticlărie, ustensile și aparatură de laborator, substanțe și reactivi chimici, albume cu poze din timpul activităților.

3. SCOPUL PROIECTULUI: dezvoltarea abilităților de comunicare, consolidarea deprinderilor de muncă în echipă, formarea și dezvoltarea competenței de ” a învăța să înveți”, prezentarea fiecărei unități școlare, realizarea de materiale despre produsele cosmetice, exersarea aptitudinilor estetice și creative, promovarea dialogului între elevii școlilor partenere și, nu în ultimul rând, consolidarea spiritului competitiv al participanților.

4. IMPACTUL AȘTEPTAT: oferirea de oportunități pentru abordarea interdisciplinară a unor teme, realizarea de conexiuni între noțiuni de la discipline diferite (chimie, estetica și igienă, în special), valorificarea unor surse diverse de informare și documentare, cunoașterea unor noțiuni generale despre legislația privind comercializarea produselor cosmetice, etc

5. ACTIVITĂȚI PROPUSE: prezentare de produse cosmetice, atelier de machiaj, activități practice de laborator pentru realizarea de produse cosmetice, activități practice de analiză a unor produse cosmetice.

6. ACTIVITĂȚI DE PROMOVARE/DISEMINARE A PROIECTULUI: promovarea proiectului și publicarea rezultatelor (intermediare și finale) pe site-urile si paginile de facebook ale școlilor partenere; prezentarea proiectului și a rezultatelor obținute în cadrul cercurilor pedagogice sau în cadrul comisiilor metodice.

Voi prezenta în continuare câteva aspecte de la activitățile proiectului.

1.Prezentare de produse cosmetice: Șamponul: tipuri de șampon, ingrediente de bază, rolul și efectul lor, principii de formulare, rețete de șampon, cum ne alegem șamponul potrivit în funcție de păr. Elevii au completat fișe de autodiagnosticare prin care au identificat caracteristici proprii legate de tipul de păr , aspecte legate de scalp, șampon potrivit.

2. Atelierul de machiaj: Fondul de ten: tipuri de fond de ten, moduri de aplicare, ingrediente și rolul lor, alegerea corectă a fondului de ten, rețete pentru fondul de ten. Elevii au identificat elemente importante care se iau în considerare la alegerea fondului de ten potrivit fiecărui tip de ten.

3. Activitate practică de analiză a unor produse cosmetice: la această activitate desfășurată în laboratorul de chimie, elevii au învățat să determine pH-ul diferitelor produse cosmetice sau de

igienă (gel de duș, șampon, deodorant, săpun lichid, creme, etc.), sau să determine aciditatea unor produse.

4. Activitate practică de realizare a săpunului hand-made: elevii au învățat să realizeze în laborator săpun hand-made cu ulei de cocos, ulei de măsline și cu lămâie.

Activitățile proiectului s-au desfășurat la ambele unități școlare și elevii implicați au realizat prezentări ale activităților cu care s-a realizat un portofoliu al proiectului. Feedback-ul primit din partea elevilor și a cadrelor didactice participante la activitățile din cadrul proiectului, ne-au întărit convingerea că tema aleasă este una de interes și cu impact pozitiv. Ne propunem ca acest proiect să se dezvolte, să aibă mai mulți parteneri și să implicăm cât mai mulți elevi. De asemenea, tematica abordată va fi mai diversă, cu implicații mai complexe pe care ni le dorim să le studiem împreună cu elevii și colegii noștri.

O EXPERIENȚĂ INEDITĂ – CLIL

Prof. Paraschiv Ileana – Cosmina

Școala Gimnazială Specială „Constantin Păunescu” Iași

În ultima perioadă am avut oportunitatea de a face parte din echipa Proiectului Erasmus+ „**Camps-CLIL FOR ARTS AND MUSIC TEACHING IN PRIMARY SCHOOLS**” – 2022-1-ES01-KA220-SCH-000087951. Acest proiect și-a propus să ofere cadrelor didactice din învățământul primar o formare metodologică fiabilă, dar accesibilă, care să le ofere cunoștințe și experiență în domeniul CLIL, astfel încât să poată crea activități simple de predare a unor discipline în limba engleză.

Metoda CLIL (Content and Language Integrated Learning) este o metodă de predare-evaluare bazată pe parcurgerea diverselor discipline școlare prin intermediul unei limbi străine, în cazul acesta limba engleză. Scopul metodei CLIL este dublu: pe de o parte elevii vor acumula cunoștințe într-un anumit domeniu, de exemplu arte, muzică, iar pe de altă parte, își vor îmbunătăți și abilitățile de comunicare în limba engleză.

Implementarea CLIL (Învățarea integrată a conținutului și a limbii) în cadrul lecțiilor de muzică pentru copiii din școala primară poate avea numeroase rezultate pozitive, atât în ceea ce privește dobândirea limbii, cât și dezvoltarea muzicală. Iată câteva beneficii potențiale:

Abilități lingvistice îmbunătățite- Combinarea învățării limbilor străine cu educația muzicală le oferă elevilor mai multe oportunități de a-și exersa și îmbunătăți competențele lingvistice într-un context semnificativ. Cunoștințe muzicale îmbunătățite-CLIL îi ajută pe elevi să dezvolte o înțelegere mai profundă a conceptelor, tehnicilor și terminologiei muzicale pe măsură ce se implică în această materie într-o a doua limbă.

Creșterea motivației și a implicării- Integrarea limbii și a muzicii poate face lecțiile mai plăcute și mai stimulante, ceea ce duce la niveluri mai ridicate de motivație și angajament în rândul elevilor. Dezvoltarea abilităților de gândire critică-Analizarea, discutarea și crearea de muzică într-o a doua limbă încurajează elevii să gândească critic și să rezolve probleme, consolidându-și abilitățile cognitive.

Conștientizarea și aprecierea culturală-Explorarea muzicii din diferite culturi favorizează o înțelegere și o apreciere mai largă a tradițiilor muzicale globale, consolidând în același timp învățarea limbii. Creativitate sporită și auto-exprimare-CLIL în cadrul lecțiilor de muzică le oferă

elevilor oportunități de a se exprima artistic prin compunerea, interpretarea sau răspunsul la muzică, promovând dezvoltarea lor creativă.

Îmbunătățirea încrederii și a stimei de sine-Învățarea și interpretarea cu succes a muzicii într-o a doua limbă poate spori încrederea și stima de sine a elevilor, dându-le posibilitatea de a accepta noi provocări. Competențe transferabile- Abilitățile dezvoltate prin intermediul CLIL în cadrul lecțiilor de muzică, cum ar fi comunicarea, gândirea critică și rezolvarea problemelor, sunt valoroase în diverse materii și situații din viața reală.

Prin implementarea CLIL în cadrul lecțiilor de muzică pentru copiii din ciclul primar, educatorii pot promova un mediu de învățare bogat și atractiv, care alimentează atât dezvoltarea limbajului, cât și creșterea muzicală.

În concluzie, CLIL în artă și muzică oferă o abordare integrată și multidisciplinară care îmbină dezvoltarea lingvistică cu explorarea și crearea artistică, ajutând la dezvoltarea armonioasă a elevilor.

Iată un exemplu de proiectare a unei activități CLIL desfășurată de mine în cadrul Proiectului Erasmus+ **"CAMPS-CLIL FOR ARTS AND MUSIC TEACHING IN PRIMARY SCHOOLS"**

Project Number: 2022-1-ES01-KA220-SCH-000087951

Subject	☐ Arts ☒ Music
Age level	☒ 11 – 12 years old
Topic (to be used as a title)	<i>Musical instruments in Rondo Alla Turca</i>
Time	<i>50 min</i>
Teaching and learning aims	<i>Please specify the teaching aims of the video.</i> <i>At the end of the lesson pupils will be able to:</i> - define musical family terms (string, wind, and percussion) - describe musical instruments in the string, wind, and percussion families - identify musical instruments by image and sound - express curiosity about many kinds of musical instruments and awareness of the importance of each instrument in the creation of music - discover the instruments in a video - recognize the different sounds that each instrument can produce

Equip ment and mater ials	<i>Please list the equipment/materials needed to carry out the lesson in class with pupils</i> - computer or laptop - overhead projector - board or smartboard - worksheets (digital or on paper): • https://wordwall.net/resource/62357602/musical-instrument-families • https://6qvxpjda8.execute-api.eu-west-1.amazonaws.com/docs/tLuQKibID6YX2kJ4NsqY07dKSkdqBd?sig=d18502b940275447e65ac490c9f79840ea789a1a9c64eac096bb14b5f020e8d3 • https://6qvxpjda8.execute-api.eu-west-1.amazonaws.com/docs/2UvIHZCJpzbM3x0H26V5AZ7crS74XA?sig=527cfed67f26625bc6c173a3e0af67ca2dae0bc74af6b329c0ddc96c0ea012ed - Videos: • https://youtu.be/ZAqvUSexaqU • https://youtu.be/qJT6kPp-c3o	
Learn ing outco mes (4 Cs)	<i>Content</i>	- Musical instruments - Families of musical instruments - Sounds of the instruments
	<i>Cognition</i>	- identifying musical instruments by image and sound - describing features of musical instruments - classifying musical instruments - matching the instruments to the correct sounds they produce
	<i>Culture</i>	Learning about musical instruments and Mozart's compositions
	<i>Communication</i>	Language Function: <i>Speaking about musical instruments and their classification</i> Vocabulary: <i>wood, metal, string, percussion, wind, made of, blow, pluck, hit, flute, drum, trumpet, horn, piano, violin</i> Verb: <i>Present Simple</i> Language structure: <i>If you could play any musical instrument, what would you play? Why? What instrument do you think would be the most challenging to learn to play? Why? What instrument do you think would be easiest to learn to play? Why?</i> <i>What is it made of? What musical instrument sounds like this? I think it is....</i>

		What instrument do you think it is? I think it is... because...
Activities	Step 1: Warm up - The teacher asks the pupils if they play any musical instrument. - After receiving the answers, the teacher introduces the topic of the lesson by asking the pupils: <i>If you could play any musical instrument, what would you play? Why? What instrument do you think would be the most challenging to learn to play?</i> Step 2: Musical instruments and their classification - The teacher presents the topic of the lesson, musical instruments, and the main families they belong to. On the board, the teacher draws a table with three columns and then asks the pupils to watch the video: https://youtu.be/ZAqvUSexaqU. While watching, pupils must take notes on the main groups of musical instruments and as many names of musical instruments as possible. - After watching the video, pupils, in turn, write the information they have retained from the table on the board or do the following digital exercise: https://wordwall.net/resource/62357602/musical-instrument-families (or the paper-based one: https://6qvwxwpjda8.execute-api.eu-west-1.amazonaws.com/docs/tLuQKibID6YX2kJ4NsqY07dKSkdqBd?sig=d18502b940275447e65ac490c9f79840ea789a1a9c64eac096bb14b5f020e8d3) Step 3: Features of musical instruments - The teacher presents the pupils with the common features of the musical instruments (how the sound is produced, what they are made of etc.). - Then the teacher divides the pupils into pairs and gives each pair a set of musical instrument matching cards. Pupils are told to sort the instrument cards into their appropriate musical instrument families. - When all pairs have sorted their cards, the pupils, together with the teacher, briefly discuss each instrument to ensure understanding. To reinforce their understanding, pupils are asked to do the following quiz: https://quizizz.com/print/quiz/642b0cd37f4351001d4ead0d Step 4: Identification of the instruments in Rondo Alla Turca - The teacher asks the pupils to watch the video https://youtu.be/qJT6kPp-c3o - Rondo Alla Turca. While watching, pupils must answer different general questions on a handout (e.g., <i>How many instruments could you notice? Have you ever seen them in reality?</i>). - Then the teacher hands in a worksheet that shows all the instruments on the video: https://6qvwxwpjda8.execute-api.eu-west-1.amazonaws.com/docs/2UvIHZCJpzbM3x0H26V5AZ7crS74XA?sig=527cfed67f26625bc6c173a3e0af67ca2dae0bc74af6b329c0ddc96c0ea012ed and asks pupils to fill in the information (regarding name of the instrument, colour, if they have strings, what they are made of, and what family they belong to). Step 5: Imitating musical instruments - At the end of the activity, the teacher plays Rondo Alla Turca again and encourages students to move around the classroom, creating their own movement for the musical theme and imitating the posture of the musicians when playing the	

	instruments.
Evaluation	Initial evaluation: at the beginning of the lesson, the teacher will check their previous knowledge regarding the names of musical instruments. Formative evaluation: It will be conducted by continuously observing the students' participation in all suggested activities, as well as their performances and attitudes. Final evaluation: the final task assigned for the unit (in Step 4) will be used for the final evaluation at the conclusion of the unit.

Bibliografie:

<https://camps.pixel-online.org/press-reviews.php>

PROIECT DIDACTIC- „ROBOTEL ȘI ROBOTICA”-ACTIVITATE PRACTICĂ

*Prof. Radu Elena-Florentina,
Grădinița “Brândușa”, sector 3, București*

Grupa: mare

Tema anuală: „Cum, când și de ce se întâmplă?”

Tema proiectului tematic: „Micii ecologiști în acțiune ”

Tema săptămânii: “Natura, comoara noastră”

Tema zilei: ““Natura s-o protejăm/ Inima s-o bucurăm”!!”

Categoria de activitate: Activități pe domenii experiențiale/ Domeniul Om și societate-

Activitate practică

Subiect ludic : „Roboțel și Roboțica”-activitate practică;

Obiective cognitive:

- Oc1 - să denumească materialele și instrumentele de lucru puse la dispoziție;
- Oc2 -să urmărească cu atenție explicațiile educatoarei;
- Oc3 -să lipească în spațiul dat elementele constitutive ale roboțelului;
- Oc4- să îndoiaie sârma pentru a realiza membrele superioare ale roboțelului;
- Oc5 -să lucreze cu grijă pentru a păstra aspectul îngrijit al lucrării practice.

SCENARIUL DIDACTIC

Evenimentul didactic	Ob Op	Conținutul științific și sarcini de învățare	Strategii didactice	
			Metode si Procedee	Mijloace didactice
1. Captarea atenției	Oc2 Oa1	Se captează atenția copiilor prin prezentarea unor planșe reprezentând reproduceri de jucării din materiale refolosibile. Astfel se remarcă faptul că jucăriile pot fi realizate și din lucruri de care nu mai avem nevoie. „- De ce credeți că este important să le găsim o utilitate materialelor refolosibile?”	Surpriza Conversația Brainstorming	Imagini cu jucării din materiale refolosibile
2. Enunțarea temei și a obiectivelor	Oa1 Oc2	Se prezintă într-o manieră accesibilă copiilor tema și obiectivele activității. Tema activității: ”Roboțel/ Roboțica” Obiectivele activității: crearea unui roboțel din materiale refolosibile cu care ulterior se va îmbogăți spațiul educațional.	Conversația Explicația	Material didactic

3. Actualizarea cunoștințelor	Oc2 Omp 2 Oc1	Se face prin câteva întrebări: „-Vouă vă plac jucăriile? De ce?” „-Din ce materiale sunt realizate jucăriile voastre preferate?” „-Ce putem face însă cu materialele refolosibile? Care sunt aceste?” -Din ce părți componente este alcătuit Ecologel? Se intuiesc materialele, tehnicile și modul de lucru specific. Se vor oferi informații și precizări suplimentare referitoare la fiecare tehnică.	Conversația -Observația -Explicația - Frontal	Panou Imagini cu diverse jucării realizate din materiale refolosibile
4. Prezentarea conținutului	Oc1 Oc2 Oa2	Intuirea materialului: Copiii vor fi solicitați să recunoască și să descrie materialele de pe mese: tubul de hârtie igienică, ochișori, lipici, sârmă colorată, capace, nasturi, șervețele. Prezentarea modelului si analiza modelului Se prezintă modelul realizat și se exemplifică tehnicile și procedeele de lucru prin realizarea unui alt model. Modelul educatoarei rămâne expus pe parcursul activității, cu rol de orientare.	Explicația conversație introdusivă -conversația	tub hârtie igienică, folie de aluminiu, ochișori, sârmă colorată, capace, nasture, coșulețe, lipici, șervețele
5. Dirijarea învățării	Oc2 Oc3 Oc4 Oa2 Oa1 Opm 1	Explicarea și demonstrarea modului de lucru: a) Demonstrarea acțiunilor ce urmează să le efectueze pentru realizarea temei. <i>Se prezintă produsul model și se expune în fața copiilor, pentru a fi ușor de vizualizat</i> <i>Demonstrez cum trebuie să lucreze și le voi atrage atenția copiilor că trebuie să facă o lucrare frumoasă și curată, pentru ca Ecologel să fie mulțumit.</i> <i>Voi lucra pe model, respectând pașii.</i> Le voi prezenta copiilor câteva reguli ce trebuie respectate în realizarea lucrării: ✧ <i>utilizarea corectă și atentă a instrumentelor,</i> ✧ <i>folosirea cantității mici de lipici;</i> ✧ <i>aspectul estetic al produsului.</i> Se lasă libertate copiilor în alegerea decorațiunilor pentru roboțel, pentru a stimula imaginația creatoare a acestora în realizarea unei lucrări plastice originale. După ce explic tehnica de lucru și intuim materialele de care au nevoie, se trece la realizarea lucrărilor de către copii. a) Încălzirea musculaturii mici a mâinii prin următoarele exerciții : Mâinile nu stau deloc	- conversația; - demonstrați a -explicatia; -exemplul; -observația; -joc; -exersarea;	tub hârtie igienică, folie de aluminiu, ochișori, sârmă colorată, capace, nasture, coșulețe, lipici, șervețele

	Opm 2 Oc5 Oc4 Oc2 Opm 1	Și se pregătesc de joc Degetele-mi sunt petale, Le deschid ca pe o floare, Boboc, floare, boboc, floare. Ploaie cade ne-ncetat, Vârful degetelor bat, Iar apoi le răsfirăm Și la pian noi cântăm Executarea lucrărilor: Pe tot parcursul activității voi urmări îndeaproape modul de executare al lucrării (sugestii, explicații suplimentare, corectarea poziției la masa de lucru), voi stimula copiii în realizarea temei și îi voi îndruma pe cei care întâmpină greutăți.		
6.Realizarea feed-backului și obținerea performanței	Oc5 Oc2 Oc3 Oc4 Opm 2 Oa2	Le voi atrage atenția să lucreze curat și ordonat. Voi da semnalul de începere a lucrului:”Și acum spor la lucru!”. În timp ce copiii lucrează, voi trece printre măsuțe, voi da indicații generale și individuale, dacă este cazul. Voi urmări dacă respectă tehnica de lucru, dacă întâmpină greutăți în realizarea lucrării. Cu câteva minute înainte de finalul activității voi anunța copiii să se apropie de terminarea lucrării.Fiecare copil va plasa lucrarea pe macheta special concepută pentru expunerea lucrărilor. Cu ajutorul metodei ”turul galeriei” se vor aprecia lucrările realizate din punct de vedere al aplicării tehnicii de lucru și al aspectului estetic.	Conversația Exercițiul Turul galeriei	
7.. Retentia și transferul	Oa2	Se adresează copiilor întrebări legate de activitatea desfășurată: - Ce am realizat noi astăzi? - Cum arătați voi că sunteți mici ecologiști?	Conversația	Produsele realizate de preșcolari

Bibliografie:

Cojocariu, Venera Mihaela, „Teoria și metodologia instruirii”, E.D.P. Bacău, 2004;

Glava, A., Pascal, M., Tătaru, L., L. –, „Educație timpurie – Ghid metodic pentru aplicarea curriculumului preșcolar”, Ed. Paralela 45, Pitești, 2009.

PROIECTUL EDUCAȚIONAL *PER ASPERA AD ASTRA*

Prof. Sergiu Sandu, Prof. Iustin Rusu

Colegiul Național de Artă „Octav Băncilă” Iași

În contextul economic și social actual, piața muncii în domeniul artistic are un caracter de exclusivitate, criteriile de evaluare ale angajatorilor fiind caracterizate de un nivel din ce în ce mai ridicat de performanță. Mai mult, ele nu au un caracter individualizat pentru fiecare țară, specificul activității interpretative și pedagogice în acest domeniu având un caracter universal, care poate fi transferat cu ușurință la nivelul oricărui spațiu socio-cultural. Astfel, formarea tânărului instrumentist, în contextul unei educații nonformale, trebuie să aibă permanent în vedere standardul internațional de performanță, ca reper esențial, precum și trăsătura fundamentală de competitivitate.

Echipa de proiect a considerat că desfășurarea unui concurs de interpretare instrumentală, ca activitate educativă, este necesară pentru stimularea motivațională a elevilor din învățământul de masă care studiază un instrument cu caracter opțional, precum și a elevilor din liceele vocaționale, dar și pentru raportarea lor la standarde unitare de evaluare, stabilite în acord cu posibili angajatori și cu cadrul formator de la nivelul învățământului superior.

În acest context, proiectul educațional *Per aspera ad astra* și-a propus ca obiective ale educației nonformale, încurajarea, canalizarea și stimularea interesului tinerilor spre studiul muzicii, în învățământul de stat sau particular, precum și conștientizarea contribuției muzicii la constituirea fondului cultural comun al societății. De asemenea, prin organizarea acestui proiect dedicat activităților extracurriculare, ne-am dorit un context care să faciliteze fuzionarea școlilor interpretative din țară și străinătate, și, concomitent, să dezvolte receptivitatea elevilor din toate contextele formale față de diversitatea culturală.

Proiectul nostru educațional urmărește dezvoltarea disponibilității elevilor, atât din școlile vocaționale, cât și din învățământul de masă, de a transfera în viața socială valori estetice autentice, precum și desăvârșirea personalității artistului în devenire și a viitorului consumator avizat de artă.

Având ca activitate principală organizarea unui concurs de interpretare dedicat tuturor elevilor iubitori de muzică care studiază un instrument, atât în context formal, cât și nonformal, proiectul educațional *Per aspera ad astra* intenționează să realizeze promovarea și stimularea elevilor într-un cadru competițional, oferindu-le concurenților posibilitatea de a-și demonstra performanțele tehnice și artistice, să evidențieze relevarea specificului fiecărei școli interpretative de

tradiție din România și din străinătate, dar și să diversifice și să dezvolte repertoriul prin abordarea unei game cât mai variate de lucrări din creația românească și universală.

Ca echipă de proiect, considerăm că educația artistică trebuie să urmărească formarea capacității de a percepe, a însuși și a folosi adecvat valorile artistice. Astfel, proiectul nostru dorește să ofere elevilor instrumentiști posibilitatea de a lua contact cu valorile estetice autentice și să dezvolte receptivitatea elevilor față de fenomenul artistic și educarea lor în sensul de a evalua și a aprecia lucrările consacrate ale repertoriului specific instrumentelor de suflat.

Concomitent, organizarea unui astfel de proiect într-un liceu vocațional oferă cadrul necesar întâlnirii și schimbului de experiență dintre profesorii ce participă cu elevi, concomitent cu crearea legăturilor între învățământul preuniversitar și cel universitar și a oportunităților pentru evoluția ulterioară a copiilor talentați.

Așadar, proiectul nostru *Per aspera ad astra* își propune stimularea creativității elevilor într-un context nonformal, în sensul în care interpretarea instrumentală realizează actul unei creații prin intermediul gândirii și sensibilității originale a interpreților, făcând sensibil pentru public chiar și ceea ce nu exista în partitură decât în stare virtuală. Exercițându-se asupra unor lucrări create în decursul timpului, interpretarea artistică poate să le dea o actualitate în care se vor reflecta, deopotrivă, personalitatea și viziunea interpreților. Mai mult, muzica fiind o artă prin excelență sonoră, opera de artă muzicală nu-și poate atinge scopul pentru care a fost creată, decât dacă este ascultată, astfel că, pentru cel care ascultă muzică, interpretul joacă un rol mai important chiar decât creatorul.

În ciuda tuturor provocărilor și dificultăților întâlnite în organizarea proiectului nostru, am reușit să realizăm cu succes nouă ediții și considerăm că am reușit să ne îndeplinim toate obiectivele și să oferim un context nonformal deosebit pentru elevii care iubesc muzica și să cânte la un instrument.

EDUCAȚIE ECOLOGICĂ SAU CUM SĂ SCHIMBI LUMEA ÎN MOD SUSTENABIL

*Prof. înv. primar Savu Lia Melisa
Școala Gimnazială Vulcana Pandeale*

Școala Gimnazială Vulcana Pandeale din județul Dâmbovița este beneficiar al proiectului de mobilitate în domeniul educației școlare, nr. referință: 2023-1-RO01-KA122-SCH-000128512, intitulat „Eco-cetățenii viitorului”, finanțat de Uniunea Europeană, în cadrul Acțiunii Cheie 1 a Programului Erasmus+. Proiectul este implementat în perioada 01 septembrie 2023-30 septembrie 2024.

În perioada 6-10 noiembrie 2023, am participat la cursul “Education for sustainability”, desfășurat în Praga, Cehia. Cursul s-a derulat pe o perioadă de 5 zile. Obiectivele cursului au fost următoarele:

- să dezvolte strategii de creare a proiectelor educaționale ce promovează sustenabilitatea în școală;
- să se familiarizeze cu concepte precum sustenabilitate, educația sustenabilă, obiective de dezvoltare durabilă, responsabilitate față de mediu, educație în aer liber, despre valori ce promovează sustenabilitatea din punctul de vedere al mediului în activitatea educațională;
- să practice strategii despre cum să crească gradul de conștientizare a elevilor, să-i încurajeze să ia măsuri și să dezvolte responsabilitatea personală față de mediu;
- să practice și să planifice cum să implementeze sustenabilitatea direct în activitatea educațională;
- să pregătească participanții în vederea implementării sustenabilității în activitatea educațională, oferind exemple de strategii cu privire la dezvoltarea responsabilității elevilor în domeniul educației ecologice sustenabile pentru ca aceștia să acționeze ca viitori cetățeni în moduri care să contribuie la modele de viață mai durabile.

În cadrul cursului “Education for sustainability” am participat la activități teoretice și practice care au avut ca temă principală educația pentru mediu. În cadrul acestora am învățat diverse metode și strategii specifice educației ecologice. Am participat la activități precum:

- jocuri cooperative în echipă în natură ce abordează educația în aer liber, folosind aplicația Goosechase;

- atelier de creativitate privind dezvoltarea unor proiecte educaționale ce promovează practici responsabile ale elevilor față de mediu;
- lucru în echipe pe tema sustenabilității din punctul de vedere al mediului, folosind metode didactice alternative;
- activitate în grup despre predarea responsabilității și a deciziilor responsabile față de mediu;
- exerciții de creare a unor soluții care să promoveze educația ecologică;
- activitate privind valori ce promovează sustenabilitatea din punctul de vedere al mediului în activitatea educațională.

Rezultatele învățării au fost următoarele:

- cunoștințe dobândite despre cele 17 obiective de dezvoltare durabilă și politicile UE și acțiunile prioritare acestora;
- tehnici și strategii de educație în aer liber;
- cunoștințe dobândite despre dezvoltarea unor proiecte educaționale ce promovează practici responsabile ale elevilor față de mediu;
- competențe profesionale în domeniul sustenabilității din punctul de vedere al mediului;
- instrumente și metode de integrare a unor practici responsabile față de mediu în activitatea școlii;
- metode și strategii de responsabilizare a elevilor cu scopul de a promova dezvoltarea durabilă.

În urma participării la curs, am dobândit cunoștințe pe care le-am folosit în realizarea diferitelor activități de tip nonformal la școală. Una dintre strategii pe care le-am folosit a fost strategia de responsabilizare a elevilor cu scopul de a promova dezvoltarea durabilă cu ajutorul aplicației digitale Goosechase, la o activitate de tip nonformal în programul Săptămâna Verde cu tema *Comportamente responsabile față de mediul înconjurător*.

Lecția a început cu o imagine în care este o ilustrație pe baza textului propus (*Lumea nouă* - după Ioana Chicet-Macoveiciuc) și sunt afișate următoarele propoziții: *Văd.../Cred.../Mă întreb că*. Elevii au fost rugați să privească imaginea proiectată la tablă și să completeze oral enunțurile.

După aceea, elevii au primit fișa cu textul propus pentru activitate și au lecturat în gând textul, după l-au citit cu voce tare. Elevii au fost rugați să clasifice personajele în funcție de comportamentul lor față de mediu. În continuare, elevii vor fi împărțiți în trei grupe, iar fiecare grupă va primi o fișă de lucru pe baza textului în care vor completa pe baza textului deosebiri între lumea nouă și lumea veche.

În continuare, aceștia au fost invitați în curtea școlii să participe la următorul joc numit “Eco-cetățenii viitorului” cu ajutorul aplicației Goosechase. Elevii au folosit tabletele pentru a participa la acest joc. Aceștia au fost invitați să realizeze niște provocări în natură, observând în timp real mediul înconjurător cu ajutorul tehnologiei. Câteva dintre provocările primite de elevi sunt ilustrate în imaginile de mai jos preluate din aplicația Goosechase:

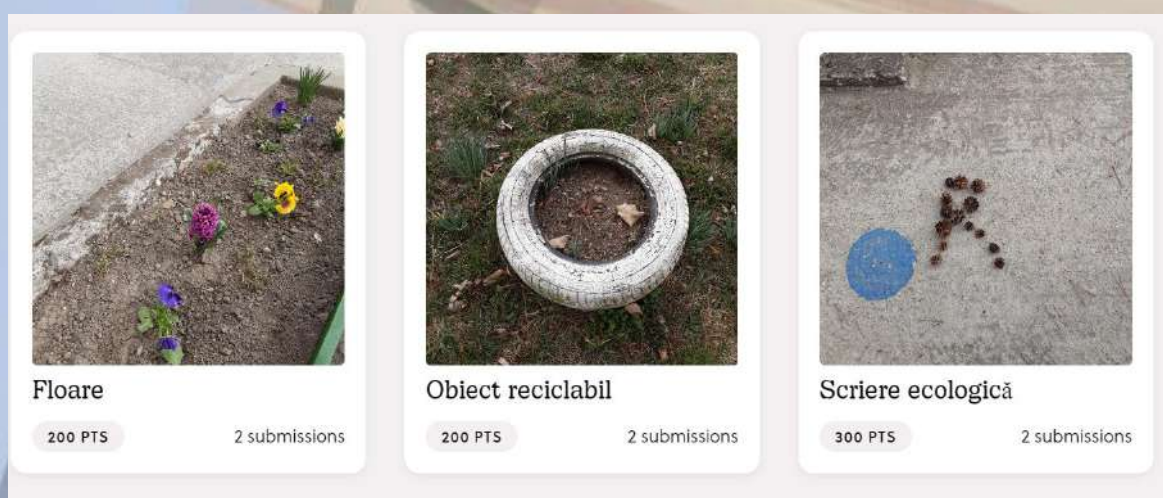
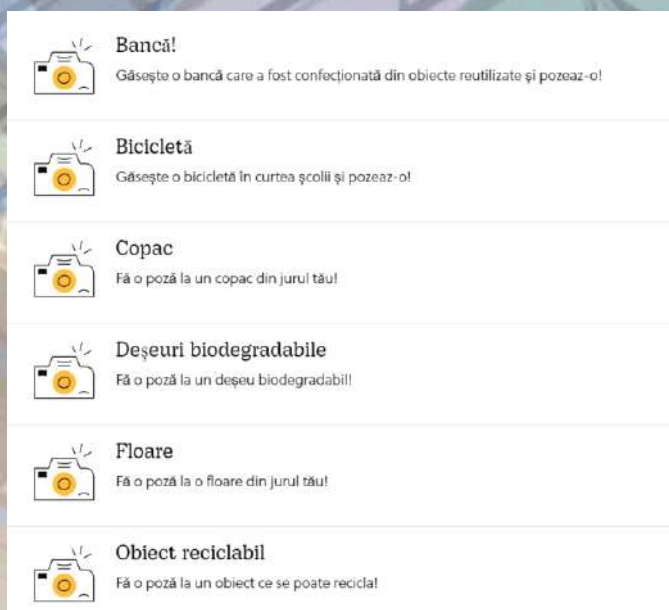

FIGURA NR. 1 – IMAGINI CU PROVOCĂRILE JOCULUI DIGITAL “ECO-CETĂȚENII VIITORULUI” CU AJUTORUL APLICAȚIEI GOOSECHASE

În concluzie, cursul a reprezentat o oportunitate de dezvoltare profesională, dar și personală în domeniul educației sustenabile. Consider că mi-am dezvoltat abilitățile necesare identificării și promovării strategiilor cu privire la modul de conștientizare a elevilor asupra unei vieți sustenabile, de a-i încuraja să ia decizii responsabile și informate și să facă acțiuni individuale și colective pentru a schimba societatea într-un mod durabil și, în același timp, de a avea grijă de planetă.

The background of the page features a stylized illustration. On the left, a person is shown climbing a tall ladder. To the right of the ladder is a large, open book with many pages. The entire scene is set against a light blue background with abstract, wavy lines. The top and bottom edges of the page are decorated with a repeating pattern of orange circles and musical notes.

Bibliografie:

Suport de curs "Education for Sustainability", furnizor de curs: ITC International Training centre s.r.o, 06-10.11.2023, Praga, Republica Cehă

Disclaimer: „Finanțat de Uniunea Europeană. Punctele de vedere și opiniile exprimate aparțin, însă, exclusiv autorului (autorilor) și nu reflectă neapărat punctele de vedere și opiniile Uniunii Europene sau ale Agenției Naționale pentru Programe Comunitare în Domeniul Educației și Formării Profesionale (ANPCDEFP). Nici Uniunea Europeană și nici ANPCDEFP nu pot fi ținute răspunzătoare pentru acestea.”

ECO-GRĂDINIȚA – EDUCAȚIE ÎN AER LIBER

*Prof. învă. preșcolar Tanase Simona
Grădinița cu Program prelungit „Sf. Sava” Iași*

Am ales să vă scriu câteva cuvinte despre o grădiniță deosebit de interesantă – o grădiniță în aer liber, dar și despre beneficiile sale în formarea copilului. Grădinița din Cork, Irlanda invită pe cei mici în aer liber, ea reprezintă un fel de start/reper al unei dezvoltări și formări a copiilor în cadrul naturii. Astfel, copiii petrec toată ziua afară bucurându-se de o experiență și o educație unică, se conectează cu natura, inspirând aerul proaspăt și profitând de exercițiile de care au nevoie; de asemenea, cei mici reușesc să-și dezvolte abilitățile de comunicare, imaginație și gândire, construindu-și în mod autentic și trainic încrederea și rezistența, dar cel mai important, distrându-se mult.

Cei mici iau parte la o mare varietate de activități, cum ar fi construirea de viziuni, realizarea de imagini cu frunze, crearea de lumi fanteziste, gătitul în bucătării cu noroi și îngrijirea mediului înconjurător, precum și o mulțime de oportunități de explorare gratuită a lumii naturale din jurul lor. Personalul didactic este foarte bine calificat, cu o pasiune pentru învățarea în aer liber; cadrele didactice înțeleg cum să acopere toate domeniile curriculum-ului pentru anii timpurii într-un mod practic interesant, pe care copiii îl iubesc, formalul împletindu-se firesc cu nonformalul.

ECO Preschool, căci așa se numește „curentul”, oferă copiilor oportunitatea de a-și petrece zilele preșcolare în mediul natural, mai degrabă decât într-o sală de clasă, experimentând anotimpurile de prima mână și dezvoltându-și curiozitatea înăscută și dragostea de a învăța. Ceea ce este însă cel mai important de precizat este tocmai însoțirea nonformalului cu formalul, pe timpul întregii zile. Educația nonformală le oferă copiilor posibilitatea de a dezvolta valorile lor, abilitățile și competențele, altele decât cele dezvoltate în cadrul educației formale. Aceste competențe (numite „soft skills”), includ o gamă largă de competențe interpersonale, cum ar fi: spirit de echipă, de organizare și de gestionare a conflictelor, conștientizare interculturală, leadership, planificarea, organizarea, coordonarea și rezolvarea problemelor practice, abilitățile, munca în echipă, încrederea în sine, disciplina și responsabilitatea.

Ce este special la acest tip de educație este faptul că cei mici sunt actorii activ implicați în procesul de învățământ / învățare. Metodele care sunt utilizate le oferă instrumentele necesare pentru a dezvolta în continuare abilități și atitudini (învățare prin practică). Educația „non-formală” nu este nestructurată, procesul de învățare non-formală este proiectat în așa fel încât creează un mediu în care cursantul este propriul arhitect în dezvoltarea competențelor sale, după principiul: „Oamenii pe primul loc”.

În lumea modernă a consolelor de jocuri și a jucăriilor interactive, este ușor să treci cu vederea importanța jocului în aer liber. Mediul natural oferă copiilor și nu numai, șansa de a se conecta cu lumea naturală. Aceasta livrează experiențe de primă mână de viață și creștere, oportunități nesfârșite pentru creativitate și imaginație, precum și îmbunătățirea tonusului și dezvoltării fizice, nenumăratele beneficii ale jocului în aer liber având un impact real pozitiv asupra vieții copiilor.

Afară este un mediu natural pentru copii. Există o libertate asociată spațiului care nu poate fi replicată în interior. Dacă copiii se simt ca acasă într-un anumit spațiu, pare firesc să-i înveți în acea zonă; educația nu ar trebui să fie o corvoadă, ci o ocupație plăcută, care merită. Copiii care se joacă și învață într-un mediu în aer liber, par mai activi, absorbiți, motivați și intenționați, și dezvoltă o atitudine mai pozitivă față de învățare.

Mediul în care lucrăm și ne jucăm ne afectează emoțiile. Copiii vor fi adesea mai puțin inhibați afară și mai dispuși să se alăture activităților, să vorbească și să iasă din carapace. În spațiile supraaglomerate, comportamentul copiilor se poate schimba, unii pot deveni mai agresivi, în timp ce alții devin mai solitari.

În aer liber este locul perfect pentru a învăța prin mișcare, care este una dintre cele patru modalități prin care copiii pot învăța. Alături de acestea sunt uriașele beneficii pentru sănătate asociate cu a fi în aer liber și activ. La ECO-grădinița există activități precum alergat, cățărat, săpat și legănat din crengi, nevoile de exerciții ale copiilor sunt mai mult decât îndeplinite în fiecare zi, reducând astfel riscul de obezitate infantilă.

Există diverse modalități prin care joaca în aer liber poate îmbunătăți dezvoltarea personală, emoțională și fizică a copiilor.

Domeniul social este, de asemenea atins, copiii învățând să negocieze în urma unor planuri elaborate alături de prietenii lor. Aceștia pot să construiască un adăpost pentru un arici sau exersând al cui este rândul primul pe leagăn de frânghie. Ei învață să coopereze prin jocuri de grup și se bucură de compania celorlalți în timp ce se joacă și se relaxează.

Comunicare și limbaj. Copiii sunt motivați să vorbească prin experiențe stimulatoare, iar o zi în pădure le oferă copiilor multe despre care să vorbească. Important este să înțelegem valoarea acestor experiențe, creându-le un mediu relaxant, de susținere, în care copiii se simt în siguranță și apreciați și, cu fiecare ocazie de-a lungul zilei, să promovăm vorbirea de înaltă calitate, care dezvoltă încrederea copiilor și abilitățile de vorbire și ascultare.

Înțelegerea lumii. De unde începem cu această zonă? Învățare despre floră și faună, cicluri de viață, vreme, anotimpuri, creștere, habitate, izolație, lumină și întuneric, sunet, forțe... lista este nesfârșită. Suntem în sala de clasă a naturii și profităm la maximum de ea.

Beneficiile jocului în aer liber ar putea umple un întreg site de la sine! Trebuie doar să le descoperim! În aer liber este locul unde ar trebui să fie copiii noștri!

Bibliografie

- Agafștei, Alina, *Ecologie: Îndrumător practic*, Editura PIM, Iași, 2018
Arhip, Ana, *Educația ecologică și supraviețuirea omului*, Editura ARC, Chișinău, 1996
Berca, Mihai, *Ecologie generală și protecția mediului*, Editura Ceres, București, 2000
Cătrună, Gheorghe Mandizu, *Ecosfera: viața și mediul ei natural*, Editura Coresi, București, 2003
Cheptea, Doina, *Micii ecologiști în grădina cu plante: activități de educație pentru mediu în grădiniță*, Editura PIM, Iași, 2017

PROIECT EDUCAȚIONAL

TÂRGUL DE TOAMNĂ AL COPILOR

Prof. Tecsî Ana-Maria
Liceul Teoretic „Ana Ipătescu” Gherla, județul Cluj

Liceul Teoretic „Ana Ipătescu”, loc. Gherla, jud. Cluj

Grup țintă: elevii ciclului primar

Coordonator: prof. Tecsî Ana-Maria

Participanți: cadrele didactice de la ciclul primar al Liceului Teoretic Ana Ipătescu, Gherla

Tema activității desfășurate: **Savori și culori**

Argument

Frumosul din natură, manifestat în culori și forme, are o influență binefăcătoare asupra copiilor. Trebuie să-i învățăm să observe și să se apropie cu emoție de acest spectacol sublim al naturii, astfel încât rațiunea să armonizeze cu sensibilitatea.

Prin cearea unui mediu estetizant, frumosul pătrunde ca un sentiment binefăcător în cele mai adânci zone ale vieții sufletești, răcolește emotivitatea, sensibilizează, inovează.

Menirea noastră, a cadrelor didactice este de a forma și dezvolta personalitatea copiilor prin frumosul existent în natură, artă, astfel încât să devină consumatori și creatori de frumos.

SCOPUL PROIECTULUI:

- ✿ Fructificarea experienței personale pentru a exprima păreri, gânduri, sentimente.
- ✿ Stimularea imaginației creatoare și consolidarea cunoștințelor elevilor referitoare la

caracteristicile anotimpului toamna.

- ✿ Dezvoltarea capacității de a aplica cunoștințele dobândite pentru a se realiza cu ajutorul lor ceva practic și util.
- ✿ Pregătirea elevilor pentru o viață activă.
- ✿ Sensibilizarea copiilor în fața frumuseților naturii, astfel încât să devină persoane capabile să aprecieze frumosul și viața.

OBIECTIVELE URMĂRITE:

- ✿ Formarea capacității de a observa, percepe, înțelege și aprecia frumosul, pe baza unor criterii științifice;
- ✿ Formarea simțului și gustului estetic;
- ✿ Antrenarea elevilor și părinților în vederea organizării unui târg de toamnă
- ✿ Formarea capacității de a integra frumosul și în viața personală;
- ✿ Dezvoltarea abilităților de comunicare și antreprenoriale ale elevilor.
- ✿ Conceperea unor lucrări ce implică originalitate, creativitate, imaginație.

Data desfășurării: octombrie - decembrie 2023

Locul desfășurării: săli de clasă, curtea școlii

Resurse umane: *Cadre didactice: 23

*Elevi: elevii claselor pregătitoare, I, a II-a, a III-a și a IV-a

*Alți invitați: părinți ai elevilor, directori

Resurse materiale: lucrări ale copiilor, panouri pentru expoziție, aparat foto, fructe și legume proaspete și conservate, produse de patiserie și alimentare la care s-au folosit fructe și legume de toamnă, creioane colorate, foarfecă, lipici, hârtie colorată.

Activitate propusă: Cadrele didactice și-au propus organizarea unui târg de toamnă constând într-o expoziție cu vânzare a unor produse de toamnă (fructe și legume proaspete și preparate din acestea).

Rezultate: -panou demonstrativ pe holul școlii;
-publicarea unui articol în ziarul școlii;

Evaluare: -premierea elevilor;
-inițierea de discuții și propuneri pentru alte activități extracurriculare;
-mediatizarea evenimentului pe site-ul școlii, pe site-ul gherlainfo, didactic.ro.

GRAFICUL ACTIVITĂȚILOR

Nr. crt.	Activitatea propusă	Forma de realizare	Locul de desfășurare	Perioada și responsabilii
1	Elaborarea proiectului educațional <i>Savori și culori</i> . Trasarea obiectivelor și a activităților care se vor desfășura. Activități de promovare și mediatizare a proiectului	Întâlnire între cadrele didactice de la ciclul primar	Liceul Teoretic Ana Ipătescu, Gherla	Septembrie 2023 Cadrele didactice cuprinse în proiect
2	Activități de realizare a lucrărilor artistico-plastice având ca temă toamna. <i>Târg de toamnă</i>	Realizarea de expoziții pe coridoarele școlii și în sălile de clasă a lucrărilor	Sălile de clasă Curtea școlii	Octombrie 2023 Cadrele didactice cuprinse în proiect
3	Expoziție de fotografii Frumusețile toamnei	Expunerea fotografiilor pe grupul clasei	Sala de clasă	Noiembrie 2023 Cadrele didactice cuprinse în proiect
4	Diseminarea rezultatelor proiectului Activități de evaluare	Realizarea unui material electronic cu raportul proiectului și transmiterea acestuia către cadrele didactice implicate.	Site-ul școlii Presa locală	Decembrie 2023

PÂNĂ LA LUNĂ ȘI ÎNAPOI!

Prof. înv. Primar Vișan Grațiela

Școala Gimnazială „Mihai Viteazul” Boldești-Scăeni

Participarea mea la competiția 50th Anniversary of the Moon Landing din cadrul UA1 100: UNDER ONE SKY, organizată de International Astronomical Union din Leiden, Olanda, mi-a oferit șansa de a mă număra printre cei douăzeci de câștigători ai unui telescop Bresser 90/900, semnat de președintele IAU și de mai mulți astronauți.

Evenimentul a avut două părți: școala de vară și inaugurarea telescopului. Școala de vară a fost derulată în luna iulie la Școala Gimnazială „Mihai Viteazul” Boldești-Scăeni, cu elevii clasei IC și s-a finalizat cu inaugurarea telescopului Bresser 90/900 la Centrul Educațional de Resurse Comunitare din localitate, când au participat 40 de elevi din comunitatea școlară și 10 adulți: evenimentul poate fi accesat pe site-ul organizatorilor <https://www.moonlanding.50.org/lunarevents>, iar diseminarea a fost realizată pe pagina oficială social media a proiectului.

În timpul școlii de vară am folosit la proiectarea și derularea activităților cu elevii, competențele dobândite și abilitățile formale la cele două ateliere organizate de European Space Agency (ESA), la care am participat până acum, respectiv:

- Robotic and Automation Teacher Workshop, ESA Education E-technology lab, Belgia
- ESA Summer Teacher Workshop, Noordwijk, ESA-Estec, Olanda.

Scopul acestei școli de vară a fost dezvoltarea cunoștințelor elevilor despre Sistemul nostru Solar și îndeosebi despre Lună.

Principalele obiective vizate: încurajarea elevilor să se implice în abordarea STEM; sprijinirea elevilor în formarea gândirii computaționale și exersarea abilităților practice; încurajarea elevilor să pună întrebări, să rezolve probleme pas cu pas, să utilizeze machete și modele, să cerceteze, să analizeze, să interpreteze date, să evalueze rezultate și să coopereze; exersarea abilităților TIC.

Materiale didactice folosite: afișe și resurse educaționale ESA, filme educaționale cu Paxi, fișe de lucru Științe, literalizare, matematică, distractive. Metode și procedee: conversația, explicația, metoda interogației, investigația, jocul didactic, problematizarea, experimentul.

Activitățile propuse au fost diverse, , de la programare fără calculator până la jocuri în aer liber, de la vizionarea filmelor educaționale până la „construirea” rachetelor și „lansarea” acestora, de la folosirea aplicației Stellarium la activități practice de modelaj.

În data de 23 iulie am fost pregătiți pentru inagurarea telescopului Bresser 90/900 și prezentarea activităților derulate la școala de vară, în prezența elevilor, a părinților acestora, a elevilor din comunitate și a personalului de la Centrul de Resurse Educaționale și a doi elevi premiați la olimpiada de Astrofizică, Dragomir Victor și Jumărea Ștefan.

Evaluare: analiza produselor activităților derulate, expoziție cu lucrările elevilor, prezentare PPT a fotografiilor, prezentarea filmulețelor realizate în timpul școlii de vară.

Diseminare: pe site-ul International Astronomical Union din Leiden (Olanda), pe site-ul școlii, în presa locală.

Continuarea activităților și aprofundarea învățării și a colaborării a fost firească, prin inițierea, în calitate de ambasador eTwinning, a proiectului „Give five to the sky!”.

